

Bundel - Algemeen Bestuur van 6 november 2024

- 1 Opening en mededelingen
*M. Maasdam is verhinderd en wordt vervangen door B. Hiddinga.
Bijgevoegd is de binnengekomen brief van de gemeente Doetinchem over Koningsdag, bij agendapunt 3 (Burap 2) wordt hier verder op ingegaan.*
Brief Doetinchem Koningsdag 2025
- 2 Lobby en terugblik op de EWRC
Kennismemen van onderstaande lobby gerelateerde zaken en activiteiten.
Lobby memo
- 3 Bestuursrapportage januari – augustus 2024 en 3e verzamelwijziging 2024
*1. Kennismemen van de bestuurs- en budgetrapportage januari tot en met augustus 2024.
2. Instemmen met het overhevelen van € 130.000 van het budget voor Ruimtelijk Perspectief Achterhoek naar 2025.
3. Instemmen met een bijdrage voor Koningsdag van € 150.000, waarvan € 100.000 wordt gedekt binnen het project Onverwachte Hoek en € 50.000 uit renteopbrengsten.
4. In stemmen met de 3e (budgettair neutrale) verzamelwijziging 2024.*
Voorstel burap jan-augustus 2024
Bestuurs- en budgetrapportage januari-augustus 2024
- 4 Programma ontmoeting Board en AB op 11 november 2024
*Het programma is bijgevoegd.
Een uitgebreidere toelichting en onderliggende documenten worden later opgenomen in de vergaderstukken in ibabs voor 11 november.*
Programma AB-Board 11 nov 2024
- 5 Programma collegetweedaagse 27 en 28 november
In verband met de ontvangst door Regierungspräsident Andreas Bothe om 10.00 uur, vertrekken we om 8.00 uur vanuit Doetinchem met om 8.45 uur opstapmogelijkheid in Winterswijk.
Programma College Tweedaagse Münster
- 6 Stand van zaken Regio Deal Achterhoek II (mondeling)
*Het covenant Regio Deal Achterhoek II is door alle partijen getekend. Bijgevoegd is het definitieve covenant en de Kamerbrief.
Startdatum van de Regio Deal is 1 oktober 2024. Via de socials is e.e.a. al gecommuniceerd. Op 12 (Hengelo) en 26 november (Bredevoort) zijn er informatiebijeenkomsten gepland. Zie ook onze website:
<https://8rhk.nl/innovatie/regiodeal24-28/>
Op 14 november is er een feestelijk startmoment van de vijfde tranche Deals in Utrecht met M. Keijzer.*
Definitief covenant RD Achterhoek II
Kamerbrief eerste deals vijfde tranche Regio Deals
- 7 Project peloton naar de kop; ontwikkelplan actieagenda MKB-dienstverlening
Kennismemen van het project peloton naar de kop. Voor dit project wordt een bijdrage van € 55 000,-- uit de provinciale gebiedsopgave middelen gevraagd.
Voorstel project peloton naar de kop ontwikkelplan actieagenda MKB-dienstverlening
Aanvraagformulier project peloton naar de kop ontwikkelplan actieagenda MKB-dienstverlening
Rapport van bevindingen project peloton naar de kop ontwikkelplan actieagenda MKB-dienstverlening
- 8 Verslag van de vergadering van 11 september 2024
Vaststellen van het verslag.
Verslag Algemeen Bestuur 11 september 2024
- 9 Rondvraag en belangrijke data
*8 november: Werkbezoek Olger van Dijk en Ilse Saris (NSC) mbt de N18 en Publieke Mobiliteit
11 november: Board en AB evaluatie en ontwikkelingen (18.00 - 20.30 uur)
18 november Achterhoek Open Innovatieprijs (19.00 uur Amphion)
20 november: Ontbijtsessie Nieuwspoort Gelderland en Gelderse regio's: bereikbare woningbouw
9 december Achterhoek Raad
30 januari Vijfde congres Achterhoek Monitor (10.00 - 13.30 uur De Storm)*

8RHK Ambassadeurs
Ter attentie van Leonie Dennenberg
Raadhuisstraat 25
7001 EX Doetinchem

verzenddatum: 27 september 2024   onderwerp: Bijdrage Koningsdag 2025
ons kenmerk: uw kenmerk: -
inlichtingen bij: Mevr. I van Burgsteden   uw brief van: -
telefoonnummer: 06-203 244 83

Geachte mevrouw Dennenberg, Beste Leonie,

Op 26 april 2025 woont Zijne Majesteit de Koning met leden van het Koninklijk gezin en van de Koninklijke familie de viering van Koningsdag bij in Doetinchem, en daarmee de Achterhoek.

Dit bezoek genereert veel aandacht van bezoekers uit het hele land, onze Duitse burens en alle media. Wij willen hierbij nadrukkelijk niet alleen Doetinchem, maar de gehele Achterhoek op de kaart zetten. Een team van enthousiaste medewerkers is op dit moment bezig met de verdere invulling van het programma. Zeker is dat de viering van Koningsdag in Doetinchem een uitgelezen kans biedt om onze mooie regio en de unieke samenwerking in de Achterhoek aan de rest van Nederland te laten zien.

Dit kunnen wij niet alleen. Bij de organisatie van een dergelijk evenement komt heel veel kijken, zowel in de voorbereiding als financieel. Ik wil de 8RHK Ambassadeurs dan ook verzoeken ons te helpen om Koningsdag 2025 tot een groot succes te maken.

Met een bijdrage van € 150.000,- van de Regio Achterhoek komt een prachtige Koningsdag 2025 in de Achterhoek weer een stuk dichterbij. Graag hoor ik of we op jullie steun mogen rekenen, waarvoor bij voorbaat dank!

Voor meer informatie over het (voorlopige) programma of de organisatie, verwijs ik graag naar Ine van Burgsteden, projectleider Koningsdag 2025. Ine is te bereiken via 06-203 244 83.

Met vriendelijke groet,
burgemeester van Doetinchem,

Mark Boumans

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 6 november 2024
Agendapunt	: 2
Onderwerp	: Lobby
Portefeuillehouder	: De heer J. Bengevoord

Voorstel:

Kennismemen van onderstaande lobby gerelateerde zaken en activiteiten.

Toelichting:

Elke Regio Telt - voortgang

10 oktober heeft een ambtelijke sessie plaats gevonden over de voortgang van Elke Regio Telt. De planning vanuit BZK is om in de eerste helft van 2025 de regionale agenda's van de 10 regio's vorm te geven, zodat daar eind 2025/begin 2026 gestart kan worden met de langjarige agenda. Idee is om nog dit jaar een Kamerbrief te versturen waarin dit proces en ook de algemene zienswijzen op de investeringslogica nader wordt gespecificeerd.

Vanuit de regio wordt een stuurgroep ingesteld met het DB van het Algemeen Bestuur en de vicevoorzitters van de Board om het proces vanuit de Achterhoek de komende maanden verder vorm te geven ook met het oog op de lange termijn visie richting 2050. Joram van Donk is ambtelijk trekker en blijft als linking pin richting het ministerie van BZK opereren.

Daarnaast heeft het ministerie van BZK aangegeven dat ze op dit moment de mogelijkheden aan het verkennen zijn om minister Judith Uitermark in het eerste kwartaal van 2025 een bezoek aan de Achterhoek te laten brengen, zowel in het kader van Rijkswerkgelegenheid (mbt het eerdere bidboek dat we hebben ingediend) als Elke Regio Telt.

8 november: Werkbezoek NSC Kamerleden mbt de N18 en Publieke Mobiliteit

Naar aanleiding van het Lentefestival en een eerder werkbezoek van Hester Veltman (VVD) aan de Achterhoek met betrekking tot de N18 en Publieke Mobiliteit ontstond bij de aanwezige Kamerleden en Achterhoekse delegatie het idee en de behoefte om een werkbezoek voor de vaste Kamercommissie van I&W te organiseren op dit onderwerp. Helaas hebben zich afgelopen maand te weinig Kamerleden gemeld om dit een officieel werkbezoek van de vaste commissie te maken. In plaats daarvan vindt het werkbezoek nu plaats met NSC Tweede Kamerleden Olger van Dijk en Ilse Saris. Met de griffie van de Tweede Kamer wordt dit programma nu verder opgetuigd. Bestuurlijk zijn Bart Porskamp en Ria Ankersmit aanwezig.

20 november: ontbijtsessie provincie Gelderland en Gelderse regio's Nieuwspoort over de bereikbaarheid van nieuwe woningen

Op 20 november organiseren we samen met de provincie en de regio's Foodvalley, GMR, Stedendriehoek, Rivierenland en Noord-Veluwe een ontbijtsessie in Nieuwspoort voor Tweede Kamerleden. Vanuit de Achterhoek staat daar de N18, fietsverbindingen en Publieke mobiliteit centraal. Bestuurlijk sluiten Arjen van Gijssel en Rens Steintjes aan. De bijeenkomst vindt plaats van 8:45 tot 10:00 uur. Er wordt gestart met een plenair gesprek met gedeputeerden Dirk Vreugdenhil en Klaas Ruitenbergh. Vervolgens een gesprek aan 6 verschillende regiotafels en tot slot een plenaire afsluiting. Op het moment van schrijven hebben zich 5 Kamerleden aangemeld, de verwachting is uiteraard dat dit verder zal oplopen.

Terugblik Prinsjesdag en begrotingsbehandelingen

Op basis van de Troonrede en de miljoenennota hebben we een kort nieuwsbericht gepubliceerd en heeft onze voorzitter Mark Boumans een interview in de Gelderlander gegeven. In beide berichten zijn zowel de kansen (oa Elke Regio Telt en meer focus op het regionale) als de zorgen geuit (zoals de verschraving in de gemeentelijke financiën). De begrotingsbehandeling van BZK focuste ook met name op dit laatste punt. Met betrekking tot ERT is door Andre Flach (SGP) een motie ingediend om met elke regio in Nederland een langjarige agenda in het kader van Elke Regio Telt op te stellen. Deze motie is verworpen.

8RHK: [Achterhoekse Beschouwingen: “Los van de tekentafel begint in de Achterhoek” - 8RHK ambassadeurs](#)

Gelderlander: [Kansen en zorgen in de Achterhoek na het horen van de Troonrede; ‘En waar blijven de centen?’ | Doetinchem | gelderlander.nl](#)

Verslag werkbezoek 18 september: Kennismakingsbezoek Statenfractie BBB

Woensdag 18 september bracht de Gelderse Statenfractie van de BBB een kennismakingsbezoek aan 8RHK ambassadeurs. Er is gesproken over de regionale samenwerking, de Regio Deal en het programma Elke Regio Telt. Op het gebied van mobiliteit is de investeringsagenda voor de N18 ter sprake gekomen, net als de publieke mobiliteitsaanpak. De Statenleden zijn vervolgens bijgepraat over de experimenteeranpak Achterhoek voor de ontwikkelingen van toekomstbestendige landbouw en de schaarste op het elektriciteitsnet en hoe dit de (economische) ontwikkelingen in de Achterhoek raakt. Tot slot is gesproken over de uitdagingen op het gebied van woningbouw, met aandacht voor de woondeal en de Achterhoekse Regionale Woonagenda.

Verslag Europese Week van Regio's en Steden (EWRC) – 7 tot 10 oktober

Met een flinke delegatie vanuit de Achterhoek en Oost-Nederland, een eigen workshop die met de provincie Gelderland werd gegeven over “Cross-border Health” bood de EWRC dit jaar weer een goed platform voor onze Europese (en Nederlandse) netwerk- en lobbyactiviteiten. Verslag: [Terugblik Europese Week van Regio's en Steden 2024 in Brussel - 8RHK ambassadeurs](#)

Lobbymomenten en belangrijke data:

8 november: Werkbezoek Olger van Dijk en Ilse Saris (NSC) mbt de N18 en Publieke Mobiliteit

20 november: Ontbijtsessie Nieuwspoord Gelderland en Gelderse regio's: bereikbare woningbouw

	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen:	Consequenties: Financieel: Personeel:
Nadere informatie bij: Joram van Donk		Tel.nr: +31 614 63 74 35	

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 6 november 2024
Agendapunt	: 3
Onderwerp	: Bestuursrapportage januari – augustus 2024 en 3 ^e verzamelwijziging 2024
Portefeuillehouder	: de heer H. de Vries

Voorstel

1. Kennismemen van de bestuurs- en budgetrapportage januari tot en met augustus 2024.
2. Instemmen met het overhevelen van € 130.000 van het budget voor Ruimtelijk Perspectief Achterhoek naar 2025.
3. Instemmen met een bijdrage voor Koningsdag van € 150.000, waarvan € 100.000 wordt gedekt binnen het project Onverwachte Hoek en € 50.000 uit renteopbrengsten.
4. In stemmen met de 3^e (budgettair neutrale) verzamelwijziging 2024.

Toelichting

Met bijgevoegde rapportage beoogt de Regio de gemeenten (colleges en raden) te informeren over de taken die de gemeenten gezamenlijk uitvoeren ten behoeve van de Achterhoek. Deze taken bestaan uit Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. De rapportage bestaat uit de bestuursrapportage, de budgetrapportage en financiële bijlagen.

Resultaat

Uitgaande van de op dit moment bekende ontwikkelingen is de verwachting dat het jaarresultaat voor 2024 voor de producten ten laste van de inwonerbijdrage € 15.000 positief is. Het verwachte renteresultaat voor 2024 is € 20.000 positief.

Overhevelen budget RPA naar 2025.

Bij de start van het RPA was de verwachting dat dit eind 2024 zou zijn afgerond. Het project is pas eind 2023 op volle sterkte gekomen. We stellen voor om het overschot van € 130.000 door te schuiven naar volgend boekjaar om het project af te ronden. Een inhoudelijk voorstel hiervoor volgt.

Begrotingswijziging

In het kader van rechtmatigheid dient een begrotingswijziging te worden gemaakt voor de geconstateerde over- en onderschrijdingen. Deze (budgettair neutrale) wijzigingen zijn verwerkt in de bijgevoegde 3e verzamelwijziging 2024. De wijzigingen worden nader toegelicht op pagina 25-26 van de financiële verantwoording, onderdeel 2 van de rapportage. De eigen projecten van Regio Achterhoek zijn projecten waarvoor Regio Achterhoek opdrachtgever is. Deze kosten moeten worden opgenomen in de eigen exploitatie van de Regio Achterhoek.

Procedure: DB d.d.:	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen: Meegezonden: bestuurs- en budgetrapportage Ter inzage: Plaats van inzage:	Consequenties: Financieel: neutraal Personeel: nee
-------------------------------	--	---	---

Nadere informatie bij: Esther van Zuuk

Tel.nr.: 0314-321232

**BESTUURS- EN
BUDGETRAPPORTAGE
REGIO ACHTERHOEK**

JANUARI T/M AUGUSTUS 2024

Inleiding en samenvatting

Met deze rapportage informeert de Regio de gemeenten (colleges en raden) over de werkzaamheden die wij uitvoeren. De rapportage bestaat uit een inhoudelijke verantwoording en een financiële verantwoording (incl. begrotingswijziging). Hieronder volgt een korte toelichting.

1: Inhoudelijke verantwoording

In deze rapportage vindt u de voortgang van de werkzaamheden die de Regio voor, namens en samen met de gemeenten uitvoert. Deze werkzaamheden bestaan uit Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Ondersteuning (bedrijfsvoering en rente). Voor een nadere inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar onderdeel 1 van de rapportage.

2: Financiële verantwoording (inclusief begrotingswijziging)

In deze rapportage is in onderdeel 2 per programma een financieel overzicht opgenomen waarin per product de werkelijke uitgaven en inkomsten t/m augustus 2024 zijn afgezet tegen het budget voor dezelfde periode. Ook zijn de verwachte uitgaven en inkomsten voor het volledige jaar en het daaruit voortvloeiende te verwachten jaarsaldo opgenomen. Er is een begrotingswijziging met toelichting opgesteld. Tot slot is er een balansprognose per 1 september 2024 opgesteld. De begrotingswijziging en het verwacht jaarsaldo worden nader toegelicht in onderdeel 2 van de rapportage (pagina 25-26).

Verwacht saldo inwonerbijdrage

Uitgaande van de op dit moment bekende ontwikkelingen is de verwachting dat het jaarresultaat voor 2024 voor de producten ten laste van de inwonerbijdrage € 15.000 positief is.

Verwacht renteresultaat

Er is renteopbrengst vanuit het Schatkistbankieren en hypotheekverstrekking. Over 2024 is dit naar verwachting € 640.000. In eerdere besluitvorming is reeds € 540.000 ingezet. Voorgesteld wordt om aanvullend € 30.000 in te zetten voor een ontslagtraject en € 50.000 voor een gevraagde bijdrage voor Koningsdag. De totaal gevraagde bijdrage voor Koningsdag bedraagt € 150.000, hiervan kan € 100.000 gedekt worden binnen het project Onverwachte Hoek. Per saldo wordt dan nog een positief renteresultaat verwacht van € 20.000.

Projecten

Als in het boekjaar minder kosten worden gemaakt voor de lopende meerjarige projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar.

Bij de start van het RPA was de verwachting dat dit eind 2024 zou zijn afgerond. Het project is pas eind 2023 op volle sterkte gekomen. We stellen voor om het overschot van € 130.000 door te schuiven naar volgend boekjaar om het project af te ronden. Een inhoudelijk voorstel hiervoor volgt.

Begrotingswijziging

De bijgevoegde begrotingswijziging betreft een budgettair neutrale begrotingswijziging, waarbij geen sprake is van een verhoging van de inwonerbijdrage. Er is sprake van verschuiving van budgetten door o.a. inhuur i.v.m. vacatures en verschuiving van projectbudgetten van meerjarige projecten naar het volgende jaar. Er is één nieuw eigen project opgenomen en veertien wijzigingen; hier staan (subsidie-)inkomsten tegenover. De Regio is opdrachtgever van deze projecten en daarom wordt het in de eigen exploitatie opgenomen.

3: Ziekteverzuim

In de verslagperiode was het ziekteverzuim 5,8% ten opzichte van 8,9% over dezelfde periode vorig boekjaar. In de verslagperiode was geen sprake van zwangerschapsverlof, wel 1 langdurige zieke medewerker. Het ziekteverzuimpercentage ligt in lijn met het gemiddelde ziekteverzuim voor openbaar bestuur en overheidsdiensten (2023 6,0% bron CBS).

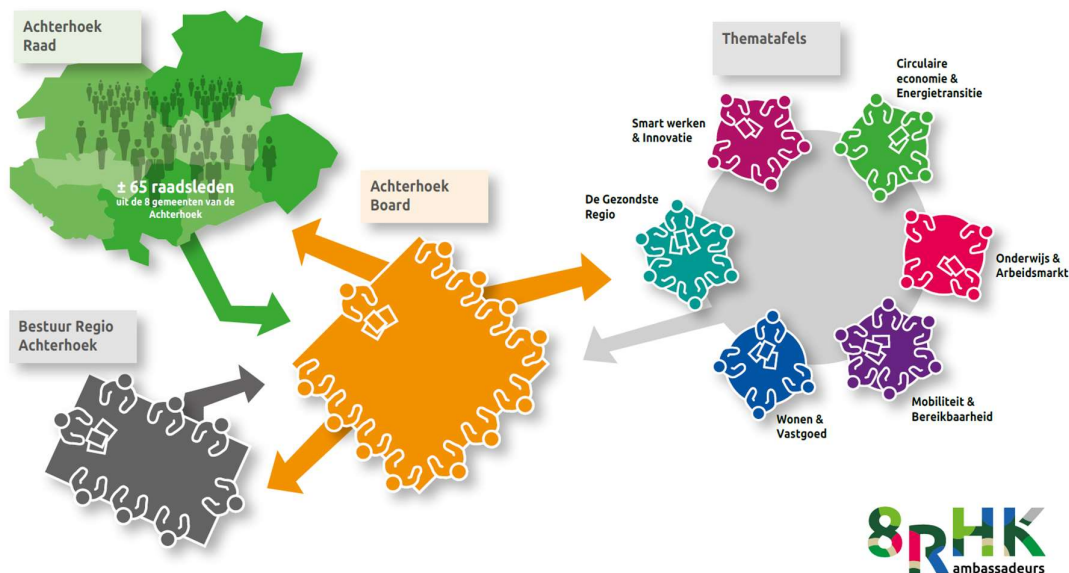
1 Bestuursrapportage

SMART GOVERNANCE

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Achterhoekse samenwerking

Werkzaamheden Regio Achterhoek

Regio Achterhoek is de motor in de Governance. In onderstaande tabel staan de subdoelen en activiteiten van Regio Achterhoek weergegeven:

Subdoelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	<ul style="list-style-type: none"> • Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Naast deze subdoelen is in 2023 besloten om vervolg te geven aan de inzet voor de ruimtelijke opgaven, zoals het uitwerken van het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek en de samenwerking met de provincie hierin bij het Regioarrangement en het VLGG.

Gerealiseerd per activiteit tot 1 september 2024

Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad

Op 25 maart is de eerste Achterhoek Raad van 2024 gehouden. Speciale aandacht was er voor de nieuwe Raadsleden van de gemeente Montferland. Voorafgaand aan de Raad konden zij kennis maken met vertegenwoordigers van de 6 thematafels en het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek. De vergadering zelf was dit keer gesplitst in een kort formeel deel en een interactief informeel deel. In het informele deel zijn het Regioplan Achterhoek, de regionale uitwerking van het IZA, en de netcongestie uitgebreid met de Raadsleden besproken. Op 21 juni was er een werksessie met de Raadsleden over het Uitvoeringsplan 2025. Dit naar aanleiding van de motie die in december 2023 was aangenomen door de Achterhoek Raad. Aansluitend was er een zomerborrel.

Lichte evaluatie samenwerking

Conform afspraken met de Achterhoek Raad heeft de Achterhoek Board samen met het algemeen bestuur een opzet gemaakt voor een lichte evaluatie van de samenwerking. Deze opzet is 25 maart gedeeld met de Achterhoek Raad. De evaluatie richt zich op het functioneren van de samenwerking in de verschillende gremia (Achterhoek Raad, Achterhoek Board, algemeen en dagelijks bestuur en de Thematafels). Wat gaat goed, waar zien we nog (proces) verbeterpunten en waar zijn inhoudelijk nog aanvullingen wenselijk of kansrijk? Hiervoor worden door de voorzitter en secretaris/directeur gesprekken met de verschillende gremia gehouden. Na de zomer zullen de resultaten bekend zijn.

Adviseren en faciliteren Achterhoek Board

De Achterhoek Board is acht keer bijeen geweest. Belangrijke onderwerpen waren onder meer de Regio Deal, de netcongestie, het vervolg van Smarthub 2.0, het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek, het Lentefestival en de voorbereiding van de Achterhoek Raad van 25 maart en 23 september. In mei heeft de Board een gesprek gehad met de Commissaris van de Koning om te verkennen of er een experiment in de Achterhoek gedaan kan worden voor het beter integreren van kansrijke vluchtelingen. Dit is inmiddels opgepakt door de Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt.

Regio Deal

Eind februari werd bekend dat de Achterhoek een tweede Regio Deal mag sluiten voor 25 miljoen. In maart is met vertegenwoordigers van Rijk en provincie een werksessie gehouden om vanuit de Regio Deal aanvraag naar een convenant te komen. Ook is gekeken hoe de gevraagde 34,6 miljoen terug gebracht kan worden naar de toegezegde 25 miljoen. Op 30 april is het concept convenant ingediend bij het Rijk. Op 19 juni was het Rijk-Regio overleg waarin het convenant inhoudelijk akkoord werd bevonden. Vanwege de kabinetsformatie heeft het nog tot eind augustus geduurd voordat het definitieve convenant getekend kon worden. De ondertekening van de 8 ministeries, provincie en regio is in september. Vanaf 1 oktober kan dat dan gestart worden met de uitvoering.

Elke Regio Telt

Vanuit lobby is veel aandacht geweest voor Elke Regio Telt, de Achterhoek is met succes aangewezen als 1 van de 10 regio's die met het Rijk de dialoogsessies aangaan om tot een langjarige investeringsagenda te komen voor de regio. Om vanuit de Achterhoek goed te kunnen acteren op het Rapport "Elke regio Telt!" is samen met Hoogleraar H. de Groot, tevens lid van de stuurgroep Achterhoek Monitor, een verdiepingsslag gemaakt op wat echt nodig is in de Achterhoek. In juni is er een ambtelijke dialoog tweedaagse gehouden. In september volgt de bestuurlijke terugkoppeling.

Onderzoek Rabobank

De Rabobank heeft het initiatief genomen voor een uitgebreid onderzoek over de economie/brede welvaart in de Achterhoek. Met name gericht op duurzaamheid en inclusiviteit. Naast kwantitatieve data worden ook kwalitatieve gegevens verzameld. Samen met de Board en Onverwachte Hoek is hiervoor op 10 april een dialoogsessie met stakeholders gehouden. Ook is het jongerenpanel Vinnic bevroegd en zijn er

circa 10 diepte-interviews gehouden. De resultaten worden tijdens het open innovatie festival in november gepresenteerd.

Overig

De Achterhoek Board heeft in de eerste acht maanden zeven projecten goedgekeurd. Helaas hebben twee Boardleden afscheid genomen. In september zal C. Nijhuis aan de Achterhoek Raad worden voorgedragen als nieuwe Boardlid namens de ondernemers. Vanuit de woningbouwcorporaties is er nog geen voordracht.

Regisseren en faciliteren Thematafels

De Thematafels werken aan het realiseren van de doelen die zijn opgenomen in de visie 2030. De focus voor 2024 is opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2024. De voortgang is per thematafel beschreven bij Smart Economy en Smart Living.

Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur

Montferland

Op 31 januari is het definitieve besluit genomen dat de gemeente Montferland per 1 januari 2024 toetreedt tot Regio Achterhoek. In maart is er vanuit het bestuur een toelichting op de samenwerking verzorgd voor de raadsleden van Montferland. Door de thematafelregisseurs zijn de wethouders en accounthouders van de gemeente Montferland bijgepraat. Op de Achterhoek dag van 7 maart zijn de wethouders welkom geheten en voor het eerst aangesloten bij de thematafels.

Op 25 maart waren de Raadsleden van Montferland aanwezig bij de eerste Achterhoek Raad en het informatieve voorprogramma.

De samenwerkingsregeling is n.a.v. de toetreding van Montferland en wijzigingen in de WGR aangepast, op 29 mei heeft het algemeen bestuur de 26ste wijziging van de samenwerkingsregeling vastgesteld

Bestuurswisselingen en portefeuillevindeling dagelijks bestuur

M. Besselink is per 1 januari vertrokken als burgemeester van Bronckhorst. M. van der Tas heeft haar als waarnemend burgemeester opgevolgd in het algemeen bestuur. O. van Dijk heeft per 1 maart afscheid genomen als burgemeester van Oude IJsselstreek. Waarnemend burgemeester M. Maasdam heeft hem opgevolgd in het algemeen bestuur. H. de Vries, waarnemend burgemeester van Montferland is toegetreden tot algemeen bestuur.

Op 6 maart heeft de algemeen bestuur H. de Vries aangewezen als opvolger van O. van Dijk in het dagelijks bestuur. In april heeft het dagelijks bestuur de nieuwe portefeuillevindeling vastgesteld:

De heer Boumans: Voorzitter

De heer Bengevoord: Lobby (binnenlandse en buitenlandse betrekkingen inclusief Leader). Tevens vicevoorzitter

De heer de Vries: Alle zaken rondom de bedrijfsvoering, waaronder financiën, personeel en organisatie.

Vertrek secretaris-directeur

Op 20 augustus heeft S. Veneman afscheid genomen als secretaris-directeur. Het dagelijks bestuur heeft gekozen voor een interim invulling tot 1 februari 2025, om zo tijd te hebben voor het herijken van de profielschets. Op 1 augustus is L. Dennenberg begonnen als interim directeur voor 3 dagen in de week.

Bedrijfsvoering

Het plafondbesluit 2024 voor subsidies is in januari vastgesteld.

De kaderbrief begroting 2025, jaarstukken 2023 en de begroting 2025 zijn verzonden aan de gemeenten. De jaarstukken zijn in juli door het algemeen bestuur vastgesteld.

Subsidiewerkzaamheden

Leader

Eind december 2023 kregen we bericht dat de LOS/Leader Achterhoek is goedgekeurd door de provincie. Er is een nieuwe Lokale Actie Groep (LAG ingericht en een Leadercoördinator aangesteld. Op 1 juli is de nieuwe Leaderperiode gestart. Op 15 augustus 2024 is de beschikking van de provincie ontvangen voor de beheerskosten Leader. Dit betekent dat nu alles geregeld is voor de uitvoering van de nieuwe Leaderperiode.

Projecten en verantwoording

In de periode tot 1 september zijn er zeven projecten goedgekeurd. Daarnaast zijn diverse projecten ondersteund bij het opstellen van een aanvraag.

De voortgangsrapportages voor de Gebiedsagenda middelen over 2023 zijn ingediend bij de provincie. Voor 2024 is er een subsidieplafond vastgesteld. Gelet op het toekennen van de Regio Deal zal het plafondbesluit na de zomer moeten worden bijgesteld. Ook de nadere regels en het aanvraagformulier worden n.a.v. de Regio Deal bijgesteld.

Monitoring en Achterhoek Spreekt

Er is een start gemaakt met de Achterhoek Monitor 2024-2025. Het dashboard zal vernieuwd worden en met de voorzitter zijn de aandachtspunten voor 2024 doorgesproken. Het congres zal dit jaar niet in december zijn maar in januari 2025.

Lobbywerkzaamheden

Elke Regio Telt

Vanuit de Achterhoek zijn we 1 van de 10 regio's die met het Rijk werken aan een langjarige gebiedsgerichte aanpak in het kader van Elke Regio Telt. Op 26 en 27 juni hebben in de Achterhoek ambtelijke dialoogsessies plaatsgevonden met als doel om met elkaar beter inzicht te krijgen in de knelpunten en kansen die er in de Achterhoek zijn. De uitkomsten van deze dialoogsessies worden op 9 september besproken in een bestuurlijke terugkomdag. De bundeling van deze opbrengsten zal in 2025 leiden tot de zogenoemde fundamenteën voor langjarige investering. In het nieuwe regeerprogramma is veel aandacht voor de regio en specifiek ook voor deze aanpak met de tien regio's in het kader van Elke Regio Telt.

Elke Regio Telt en de daarbij behorende investeringen in de regio zijn een belangrijke inzet geweest voor onze lobby richting zowel de formateur/nieuwe coalitie als ook tijdens het Lentefestival. Belangrijkste strekking in onze brief aan de formateurs was: "Investeer in langjarige regionale investeringsagenda's voor in eerste instantie de 10 regio's vanuit Elke Regio Telt. Hiervoor zijn miljarden aan middelen en menskracht nodig. Om de infrastructuur op peil te brengen, woningen te bouwen en Rijksdiensten in de regio te vestigen..."

In de gemeenten Winterswijk, Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek en Bronckhorst is aan het college en MT-leden een presentatie gegeven over Elke Regio Telt en de Regio Deal II en is met elkaar het gesprek gevoerd over de rol en kansen voor de gemeenten hierin. Voor de gemeente Aalten wordt deze sessie ook nog ingepland.

Op dit moment voeren we de Haagse lobby en inhoudelijke gesprekken vooral met de betrokken departementen.

Werkbezoeken en politieke contacten

Op 19 april bracht Tweede Kamerlid Hester Veltman (VVD) een werkbezoek aan de Achterhoek met het oog op de N18 en onze aanpak publieke mobiliteit. Vanuit de VVD Statenfractie was ook Inge Klein Gunnewiek aangesloten. Doel van het bezoek was om te informeren en te verkennen op welke wijze er met elkaar vervolgstappen gezet kunnen worden om de N18 beter op de agenda van het Rijk te krijgen. Want dat er iets moet gebeuren aan veiligheid en betere doorstroming werd tijdens het bezoek wel

duidelijk. Op 8 november krijgt dit bezoek een vervolg met andere Kamerleden uit de vaste Kamercommissie van I&W.

Voor het zomerreces, op 9 juli, hebben we vanuit de Achterhoek Board een brief aan minister Van Hijum van SZW verzonden, met betrekking tot het restant van de STAP middelen en de structurele borging van bestaande scholingsfondsen. Inmiddels is daarop het nodige ambtelijke verkeer ontstaan tussen het ministerie, 8RHK ambassadeurs en het Opijver fonds. Dit lijkt een positieve kant op te bewegen. Afgelopen 22 augustus hebben gedeputeerden Mol en Witjes een werkbezoek gebracht aan Groot Zevert in Beltrum.

Aspergediner

Op 24 april hebben Mark Boumans en Joris Bengevoerd namens de Achterhoek enkele gasten uitgenodigd om het aspergediner (van de provincie Limburg) bij te wonen. Aan de Achterhoekse tafel zijn goede gesprekken gevoerd over onder andere Elke Regio Telt en landbouw. Met aan tafel Thom van Campen, Peter Drenth, Marjon de Hoon-Veelenturf en Caspar van den Berg. Na afloop is geconcludeerd dat het goed is om op dit soort bijeenkomsten een Achterhoekse tafel te hebben. Zowel voor het gesprek aan tafel zelf, als ook de vele ontmoetingen met andere Kamerleden, partnerregio's, gemeenten en andere stakeholders.

Lentefestival

Op woensdagavond 19 juni vond het Achterhoeks Lentefestival plaats in Nieuwspoor in Den Haag, met vanuit Den Haag ruim 20 Tweede Kamerleden, (toekomstige) staatssecretarissen/ministers en meerdere collega's van verschillende departementen. Tijdens het festival is stilgestaan bij het convenant voor de Regio Deal, waar eerder op de dag een positief advies op was gekregen. Op deze 12e editie is weer op interactieve wijze het gesprek gevoerd tussen de regio en Den Haag, met daarbij een allereerste live AI gegenereerde motie. Hoofdboodschap: Stel middelen en menskracht ter beschikking voor een structurele investeringsagenda voor de Achterhoek en zorg dat de forse investeringen in infrastructuur, woningbouw en nieuw op te richten Rijksdiensten via de principes en programmalijnen van Elke Regio Telt gedaan worden.

Overige lobbyboodschappen die zijn overgebracht:

Mobiliteit & bereikbaarheid: Zorg dat de Achterhoekse publieke mobiliteitsaanpak en de opwaardering van de N18 prioriteit krijgen en meegenomen worden in de MIRT-procedures.

Wonen & Vastgoed: Laat grootschalige woningbouw in de regio landen via Elke Regio Telt principes en geef de regio de ruimte om zelf te sturen op de gebiedsgerichte differentiatie voor de volkshuisvesting.

De Gezondste Regio: Zorg dat IZA gelden structureel worden, om de koers die regionaal is ingezet voor de grote transitie in zorg en gezondheid te borgen.

Onderwijs & Arbeidsmarkt: Investeer structureel in werkende projecten zoals Opijver en stop met een veelvoud aan bureaucratische, sectorale regelingen: keer lumpsum middelen uit om maatwerk per regio toe te kunnen passen.

Circulaire economie & energietransitie: Zorg dat de Achterhoekse experimenteeraanpak voor vernieuwing van landbouwsystemen structurele middelen krijgt; werk met ons aan ruimte en handelingsperspectief voor netcongestie en biedt ruimte aan nieuwe werkwijzen en (technologische) oplossingen; creëer ruimte in regelgeving voor de toelating van RENURE, opschaling van innovatieve boerenconcepten en toepassing van biobased teelt.

Noordelijke Aftakken Betuweroute

Met betrekking tot de opstart van een nut- en noodzaakstudie naar de goederenrouting Noord Oost Europa (GNOE), waarin de afgelopen jaren ook sprake was van onderzoek naar een noordelijke aftakking van de Betuweroute blijven we scherp acteren vanuit de regio. Zowel om op de juiste plekken aan tafel te zitten, goed samen op te trekken met regionale actiegroepen, buurregio's en provincie en te zorgen dat het onderzoek de juiste formuleringen blijft hanteren.

Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen

Onder de titel 'Gematigde groei' heeft de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen onder leiding van (de latere informateur) Richard van Zwol op 15 januari een rapport aan de Tweede Kamer overhandigd. In grote lijnen roept het rapport op om 'demografie' veel meer te betrekken in visie en beleid. De commissie bracht eind oktober 2023 een bezoek aan de Achterhoek, dat ertoe heeft geleid dat onze regio een aantal keer met naam wordt genoemd. De importantie van het rapport en de koplopersrol die de Achterhoek inneemt als het gaat om vergrijzing en ontgroening in Nederland, heeft ons op verschillende lobbydossiers (zoals de Regio Deal en Elke Regio Telt) verder geholpen.

Th!nk East

In 2023 is gewerkt aan de nieuwe positionering van Think East Netherlands: Make innovation work. Vanuit lobby zijn we aangesloten in de strategische werkgroep en is begin dit jaar de nieuwe website gelanceerd: <https://thinkeast.nl/>.

Brief en bidbook met betrekking tot Rijksdiensten

Voor de zomer zijn we gesprekken met het ministerie van BZK aangegaan over de mogelijkheden voor toekomstige Rijksdiensten en Rijkshubs in de Achterhoek. Naar aanleiding daarvan hebben we de provincie Gelderland input gegeven voor het gesprek dat de CvdK hierover met het ministerie heeft gevoerd en is vanuit de gemeente Doetinchem met Achterhoek Ambassadeurs samen een bidbook gemaakt. De brief met deze propositie is op 19 augustus verzonden aan minister Uitermark van BZK.

Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Wekelijks brengen we nieuws uit vanuit onze samenwerking, op corporate niveau en vanuit de thematafels. Dit gebeurt via diverse kanalen; de website 8rhk.nl, een nieuwsbrief, aangevuld met periodiek nieuwsbrieven van de zes thematafels, onze sociale media (LinkedIn en Twitter) en via contact met de media (persberichten, uitnodigingen en persbeantwoording). Onze nieuwsbrieven worden bovengemiddeld goed gelezen. Een goede score is 30%, wij zitten tussen de 40% en 50%. Diverse ambassadeurs zijn ondersteund in woordvoering van regionale boodschappen en in de communicatie en organisatie van events. Grotere events waren er rondom het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek en een brede regionale dag om woningbouw te versnellen. Daarnaast zijn twee verdiepende artikelen geschreven via betaalde content in Achterhoek Nieuws over huisvesting arbeidsmigranten en GAON.

Sociale Media

Onze sociale mediakanalen worden goed gevolgd. Het aantal volgers stijgt nog steeds, met name op LinkedIn. Op LinkedIn hebben we bijna 6.600 volgers en op X 4.000. Een top 3 van berichten die goed op LinkedIn scoorden zijn: De toetreding van de gemeente Montferland met 12.000 weergaven, de regionale ondertekening van een convenant voor goede huisvesting arbeidsmigranten met 11.150 weergaven en de Achterhoek als Pilotregio Elke Regio Telt met 10.500 weergave.

Onverwachte hoek

2024 is het vierde jaar dat Onverwachte Hoek loopt. Dit jaar staat in het teken van marketing automation waarin we ervoor zorgen dat de content die we creëren en delen met de doelgroep afgestemd is op de behoefte en op maat gemaakt. Dit betekent dat iedereen andere content te zien krijgt op basis van baan voorkeur voor werk (sector), opleidingsniveau, woningvoorkeur etc. Dit houdt in dat we aanzienlijk meer content creëren om ervoor te zorgen dat we ook meer conversie kunnen zien het aankomende jaar.

In de samenwerking met De Graafschap hebben we 6 events georganiseerd voor onze partners waar gemiddeld 25 leden bij elk event aanwezig waren. Zij kwamen uit verschillende lagen van de organisaties en we hebben ze geïnformeerd over AI, HR en employer branding in combinatie met projecten vanuit de verschillende Thematafels. Op 10 april organiseerden we het Onverwacht Diner in samenwerking met de Rabobank waarbij RaboResearch dialoogsessies heeft begeleid. Er zijn mooie nieuwe samenwerkingen

ontstaan tussen de verschillende partners.

Voor seizoen 2024-2025 is Onverwachte Hoek ook te zien zijn op het shirt van De Graafschap Vrouwen, we gaan voor gelijkspel tussen de mannen en vrouwen.

In juli hebben we met Onverwachte Hoek op de Zwarte Cross gestaan, hier hebben we Onverwachte Hoek goed op de kaart kunnen zetten zowel op het festival als op de socials. Met het Rad van Onverwachte Hoek werden vragen gesteld aan bezoekers en kwamen er mooie gesprekken op gang. Ook maakten de bezoekers kans op een kijkje achter de schermen bij de Zwarte Cross.

Verder prijkt Onverwachte Hoek in seizoen 2024/2025 op het shirt van Orion Stars. De volleyballers van Orion Stars strijden op nationaal en internationaal niveau.

Ruimtelijke opgaven

Ruimtelijk Perspectief Achterhoek

Er is gewerkt aan het opstellen, bespreken en bijstellen van de Contourenschets RPA in het proces om te komen tot een Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) voor de lange termijn. Daartoe zijn bestuurlijke en ambtelijk gesprekken gevoerd en bijeenkomsten gehouden. Er is besloten over de duiding, status en besluitvorming van het RPA. Het RPA is een product dat niet valt onder de Omgevingswet. De Achterhoek Raad en de gemeenteraden worden geïnformeerd en meegenomen in dit hele proces. Het ambtelijke Kernteam RPA (8 gemeenten, WRIJ en regio) bereidt het proces voor het RPA gezamenlijk voor en adviseert daarover, evenals over de provinciale ruimtelijke processen. En voedt daarmee de Stuurgroep RPA die maandelijks bij elkaar komt.

Ruimtelijk Arrangement en integrale gebiedsprogrammering

In vervolg op het regioarrangement zijn we betrokken bij het provinciale proces om te komen tot een ruimtelijk arrangement. Daartoe nemen we deel in het provinciale Coördinatieteam en leveren we regionale input. Deze processen worden in de Stuurgroep RPA besproken, die ook de rol van Integreerend tafel heeft. Het regioarrangement is een basis om verder uit te werken naar een integrale gebiedsprogrammering. Ook daaraan leveren we onze bijdrage.

Programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG)

In de eerste maanden is nog volop gewerkt aan VLGG en is een zienswijze op het Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) bij het ministerie van LNV ingediend.

Met het landelijk stopzetten van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) heeft er geen verdere uitwerking plaatsgevonden. Uiteraard worden de ontwikkelingen op de voet gevolgd.

SMART ECONOMY

Smart werken & Innovatie

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.	Een jaarlijkse groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector, gemeten als toegevoegde waarde per medewerker per tijd.
De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.	Er zijn 35 kennisdeel- en businessclusters extra gevormd.
Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.	Er zijn 40 start ups en 20 scale ups begeleid in het ecosysteem.
De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.	150 unieke bedrijven hebben slim werken en innovatie doorgevoerd. Gemeten door deelname aan projecten.
De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.	40% van de deelnemende studenten aan SmartHub/Innovatiehubs komt van buiten de Achterhoek met 10% internationale achtergrond.

Korte toelichting op de activiteiten per subdoel

Door het vertrek van de programmaregisseur was er de eerste maanden geen programmaregisseur, wat tot enige vertraging heeft geleid in de uitvoering. In april is de nieuwe programmaregisseur gestart.

Productie van de toekomst door technologische innovatie

Artificial Intelligence was een belangrijk gespreksonderwerp. Er zijn diverse inspiratiesessies georganiseerd om kennis te maken met het onderwerp en om ervaringen te delen. Vanuit de thematafel is de behoefte uitgesproken om een strategie te ontwikkelen op AI. Onder leiding van Oost NL is deze strategie vormgeven en na de zomer met de thematafel gedeeld. De aanpak is ook gedeeld met de verbinders uit de sectoren gezondheidszorg, agro, bouw en onderwijs. Met deze verbinders is nagedacht over hoe het thema AI verder in de regio vorm kan krijgen binnen de verschillende sectoren. De ontwikkelingen binnen de sectoren zullen periodiek met elkaar gedeeld worden, informatie wordt uitgewisseld en geëxperimenteerd wordt met crossovers tussen de sectoren. In november wordt er vanuit de Achterhoek een AI-congres georganiseerd. Voor AI is het digitaliseren van processen en ontsluiten van data cruciaal. Binnen de maakindustrie wordt hier via leerkringen hard aan gewerkt. Hier ligt ook een verbinding met de springplank datagedreven Achterhoek in de Regio Deal. Inmiddels zijn er drie leerkringen op het gebied van AI. Er wordt gewerkt aan het toegankelijk maken van de opgedane kennis uit de leerkringen voor anderen.

Werknemers van de toekomst door sociale innovatie

Er is met name aandacht besteed, samen met de thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt aan de arbeidsmarkt positionering. Hiervoor is een strategische routekaart opgesteld.

Open innovatiesysteem en crossovers tussen sectoren

Het open innovatiesysteem wordt ingezet als middel om innovatievragen van ondernemers te koppelen aan initiatieven, kennisinstellingen of ander aanbod, met als doel hen te ondersteunen in de toekomstbestendigheid van hun bedrijf. Verbinders hebben een belangrijke rol in de verbinding tussen de ondernemers en het 'aanbod'. In de afgelopen periode is binnen dit open innovatiesysteem de focus gelegd op het bereiken van het breed mkb. Onder het breed mkb wordt het peloton binnen de maakindustrie en

koplopers binnen andere sectoren als de installatietechniek, de agro en de bouw bedoeld. In het kader van deze ambitie is de Achterhoek aangesloten bij het van het landelijke actieprogramma MKB-dienstverlening van het Ministerie van EZ. Doel is om de dienstverlening voor het brede mkb meer vraag gestuurd te maken. De Achterhoek is gevraagd om koploperregio te zijn in de uitvoering van hun ambitie én met elkaar te leren. Voor de zomer is het ontwikkelplan ingediend bij het Ministerie van EZ en dit plan is na de zomer goedgekeurd. Provincie Gelderland draagt ook bij door middel van cofinanciering vanuit de gebiedsopgavemiddelen.

Op het gebied van datagedreven werken, één van de springplanken uit de nieuwe Regio Deal, wordt in de komende periode gewerkt aan een onderzoek om een plan van aanpak op te stellen voor de springplank 'datagedreven werken'. Datagedreven werken is een overkoepeld thema voor meerdere thematafels.

Met innovatie maatschappelijke problemen oplossen

Het eind evenement van Start Up in Residence is geweest in juli en in het laatste kwartaal van 2024 vindt de evaluatie van het project Start Up in Residence plaats.

Dé stage en afstudeerregio

In de afgelopen periode is binnen de Stichting SmartHub gewerkt aan de verdere samenwerking tussen de drie SmartHub-initiatieven (young talent, development en incubator industrie). Doel is een efficiëntere bedrijfsvoering en een sterker merk SmartHub, voor de economische profilering van de Achterhoek. In juli en eind augustus is de doorontwikkeling van SmartHub besproken in de Achterhoek Board.

De drie initiatieven hebben behoefte aan een gezamenlijke backoffice (ivm kostenbesparing), een duidelijke stip aan de horizon (2026 e.v) en een meer gezamenlijke profilering van de Achterhoek op de arbeidsmarkt met bijvoorbeeld Onverwachte Hoek. De Board staat positief tegenover deze ontwikkeling en ziet tegelijkertijd de mogelijkheid om krachten te bundelen en meer uniformiteit in de profilering van de Achterhoek aan te brengen.

In de komende periode wordt gewerkt aan een plan van aanpak over de denkrichting van de positionering en profilering van de Achterhoek. 17 oktober wordt dit plan gedeeld met de Achterhoek Board en op basis hiervan, wordt het plan verder uitgewerkt en voorbereid voor besluitvorming eind 2024 in de Board.

Onderwijs & Arbeidsmarkt

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.	In 2030 is het tekort aan vraag naar arbeidskrachten in de krapte sectoren teruggedrongen hiervoor ontwikkelen we ten minste 4 projecten. De uitgaande arbeidspendel is met 10 % afgenomen
Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgoopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.	(Door)ontwikkeling van tenminste 4 activiteiten waarbij leerlingen t/m 14 jaar in aanraking komen met techniek/technologie en zorg. Ontwikkeling 2 projecten ter bevordering van hybride docentschap binnen de krapte. Er functioneert een netwerk van vrouwen in techniek. Om-, her- en bijscholing van 2.000 mensen naar of binnen kansrijke beroepen.
Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.	De arbeidsparticipatie is toegenomen naar 75%.
Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerd arbeidskrachten.	20% van het tekort aan arbeidskrachten wordt van buiten de regio aangetrokken.

Korte toelichting op de activiteiten per subdoel

Arbeidsmarktpositionering

De werkgroep arbeidsmarktpositionering heeft op basis van de inventarisatie van de lopende initiatieven in de regio op het vlak van werven, binden en ontwikkelen geconcludeerd dat we moeten komen tot een meer strategische aanpak. Hiervoor is een onderzoek uitgevoerd en een strategische routekaart opgesteld. Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat, om echt slagen te kunnen maken om de positionering te versterken, duidelijke keuzes gemaakt moeten worden. Deze uitkomst wordt samen met de ontwikkelingen rondom Onverwachte Hoek opgepakt, omdat dit direct verband met elkaar heeft.

Leven Lang Ontwikkelen

Onder het Gelrepact lopen/liepen de projecten: HR-Vouchers, Rode Loper en Leercultuur MKB. De opgedane kennis en ervaring is deels geborgd, deels vraagt het om verdere verkenning en projectvorming. Voor een vervolgstap richting Gelrepact 2.0, is aan twee voorstellen gewerkt; een bovenregionaal plan TINT (voorheen kenniscentrum inclusieve technologie) en de uitvraag voor het aanstellen van een kwartiermaker voor een programma en de implementatie van de routekaart LLO.

Het Grensland College heeft vorig kwartaal samen met leden van de Achterhoek Board verschillende bedrijven en organisaties bezocht om de naamsbekendheid en het aantal studenten te vergroten. De instroomcijfers voor het studiejaar '24-'25 laten een positieve ontwikkeling zien.

De "verkenning laag en ongeschoold personeel" is afgerond en vastgesteld aan de thematafel.

De routekaart Leven Lang Ontwikkelen is opgeleverd. Dit heeft input gegeven voor de Kwartiermaker (RWC). De kwartiermaker om te komen tot een Regionaal Werk Centrum (RWC) ([kamerbrief hervorming arbeidsmarkt infrastructuur](#)), waar de regio ontschot samenwerkt op gebied van loopbaanvraagstukken, is halverwege zijn opdracht. In oktober zal de kwartiermaker zijn bevindingen opleveren in de vorm van een implementatieplan.

Het project Opijver een ESF subsidie toegekend gekregen. Daarmee kan het project voorlopig door. Lobby rondom structurele middelen voor scholingsfondsen samen met Twente, Zwolle en Noordwest Veluwe richting het Rijk is ingezet en heeft geleid tot positieve ontwikkelingen. Het Rijk heeft aangegeven samen te willen op trekken bij de gewenste systeemdoorbraak op het onderwerp "inkomsondersteuning bij de overstap van werk naar werk". Opijver en de landelijke beweging "de Buitenboordmotor" hebben samen met het Rijk hierin de eerste stappen gezet.

Regulier Opleiden

Binnen het project De Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) is de scholenmakelaar goed op weg met de opdracht. Dit najaar zullen de eerste bijeenkomsten zijn.

De projecten die vanuit het Techniepact opgepakt zijn onder de lijn kiezen voor Techniek, zijn geborgd onder Sterk Techniek Onderwijs (STO). Vanuit de online tool TechTok voor het VMBO (techniek) wordt de doorontwikkeling om het beroepsbeeld van jongeren voor zorg en onderwijs positief te beïnvloeden verkend. Daarnaast verkennen we hoe we de overige scholieren (HAVO/VWO) kunnen bereiken. De groeifonds aanvraag van Platform Talent voor Technologie (Techkwadraat) staat open. De onderwijspartners verkennen hoe deze regeling kan landen in de Achterhoek. De onderwijsregio Achterhoek Veluwezoom is van start.

Femme Tech Achterhoek heeft subsidie gekregen en is van start gegaan

Het verder verbinden van primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) aan regionale werkgevers, door levensechte praktijkgerichte opdrachten aan de leerlingen voor te leggen wordt geïnvesteerd. Voor het VMBO vervult Profijjt (regionaal samenwerkingsverband vanuit het onderwijs) hierin een belangrijke schakel waar nu structureel aandacht voor is.

Inclusieve Arbeidsmarkt

Het in 2022 vastgestelde uitvoeringsplan Inclusieve Arbeidsmarkt licht op schema.

Het project TINT (voorheen Kenniscentrum Inclusieve Technologie (KIT)) is voorbereid en kan van start. De

regionaal kwartiermaker onbenut arbeidspotentieel is samen met Fijnder en Laborijn begonnen aan het uitwerken van een aanvraag voor het project Onbenut arbeidspotentieel met daaronder de regionale doorlopende leerlijnen.

Het project Digivaardige Achterhoekers is beëindigd na fase 1 en afgelopen maanden is ingezet op een goede afronding om op termijn een nieuwe slag te kunnen maken

Op verzoek van de CdK aan de Board is er vanuit de thematafel gestart met het verkennen hoe een Pilot Vroege start Asielzoekers vorm kan krijgen. In deze pilot wordt verkend wat er nodig is om asielzoekers zo vroeg als mogelijk aan werkgevers te koppelen zodat men aan het werk kan. Deze aanpak bevordert de integratie en zelfredzaamheid van asielzoekers. Tevens is het wellicht op termijn een antwoord op het terugdringen van de arbeidsmarktkrapte. Medio mei is er een kwartiermaker vanuit SZW samen met de regionale partijen van start gegaan om deze verkenning uit te voeren. Half oktober zal er een plan van aanpak opgeleverd worden.

Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking

Het Gelrepact gaat als Gelrepact 2.0 verder, vanuit de Achterhoek participeren we ook deze periode actief aan het samenwerken en delen van kennis bovenregionaal. We starten met het aanvragen van twee subsidies (zie onderdeel LLO). Daarnaast wordt gekeken of het Groene Digitale Banenplan onder het Gelrepact kan landen.

Samen met de HAN, Saxion en Radboud Universiteit is gekeken we hoe de Achterhoek kan aansluiten bij de groeifondsen aanvragen die deze instellingen doen. Dit heeft tot op heden nog niet geleid tot een positief resultaat.

Samen met de Liemerse Ambassade pakken we de grensoverschrijdende arbeidsvraagstukken op om te komen tot concrete projecten. Dit is nog in ontwikkeling, door het wegvallen van het Techniepact ligt de verkenning vooral op het samen aansluiten bij de ontwikkelingen van het landelijke plan "Aanvalsplan Techniek". Er is samen met een aantal thematafels een bezoek gebracht aan Techland in Münster om te verkennen hoe een eventuele samenwerking grensoverschrijdend vorm kan krijgen.

Mobiliteit en Bereikbaarheid

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.	<p>Een daling van 60% van de CO2-uitstoot (t.o.v. 1990) veroorzaakt door verkeer en vervoer in de Achterhoek.</p> <p>Een groei van het aantal laadpalen en toewerken naar een dekkend netwerk conform de prognoses van ElaadNL.</p> <p>Een groei van het aantal duurzame modaliteiten in de Achterhoek.</p>
De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.	<p>Een verlaging van de gemiddelde filedruk / doorstroming van de A12, A18 en N18.</p> <p>Een hogere klanttevredenheid van het openbaar vervoer in de Achterhoek.</p>
Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.	<p>Een groei van het aantal duurzame deelmodaliteiten en het toewerken naar een dekkend netwerk.</p> <p>Een groei van het aantal (actieve) gebruikers deelvervoer en gebruikers van de GAON-app.</p>

Korte toelichting op de activiteiten per subdoel

Betrouwbaar vervoer

Om te komen tot een goed samenhangend integrale gebiedsaanpak N18 hebben we de afgelopen periode aan een bureau de opdracht gegeven een gebiedsinvesteringsagenda op te stellen. De opdracht wordt momenteel uitgevoerd. Het resultaat wordt begin 2025 verwacht.

Voor de N18 zijn diverse lobbyactiviteiten verricht, waaronder het jaarlijkse lentefestival en werkbezoeken in de regio.

We blijven aangesloten bij activiteiten in het A12 Slim Reizen netwerk. Onder meer door het opstellen van een visie voor de A12 alliantie en het stimuleren van duurzaam reizen door het adviseren van en in contact brengen van gemeenten, ondernemers en organisaties met stakeholders.

We hebben de doorkoppeling van de treinverbinding Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn in onze visie op het OV-netwerk opgenomen. Deze visie is samen met onze input op de OV-concessie aan de provincie gestuurd. De provincie heeft aangegeven de doorkoppeling als mogelijke ontwikkelopgave in de concessie meegegeven. We hebben verder meegegeven om de lijnvoering HOV-buslijnen Doetinchem-Enschede (74) en Winterswijk-Enschede (73) versneld op te pakken.

We zijn gestart met het opstellen van een Plan van Aanpak voor Publieke Mobiliteit (PvA). Dit betreft een gedetailleerde uitwerking van de springplank Publieke Mobiliteit uit de Regio Deal voor de komende vier jaar. Daarnaast is het bedoeld als toekomstblik op publieke mobiliteit, ook na de Regio Deal. Het PvA wordt samen met de provincie Gelderland en het Ministerie I&W geschreven.

Onderdelen binnen dit PvA zijn o.a. de fysieke infrastructuur (fietsverbindingen en mobiliteitshubs), de hoofdinfrastructuur van het OV waar o.a. de doorkoppeling van de treinverbinding Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn toe behoort, de Governance, deelmodaliteiten en de digitale infrastructuur.

Ook zijn we goed aangesloten bij de landelijke kopgroep Publieke Mobiliteit, waar we samen met de provincies, diverse regio's en het Rijk de verschillende publieke mobiliteitsaanpakken met elkaar bespreken en van elkaar leren.

We hebben drie verkenningen naar "Snelle Fietsverbindingen" uitgevoerd. Het betreft hier de verbindingen: 1.) Emmerich-Doetinchem-Zevenaar, 2.) Doetinchem-Varssveld-Lichtenvoorde-Groenlo en 3.) Lievelede-Lichtenvoorde-Aalten-Bocholt. De rapporten van de verkenningen zijn ambtelijk besproken en worden eind dit jaar in een eindconcept aan de TT M&B voorgelegd. Voor de grensoverschrijdende verbindingen worden ook interregionale bestuurlijke sessies georganiseerd om het rapport vast te stellen en concrete vervolgstappen te adresseren.

De fietsverbinding Doetinchem-Doesburg-Dieren is al in een eerder stadium verkend.

De eerste Achterhoekse mobiliteitshub is in Lichtenvoorde geopend. Deze hub is een voorbeeld voor alle toekomstige hubs die we willen realiseren in de Achterhoek. Na de zomer gaan we aan de slag met het uitwerken van andere mobiliteitshubs in de regio.

In 2027 wordt de RegioExpres als uurdienst gerealiseerd. Ons streven is nog altijd om hier een halfuur dienst van te maken. Wij blijven de maatregelen die hiervoor nodig zijn met de betrokken partners bespreken en haken aan op mogelijkheden die zich hiervoor aandienen.

Duurzaam vervoer

De regionale laadvisie is herijkt en vastgesteld door de TT M&B. Daarnaast zijn activiteiten uitgevoerd bij verschillende bedrijventerreinen in de regio om met praktische oplossingen voor de netcongestie te komen. Deze praktische oplossingen worden in de werkgroep Duurzame Mobiliteit met ondernemers, regio, gemeenten en provincie Gelderland besproken en gecoördineerd.

Slim vervoer

De mobiliteitsmakelaars hebben meerdere nieuwe actieplannen opgesteld met bedrijven om woon-werk verkeer te verduurzamen en om de vitaliteit van werknemers te verbeteren. Ook hebben zij hun activiteiten bij A12 Slim Reizen, met als doel om de filedruk op de A12 te verminderen, voortgezet. In deze samenwerking stemmen zij hun bevindingen en plannen van aanpak af met de mobiliteitsmakelaars uit de andere regio's en organiseren gezamenlijk webinars en fietsstimuleringsacties om duurzaam reizen te stimuleren. Zo zijn er onder andere voorbereidingen getroffen voor nieuwe fietsstimuleringsactie in de regio, voor eind dit jaar.

Ook is ingezet op het uitbreiden van de deelmodaliteiten en zijn gesprekken met organisaties, coöperaties en gemeenten gevoerd om aan te sluiten bij het Gaon-platform, ook als zakelijke klant. Dit laatste betekent dat met een eigen geëxploiteerde auto aangesloten kan worden op het Gaon-platform (waaronder de app en het achterliggende systeem). Dit zorgt voor gebruiksgemak bij de klant en een lagere drempel om de auto ook beschikbaar te stellen buiten kantoortijden en voor derden. De GAON-app en website hebben een update gekregen en is in een nieuwe versie bij de opening van de mobiliteitshubs in Lichtenvoorde live gegaan. Er is gestart met een onderzoek naar de behoeften van scholieren en studenten rondom (publieke)mobiliteit in de regio Achterhoek. Het doel is inzichtelijk te krijgen wat qua mobiliteit goed gaat, wat mist of wat anders kan. Er is een verkennend onderzoek gestart om de mogelijkheden voor Publieke Mobiliteit over de grens inzichtelijk te maken.

SMART LIVING

Wonen & Vastgoed

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig). Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.	Het energielabel-niveau van de Achterhoekse woningvoorraad is verbeterd. Het aandeel toekomstbestendige woningen in de woningvoorraad is toegenomen. Er worden meer circulaire en biobased materialen toegepast in zowel nieuwbouw als verbouw. Er zijn meer betaalbare woningen gerealiseerd (sociale huur, midden-huur en goedkope koop).
In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.	De regionale bouwproductie is toegenomen. Het bereiken van een krapte-indicator die past bij een gezonde woonmarkt. De zoektijd in de huurmarkt is afgenomen.
(Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.	
Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.	

Korte toelichting op de activiteiten per subdoel

We werken aan de uitvoering van de Regionale Woonagenda die in 2023 is vastgesteld. Hierin zijn vier programmalijnen vastgesteld die aansluiten op de vijf bovengenoemde doelen en allen bestuurlijke trekkers hebben.

Vergroten woningvoorraad en versnellen woningbouwproductie

Vergeleken met andere regio's in Gelderland slagen we er tot nu toe als Achterhoek goed in om de afgesproken woningbouwaantallen in de Woondeal te bereiken. Van 2018 tot en met 2022 zijn er in de Achterhoek ruim 900 woningen per jaar gerealiseerd. In de huidige woondeal zijn afspraken gemaakt die ertoe leiden dat er per jaar gemiddeld bijna 1.000 woningen gerealiseerd worden. Het is opnieuw gelukt om voor de realisatie hiervan een aantal belangrijke subsidies binnen te halen. Vanuit de Woningbouwimpuls-regeling (WBI) komen er in de Achterhoek meer dan 1.000 nieuwe woningen in Oude IJsselstreek en Doetinchem. De provincie en Rijk hebben ons gevraagd hoeveel woningen wij van 2025 tot en met 2035 kunnen bouwen. We zullen eind 2024 de afspraken over deze nieuwe aantallen gereed hebben, zodat ze begin 2025 het besluitvormingsproces door kunnen. Op 11 april vond de eerste bijeenkomst plaats om samen op te trekken om onze woondoelen te realiseren. "Samen van Dromen naar Doen!" De sessie moet het begin zijn van een zelfsturend netwerk. Onder meer door flexwoningen te realiseren wordt de versnelling in gang gezet. Een mooi voorbeeld hiervan is het project van Pro Wonen en de gemeente Berkelland. Zij namen samen deel aan een praktijkleerkring over de realisatie van flexwoningen en hebben afgesproken om in Neede, Borculo en Ruurlo versneld 95 woningen te realiseren, voor eigen inwoners én statushouders. Er is gewerkt aan Toekomstbestendig Bouwen. **Naast betaalbaarheid en snelheid zet de regio ook in op kwaliteit en duurzame materialen.** Hierover zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met het project Samen Biobased Bouwen en Cirkelregio de Achterhoek. Hierbij is het project "De Kwekerij" een regionaal en zelfs landelijk voorbeeldproject waarbij 'Het Nieuwe Normaal' door de gemeente Doetinchem en woningcorporatie Sité gebruikt is bij de aanbesteding van het nieuwbouwproject.

Met de initiatiefnemers van het project 'Loket Kleine Projecten' is een verkenning gedaan langs gemeenten om hun aanvraagprocedure voor met name de kleinere nieuwbouwplannen te bespreken en de behoefte te peilen voor een regionaal loket. Dit loket kan helpen om deze procedure te versnellen en gemeenten te ontlasten. In het volgende kwartaal zal hiervan de balans worden opgemaakt.

Er is een bureau geselecteerd om een verkenning te doen naar een flexpool als mogelijke oplossing voor het capaciteitsprobleem. Zij hebben inmiddels een groot deel van de gemeenten en woningcorporaties gesproken. Het rapport wordt eind van dit jaar verwacht.

Investeren in kwaliteit bestaande woningvoorraad

Door Energieloket Achterhoek is de gehele Achterhoekse woningvoorraad bouwkundig in kaart gebracht in het online portaal en kan op basis hiervan gerichter persoonlijk advies aan de inwoner worden geboden. Ook is de dienstverlening rondom financiering van verduurzaming verder uitgebreid en breder opgenomen in het aanbod vanuit het Energieloket. We staan nu aan de vooravond van een flinke opschalingslag, waarbij het One Stop Shop-concept wordt toegepast binnen de regionale aanpak in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma. Helaas zorgt de Flora- en Faunawetgeving voor vertraging. Na-isoleren is alleen vergunningvrij mogelijk als dat gebeurt via de landelijke aanpak voor Natuurvriendelijk Isoleren. Subsidieregelingen, wijkaanpakken, maar ook de doorontwikkeling en opschaling van de One Stop Shop worden belemmerd door deze onzekerheid en beperkte ruimte om woningen te verduurzamen. Pas volgend jaar wordt hierover meer duidelijkheid verwacht.

De Achterhoek, een plek voor iedereen

Er is een projectleider aangesteld voor het project Samen Betaalbaar Bouwen. Hij heeft een eerste inventarisatie gedaan en zijn bevindingen en plannen voor het vervolg gepresenteerd aan de thematafel. De thematafel heeft in beleid vastgelegd welke grenzen de regio hanteert voor betaalbare huur en koop. Er wordt nog gewerkt aan een uitwerking van de afspraken voor de zogenaamde sociale koop, woningen tot 250.000 euro.

Om de ambities te halen zijn onder andere aangepaste grondprijzen en parkeernormen nodig. Zorgen dat woningen ook betaalbaar blijven is een andere uitdaging. Hierover zijn afgelopen half jaar op meerdere momenten door ambtenaren van de gemeenten en woningcorporatie ideeën uitgewisseld. Er is een concepthandreiking gemaakt voor het bouwen van 'sociale koop'. Een plan van aanpak wordt nu opgesteld voor meer regie op de te huisvesten doelgroepen bij woningbouw op eigen grond en niet eigen grond. Vanuit gemeente Doetinchem is een projectleider aangesteld om te komen tot een regionale huisvestingsverordening. Deze wordt in nauw overleg met de Achterhoekse Woningcorporaties opgesteld. Het traject blijkt wat weerbarstiger dan verwacht zodat er nog geen uitspraak gedaan kan worden over de definitieve planning.

Voor de huisvesting van arbeidsmigranten is een convenant opgesteld en op 4 juli officieel ondertekend door zowel wethouders als vanuit werkgevers (VNO-NCW). Nu volgt de verdere uitwerking via het ambtelijk overleg in onze regio.

Er zijn weer diverse ambtelijke bijeenkomsten geweest om te komen tot een regionale visie op wonen en zorg. Hiervoor is inmiddels een externe projectleider aangesteld die met de projectgroep de klus zal afmaken. Op 9 december staat een bestuurlijk overleg hierover gepland voor de thematafels Wonen en Vastgoed en De Gezondste regio.

Wonen als integrale gebiedsopgave

Wonen moet worden gezien als een onderdeel van een brede maatschappelijk uitdaging. Vanuit Wonen wordt meegedacht bij onder meer de energietransitie en netcongestie. En ook volgen we nauwgezet de ontwikkelingen rondom watermanagement. In het traject Regionaal Perspectief Achterhoek is ook vanuit Wonen en Vastgoed de nodige input geleverd.

Circulaire economie & Energietransitie

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.	Regionaal wordt 40% duurzame energie opgewekt, en uiterlijk in 2050 is de regio energieneutraal.
De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.	
Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.	Gebruik van primaire grondstoffen is t.o.v. 2010 met 50% verlaagd o.a. door toepassen van lokaal geproduceerde biograndstoffen in bouw & infra.
In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.	
Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.	Broeikasgasemissies door CO2 zijn teruggebracht met 60% (t.o.v. 1990) en emissies van stikstof en ammoniak zijn door kringlooplandbouw substantieel gedaald. De biodiversiteit is toegenomen.

Korte toelichting op de activiteiten per subdoel

Op weg naar een schone, duurzame regio

Op donderdag 29 februari vond in de DRU de Gelderse Circulaire Innovatie Top 20 plaats, die wij in samenwerking met VNO-NCW organiseerden. Tijdens het evenement presenteerden circulaire bedrijven uit de top 20 hun baanbrekende innovaties en zijn drie winnaars geselecteerd die door zijn gegaan naar de landelijke finale.

Met de thematafel is nagedacht over een strategie om initiatieven die bijdragen aan een Schone Duurzame regio van onderop te stimuleren. Ook in de Achterhoek is er een beweging van onderop, denk aan voorbeelden zoals De Slimste Weg, De Stadsboerin en energiecoöperaties. We willen die beweging van onderop meer benutten en het grote middenveld betrekken bij de circulaire- en energietransities. Als eerste thema is voedsel verkend met diverse partijen, waaronder vanuit onderwijs het schoolontbijt.

Het thema beschikbaarheid van voldoende schoon drinkwater is op de agenda gekomen. Wat voor energie geldt, geldt ook voor water: het begint met besparen en slimmer omgaan met het beschikbare water. We verkennen welke strategie te volgen als thematafel met de ambitie van een duurzaam schone regio. Project Heuvelstraat is een voorbeeld om lessen uit te halen met regionale partners.

Er is aandacht gevraagd voor het Schone Lucht Akkoord door provincie Gelderland en vanuit de gemeente Aalten, mede ondertekenaar, is wethouder Groters aangewezen om ons aangehaakt te houden op deze ontwikkeling. Het doel van het Schone Lucht Akkoord is om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren.

Met gemeente Doetinchem als aanjager is een start gemaakt om voor (regionale) samenwerking in aanpak, beleid en werkend krijgen van de transitie naar een circulaire economie. Inmiddels heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden met medewerkers van gemeenten, woningcorporaties en waterschap. Het doel: elkaar stimuleren, kennisdelen en samenwerken in het komen tot beleid en uitvoering van de circulaire economie.

Slim energiemanagement

De verschillende thematafels werken met de Achterhoek Board aan het in kaart brengen van kansen voor de verduurzaming van de energievoorziening voor onder andere landbouw, mobiliteit, industrie en woningbouw. Er lopen diverse activiteiten/projecten onder andere het ontwikkelen van (onderdelen voor) flexibele, slimme en lokale energiesystemen die minder afhankelijk zijn van het elektriciteitsnet en daarmee de effecten van netcongestie beperken. De focus is op de lokale aanpak, lokaal opgewekte energie lokaal benutten, waarbij een energiegemeenschap mogelijkheden biedt om verschillende stakeholders deel te laten nemen.

Tijdens de Achterhoek Raad op 25 maart jl. werd een presentatie gegeven over 'Energietransitie: maatwerk door netcongestie'. Het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek organiseerde op 28 maart een werkconferentie over Netcongestie met de nadruk op haalbare korte termijn oplossingen, voor de ontwikkeling en verduurzaming van ondernemingen.

Het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA) brengt samen met 8RHK ambassadeurs in kaart op welke bedrijventerreinen ondernemers het knelpunt van netcongestie het meeste voelen. Met dat overzicht wordt bepaald waar ondernemers het best geholpen kunnen worden om de impact van netcongestie te verminderen. Er is een Meldpunt Netcongestie ingericht voor ondernemers om aan te geven of ze al knelpunten ervaren of verwachten door bijvoorbeeld uitbreiding van de productie of elektrificatie van bedrijfsprocessen en vervoer.

Op provinciaal niveau vindt overleg tussen provincie, netbeheerders en RES-regio's plaats. De thematafel CE&E coördineert met inbreng van de andere relevante thematafels input en terugkoppeling aan/van de Energyboard ten behoeve van de regionale aanpak.

Transitie in landbouw mét de boeren

De belangrijkste mijlpaal in de samenwerking was de intentieverklaring die eind 2023 werd getekend door de Achterhoekse 'boeren'netwerken (VALA, VK Oost, St. Biomassa, De Innovatie Coöperatie). Deze periode is die samenwerking verder uitgewerkt onder meer tijdens een bestuurlijke kennismaking op 26 maart jl. Inmiddels hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden en is een gezamenlijk plan opgesteld. Er is een programma uitgerold gericht op: versterken samenwerking, kennisprogramma's en de ontwikkeling wenkend perspectief en er zijn verschillende boerenexperimenten en innovatieprojecten gestart. In september wordt een petitie worden aangeboden aan de Tweede Kamercommissie landbouw voor continuering van ondersteuning aan experimenteergebieden. Een verbrede vervolgaanvraag voor een Fieldlab Oost met regio's Achterhoek en Twente en Boerderij van de Toekomst (WUR) is in ontwikkeling.

Wageningen Universiteit werkt met team van proefboerderij de Marke aan een ontwerptraject Boerderij van de Toekomst. Gezamenlijk met Achterhoekse en Twentse boeren wordt nagedacht waar toekomstige landbouw aan zou moeten voldoen. Resultaten uit dit proces worden gebruikt bij het ontwikkelen van regionaal wenkend perspectief.

In maart werd een bijeenkomst georganiseerd over 'Energie verdienen op het erf', door Stichting Biomassa i.s.m. o.a. Agem, LTO en de Gemeente Berkelland. Een concept voor opwek, gebruik en delen van duurzame energie wordt gepresenteerd. Bijna vijftig agrarische ondernemers bezochten deze bijeenkomst. Een aantal boeren onderzoeken hoe de aanpak kan bijdragen aan verduurzamen van hun bedrijfsvoering. Inmiddels heeft ook een bijeenkomst in de gemeente Bronckhorst plaats gevonden en volgen andere gemeenten.

Verder werden in maart de resultaten van het Markemodel besproken. Onder meer met Provincie Gelderland, Waterschap Rijn en IJssel, Friesland Campina en Rabobank. Eén van de conclusies is dat de boeren bovengemiddeld scoren op verschillende parameters. Vanuit het Markemodel werken we ook samen met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan een systematiek van Kritieke Prestatie Indicatoren voor de beoordeling van prestaties van kringlooplandbouw (KPI-k). Doel is om te komen tot een uniforme manier van (netwerk)sturing voor een toekomstbestendige landbouw.

Circulair en duurzaam bouwen versnellen

Met het project Samen Biobased Bouwen (SBB) is de nodige voortgang geboekt. Er zijn diverse, goed bezochte bijeenkomsten georganiseerd. Met de woningcorporaties Wonion, Sité, Plavei, ProWonen en De Woonplaats is tot een overeenkomst voor verschillende testprojecten voor biobased (na)isoleren gekomen. Het eerste testproject is het inblazen van stro in de daken van twee woningen. Als dit goed en gecertificeerd blijkt te kunnen staan er ruim 160 woningen met biobased isolatie op de planning voor 2024. Wat eerst een innovatief idee was, is nu werkelijkheid: het vergaderpaviljoen dat geteeld is in de Achterhoek en gebouwd is geopend. Een brede samenwerking met verschillende partijen hebben de biobased vergaderplek bij Agro-innovatiecentrum De Marke ontwikkeld. De thematafel is rondgeleid en ervaringen zijn gedeeld over wat is geleerd over de nieuwe bouwketen, wat nodig is voor opschaling van biobased toepassingen en samenwerking tussen meerdere sectoren.

Er wordt met meerdere partijen gewerkt aan een plan van aanpak voor Toekomstbestendig Bouwen, voor met name gemeenten en woningcorporaties. De provincie Gelderland heeft een Gelders kader voor Toekomstbestendig Bouwen opgesteld dat door de twee betreffende thematafels is omarmd. We zien mogelijkheden om regionaal een impuls te geven aan verduurzaming in de woningbouw. Er wordt een brede consultatie gedaan dat kansen, uitdagingen en behoeften van betrokken partijen – zoals gemeenten, woningcorporaties en marktpartijen – in kaart brengt. Daaruit wordt een programma opgezet om ervoor te zorgen dat we gericht aan de slag gaan en met concrete keuzes komen die passen bij de Achterhoek. Een conceptprogramma wordt in december verwacht.

Verder is er een maquette van Possible Landscapes over de Achterhoek opgeleverd en geplaatst in de Achterhoek. Dit is een visuele verbeelding die inzicht geeft in mogelijke landschappen 'possible landscapes' die kunnen ontstaan als we water niet langer zo snel mogelijk afvoeren. Dit is ontwikkeld in samenwerking met het rijksprogramma 'Mooi Nederland'. De maquette is ook getoond tijdens het Lentefestival en nu te zien bij Wonion.

Biodiversiteit

Er is gestart met het ontwikkelen van een regionaal plan van aanpak voor biodiversiteit. Verschillende partijen zijn al verbonden aan dit project. Andere partijen waaronder het waterschap sluiten daarbij aan. Er is subsidie vanuit de Gebiedsagenda beschikbaar. In de zomer van 2024 is een start gemaakt met het plan en in het najaar vinden verkennende gesprekken plaats met de belangrijkste partners. De inhoudelijke doelen worden opgesteld in een participatietraject, zodat dit gedragen wordt door alle betrokken partijen zoals agrariërs, landeigenaren en overheden.

Met de aanpak versterken we de biodiversiteit binnen de bebouwde kom en in het buitengebied, zowel op agrarische gronden als in de bermen, watergangen en andere stukken land die niet voor agrarische doeleinden worden gebruikt.

Gezondste Regio

Doelen 2030	Streefwaarden (t.o.v. 2020)
Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.	De ervaren kwaliteit van zorg is verbeterd. De totale kosten van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten stijgen minder hard dan de huidige verwachting. De ervaren gezondheid van de Achterhoekers is toegenomen. Achterhoekers scoren beter op de verschillende dimensies van positieve gezondheid. Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven of organisaties elders.
Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.	De veerkracht en weerbaarheid van Achterhoekers zijn toegenomen.

Korte toelichting op de activiteiten per subdoel

Voor de realisatie van de Achterhoek Visie 2030 en de gezamenlijke visie op zorg en gezondheid 'Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek' werken we binnen de regio aan landelijke ontwikkelingen zoals het Integraal Zorgakkoord. Hierbij zetten we specifiek in op het versterken van de verbindingen tussen zorgorganisaties en gemeenten, om te werken aan de verschuiving van behandelen naar voorkomen van ziekten. Naast de gezamenlijke visie is er nu sprake van een gezamenlijke uitvoeringskader (het Regioplan De Gezondste Regio).

Uitvoering Regioplan De Gezondste Regio

Waar in de begroting voor 2024 werd gesproken over Achterhoek Gezond, werken we nu aan de uitwerking van het Integraal Zorgakkoord. We zijn bezig met de doorontwikkeling van de samenwerkingsstructuur. Dat betekent dat de regiegroep voor de uitvoering van het Regioplan is opgestart en verder wordt gefaciliteerd. Hiervoor hebben we in de zomer een voorbereidingssubsidie toegekend gekregen die we benutten voor een grotere subsidieaanvraag met als doel het werken aan een toekomstbestendige regionale samenwerkingsstructuur rondom het IZA. Daarnaast zijn er uitvoeringscoalities gestart rondom de vier thema's: gezond leven en preventie, mentaal gezond, veerkrachtig ouder worden en prettig werken in zorg en welzijn. Op maandag 1 juli was de kick off regioplan 'De Gezondste Regio Achterhoek' waarin inwoners en zorgprofessionals uit de Achterhoek samen met de regiegroep in gesprek zijn gegaan over uitdagingen, veranderingen en kansen die bijdragen aan gezonde Achterhoekers.

Zorginnovatie en Preventie

Twee andere pijlers uit de Achterhoek Visie 2030 zijn preventie en zorginnovatie. Als het gaat om preventie, wordt er verbinding gemaakt met de GALA-plannen (Gezond en Actief Leven Akkoord) van gemeenten en de ambities van de thematafel. Als het gaat om het versterken van eigen regie dan maakt dat onderdeel uit van veel (transformatie)plannen die momenteel ingediend zijn voor de snelle toets of in voorbereiding zijn in lijn met Integraal Zorgakkoord. Ook zijn er sinds de zomer een aantal projecten in voorbereiding voor een Regio Deal aanvraag die gaan over het gezond en vitaal houden van (lokale) gemeenschappen.

Voor het project Fit Veur Altied wordt onderzocht hoe het ontstane ecosysteem ook voor de toekomst bestendig en benut kan worden. Binnen de Gezondste Regio zijn partijen sinds eind 2023 samen aan de slag om de campagne Praat vandaag over Morgen regionaal en vanuit de samenwerking met gemeenten en zorgorganisaties een vervolg te geven. Dit heeft geresulteerd in het een regionaal project dat in mei van start is gegaan. Hierdoor is de Achterhoekbank op vele plekken in de regio te zien. Het project Digivaardige Achterhoekers is beëindigd na fase 1 en de afgelopen maanden is ingezet op een goede afronding om op termijn een nieuwe slag te kunnen maken.

PROJECTEN (doelenmatrix)

In de bijlage zijn doelenmatrixen per 1 september 2024 opgenomen voor projecten die op dit moment lopen en die in ontwikkeling zijn. De projecten zijn gekoppeld aan de doelen binnen de thematafel en de cross-overs met doelen van de andere thematafels zijn weergegeven. Vanaf 2023 zijn er andere doelen geformuleerd, voor de projecten die zijn gestart in 2023 of later hebben we een separate doelen matrix bijgevoegd.

BEDRIJFSVOERING EN RENTE (ONDERSTEUNING)

Financiën

Naast het voeren van de dagelijkse financiële administratie is een groot deel van de tijd besteed aan het opstellen van de jaarrekening 2023, de programmabegroting 2025 en de budgetrapportage januari tot en met april. De jaarrekening en de budgetrapportage zijn behandeld in de AB vergadering van 3 juli 2024 en de programmabegroting in de AB vergadering van 11 september 2024. Ook is in de verslagperiode gewerkt aan financiële rapportages voor diverse eigen projecten en zijn de financiële verantwoordingen 2023 voor de projecten van de Gebiedsopgave en Regiodeal opgesteld voor de Provincie en voor het Rijk. Er is een declaratie voor het project Leader samenwerking opgesteld die in oktober wordt ingediend en de declaratie van overheadkosten van Leader 2023 is in juni ingediend. Ook is er een subsidieaanvraag ingediend en inmiddels toegekend voor de beheerskosten voor de nieuwe Leaderperiode. In de verslagperiode is de interne controle uitgevoerd op basis van het controle- en uitvoeringsplan. Tenslotte is tijd gestopt in de financiële beoordeling en advisering van projecten.

2 Financiële toelichting

BUDGETRAPPORTAGE JANUARI T/M AUGUSTUS 2024

Financieel overzicht

	Omschrijving	werkelijk t/m aug			Saldo werkelijk t/m aug	budget t/m aug			3e wijziging begroting			verwachting (incl 3e wijziging)			Verwachting saldo inwoner- bijdrage
		uitgaven t/m aug	inkomsten t/m aug	mutatie reserve t/m aug		uitgaven t/m aug	inkomsten t/m aug	mutatie reserve t/m aug	uitgaven t/m aug	inkomsten t/m aug	mutatie reserve	uitgaven t/m december	inkomsten t/m december	mutatie reserve t/m december	
	SMART GOVERNANCE														
201	lobby en communicatie	336.821	381.869	0	45.048	381.869	381.869	0	0	0	0	566.803	572.803	0	6.000
202	achterhoek visie 2030 en monitoring	724.150	752.431	0	28.282	752.431	752.431	0	14.000	14.000	0	1.122.647	1.142.647	0	20.000
203	coördineren van subsidies en projecten	896.238	942.515	0	46.277	1.462.803	1.152.804	-310.000	-319.000	-407.000	-88.000	1.875.205	1.303.205	-553.000	-19.000
204	adviesing bestuur, Board en Raad	329.380	331.181	0	1.801	331.181	331.181	0	0	0	0	488.771	496.771	0	8.000
205	uitgaven en inkomsten Investeringsfonds	193.520	322.000	0	128.480	233.333	88.667	-144.667	190.000	0	-190.000	540.000	133.000	-407.000	0
101	onvoorzien	0	5.333	0	5.333	5.333	562.667	557.333	90.000	90.000	0	98.000	934.000	836.000	0
	<i>Sub-totaal</i>	<i>2.480.109</i>	<i>2.735.329</i>	<i>0</i>	<i>255.221</i>	<i>3.166.951</i>	<i>3.269.618</i>	<i>102.667</i>	<i>-25.000</i>	<i>-303.000</i>	<i>-278.000</i>	<i>4.691.426</i>	<i>4.582.426</i>	<i>-124.000</i>	<i>15.000</i>
	BEDRIJFSVOERING EN RENTE														
801	ondersteuning	210.612	203.340	0	-7.272	246.673	246.673	0	0	0	0	370.010	370.010	0	0
802	huisvesting	35.364	36.123	0	759	36.123	32.790	-3.333	0	0	0	54.185	49.185	-5.000	0
803	kapitaallasten	1.090	175.291	0	174.201	249.333	249.333	0	260.000	260.000	0	634.000	654.000	0	20.000
	<i>Sub-totaal</i>	<i>247.067</i>	<i>414.754</i>	<i>0</i>	<i>167.687</i>	<i>532.130</i>	<i>528.797</i>	<i>-3.333</i>	<i>260.000</i>	<i>260.000</i>	<i>0</i>	<i>1.058.195</i>	<i>1.073.195</i>	<i>-5.000</i>	<i>20.000</i>
	TOTAAL	2.727.176	3.150.084	0	422.908	3.699.081	3.798.414	99.333	235.000	-43.000	-278.000	5.749.621	5.655.621	-129.000	35.000

saldo: (-) = tekort, (+) = overschot

Nadere toelichting afwijkingen budgetrapportage januari t/m augustus 2024

Toelichting begrotingswijziging

Programma 1: Smart Governance		
<i>budget</i>	<i>toelichting</i>	<i>bedrag dekking</i>
Inhuur derden en loonkosten	Er is sprake van een verschuiving van loonkosten naar inhuur derden in verband met vacature-invulling op inhuurbasis.	76.000 budgettaire neutrale verschuiving
Onvoorzien	Er is sprake van onvoorziene kosten als gevolg van een ontslagtraject en er is een eenmalige bijdrage gevraagd voor Koningsdag 2025 (deels uit rente en deels uit project onverwachte hoek).	98.000 budget onvoorzien € 8.000, renteopbrengsten € 80.000 en vrijval overige budgetten € 10.000.
Inzet investeringsfonds in initiatieven	Er is in de verslagperiode één initiatief die een bijdrage ontvangt uit het investeringsfonds.	280.000 onttrekking investeringsfonds
Projecten	zie nadere specificatie hieronder. Het betreffen 1 nieuw project en 14 wijzigingen.	-319.000 extra project-gerelateerde inkomsten

Specificatie eigen projecten Regio Achterhoek		<i>budget wijziging 2024</i>
Project profilering smarthur	Het project is in 2022 ondergebracht in een stichting. Regio Achterhoek maakt kosten voor salarissen en ondersteuning. Deze worden doorberekend aan de stichting.	-6.000 inkomsten uit stichting Smarthub
Project Overheadkosten Leader 2016-2024	Betreft een meerjarig project met POP-gelden. Looptijd t/m 2024.	-82.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Overheadkosten Leader 2023-2027	Betreft een meerjarig project met POP-gelden. Looptijd vanaf 2024-2027. Het project is in de zomer van start gedaan.	-101.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Uitbouwen Ecosysteem Achterhoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2022-2025.	-10.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project onverwachte hoek	Betreft een meerjarig project. Looptijd 2024-2026.	75.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Leader internationale samenwerking	Betreft een project met POP-gelden. Het project is gestart eind 2021 en liep nog door tot medio 2024.	-5.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Woondeal	Betreft een meerjarig project met geld van de provincie voor de totstandkoming en realisatie van de regionale woondeals.	-256.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Arbeidsmigranten	Betreft inhuur van een projectleider voor huisvesting arbeidsmigranten. Het project is inmiddels afgerond.	-26.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project snelle fietsverbinding	Dit project loopt nog door vanuit 2023.	28.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Mobiliteitsfonds	Dit project loopt nog door vanuit 2023.	-5.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project EDL	Dit is een meerjarig interreg project tot en met 2026. Het project is in de loop van 2023 gestart.	-8.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Regioplan Achterhoek (2023)	Middelen voor het opstellen van een Regioplan Achterhoek.	-12.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project Regioplan Achterhoek (2024)	Middelen om een plan van aanpak te schrijven om de samenwerking tussen de partners van het Regioplan te verstevigen.	50.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten
Project gebiedsgerichte goederencorridoruitwerking N18	Middelen om een corridoruitwerking N18 op te stellen en te komen tot een goed onderbouwde meerjarige gebiedsinvesteringsagenda.	40.000 onttrekking IF/ project-gerelateerde (subsidie) inkomsten
Project ruimtelijk perspectief 23-24	Dit project is een vervolg op landelijk gebied, dit betreft een meerjarig project met een looptijd van april 2023 tot en met december 2024.	-1.000 projectgerelateerde (subsidie) inkomsten

Programma 4: Bedrijfsvoering en rente		
<i>budget</i>	<i>toelichting</i>	<i>bedrag inzet</i>
Rentebaten	Vanwege het verdwijnen van de benchmark EONIA in 2022 is de basis voor de berekening van de daggeldrente voor het schatkistbankieren vervangen door €STR. Vanaf september 2022 is dit % positief en ontvangen we rente. Tevens zijn er rentebaten van uitstaande hypotheekrenten.	260.000 De totaal verwachte opbrengst is € 640.000. er wordt een positief renteresultaat van € 20.000 verwacht.

Toelichting jaarsaldo

Programma 1: Smart Governance		
<i>Kostenplaats</i>	<i>budget</i>	<i>bedrag</i>
allen	Opleidingskosten	20.000
20.3	Inkomsten derden	-19.000
20.4	Werkbudget grensoverschrijdende activiteiten	8.000
20.1	Strategische focus	6.000
	<i>sub-totaal</i>	15.000 positief
Programma 4: Bedrijfsvoering en rente		
<i>budget</i>	<i>toelichting</i>	<i>bedrag</i>
Renteresultaat	Het verwachte positieve renteresultaat voor 2024. Dit betreft deels rente schatkistbankieren en deels hypotheekrente.	20.000
	<i>sub-totaal</i>	20.000 positief
Totaal jaarsaldo		35.000 positief

Balans per 1 september 2024

<i>Activa</i>	<i>werkelijk 31 dec 2023</i>	<i>begroting 31 dec 2024</i>	<i>stand per 1 sept 2024</i>
Materiële vaste activa	0	0	0
Investerings	0	0	0
Financiële vaste activa	939.000	697.000	855.000
Personeelshypotheken	465.000	460.000	464.000
Projecten leader	474.000	237.000	391.000
Uitlopende activa	18.448.000	21.549.000	16.467.000
Uiteenzettingen < 1 jaar	17.691.000	20.792.000	15.480.000
Liquide middelen	89.000	89.000	115.000
Overlopende activa	668.000	668.000	872.000
Totaal Activa	19.387.000	22.246.000	17.322.000

<i>passiva</i>	<i>werkelijk 31 dec 2023</i>	<i>begroting 31 dec 2024</i>	<i>stand per 1 sept 2024</i>
Eigen vermogen	6.808.000	6.762.000	7.207.000
Algemene reserve	392.000	392.000	392.000
Bestemmingsreserves	6.319.000	6.370.000	6.780.000
Gerealiseerd resultaat te bestemmen 2023	97.000	0	0
Verwacht resultaat 2024	0	0	35.000
Voorzieningen	5.000	0	0
Voorzieningen	5.000	0	0
Uitlopende passiva	12.574.000	15.484.000	10.115.000
Uitlopende schulden < 1 jaar	139.000	139.000	60.000
Overlopende passiva	12.435.000	15.345.000	10.055.000
Totaal Passiva	19.387.000	22.246.000	17.322.000

	<i>stand 1-1-2024</i>	<i>mutatie t/m aug</i>	<i>stand 1-9-2024</i>
<i>Specificatie bestemmingsreserves</i>			
Investeringsfonds	6.393.000	-473.000	5.920.000
Reserve toekomstbestendige organisatie	0	836.000	836.000
Onderhoud huisvesting	24.000	0	24.000
Totaal	6.417.000	363.000	6.780.000

Begrotingswijziging

LASTEN

3e wijziging 2024

Nummer			Omschrijving Economische categorie	Bedrag van de		
Functie	Subf.	pr nr		Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
0.0	4809		Functie 10.1: Onvoorzien Onvoorzien	90.000		98.000
			Totaal functie	90.000	0	
1.1	4000		Functie 20.1: Lobby en communicatie Lonen en sociale lasten		15.000	346.343
3.4.3	4085		Inhuur derden	15.000		15.000
			Totaal functie	15.000	15.000	
1.1	4000		Functie 20.2: Achterhoek Visie 2030 en monitoring Lonen en sociale lasten	14.000	18.000	921.665
3.4.3	4085		Inhuur derden	18.000		24.000
			Totaal functie	32.000	18.000	
1.1	4000		Functie 20.3: Coördineren van subsidies en projecten Lonen en sociale lasten		1.000	197.552
6.2.3	5100		Interne verrekening	1.000		1.000
3.4.3	5099	100	Project profilering Smart hub		6.000	69.000
3.4.3	5099	102	Project Leader overheadkosten		82.000	60.000
3.4.3	5099	126	Project Leader overheadkosten Nieuw		101.000	64.000
3.4.3	5099	124	Project Ruimtelijk perspectief		1.000	293.000
3.4.3	5099	117	Project leader samenwerking		5.000	30.000
3.4.3	5099	118	Project uitbouw en ecosysteem Achterhoek		10.000	38.000
3.4.3	5099	119	Project Woondeal		256.000	178.000
3.4.3	5099	125	Project EDL		8.000	56.000
3.4.3	5099	121	Project Arbeidsmigranten		26.000	17.000
3.4.3	5099	113	Project onverwachte hoek	100.000	25.000	468.000
3.4.3	5099	122	Project Snelle Fietsverbinding	28.000		45.000
3.4.3	5099	123	Project Mobiliteitsfonds		5.000	5.000
3.4.3	5099	128	project regioplan Achterhoek (2023)		12.000	14.000
3.4.3	5099	129	project regioplan Achterhoek (2024)	50.000		50.000
3.4.3	5099	127	Project Verkenning Circulaire GWW aanpak			15.000
3.4.3	5099	130	Project gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	40.000		40.000
			Totaal functie	218.000	537.000	
1.1	4000		Functie 20.4: Advisering bestuur, board, raad en thematafels Lonen en sociale lasten		45.000	258.967
3.4.3	4085		Inhuur derden	43.000		86.000
6.2.3	5100		Interne verrekening	2.000		2.000
			Totaal functie	45.000	45.000	
3.4.3	4840		Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds Uitgaven investeringsfond		90.000	260.000
3.4.3	4841		Uitgaven projecten investeringsfonds	280.000		280.000
			Totaal functie	280.000	90.000	
1.1	4000		Functie 80.1: Ondersteuning Lonen en sociale lasten		2.000	138.757
6.2.3	5100		Interne verrekening	2.000		2.000
			Totaal functie	2.000	2.000	
6.2.3	5100		Functie 80.3: Kapitaallasten interne verrekening (renteinkomsten)	260.000		619.000
			Totaal functie	260.000	0	
6.2.3	6004		Functie 100: Mutatie reserves bijdrage functie 100 investeringsfonds	400.000	122.000	1.093.000
			Totaal functie	400.000	122.000	

Nummer	Functie	Subf.	pr nr	Omschrijving Economische categorie	Bedrag van de		
					Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
3.4		9000		Functie 10.1: Onvoorzien			
				Overige bijzondere baten	5.000	180.000	661.000
6.2.3		8100		Interne verrekening	265.000		265.000
				Totaal functie	270.000	180.000	
				Functie 20.1: Lobby en communicatie			
				Totaal functie	0	0	
3.4		8501		Functie 20.2: Achterhoek Visie 2030 en monitoring			
				Opbrengsten werkzaamheden derden	14.000		14.000
				Totaal functie	14.000	0	
				Functie 20.3: Coördineren van subsidies en projecten			
3.4		8099	100	Project profilering Smart hub		6.000	69.000
3.4		8099	102	Project Leader overheadkosten		82.000	60.000
3.4		8099	126	Project Leader overheadkosten Nieuw		101.000	64.000
3.4		8099	124	Project Ruimtelijk perspectief		1.000	293.000
3.4		8099	117	Project leader samenwerking		5.000	30.000
3.4		8099	118	Project uitbouw en ecosysteem Achterhoek		5.000	19.000
3.4		8099	119	Project Woondeal		256.000	178.000
3.4		8099	125	Project EDL		6.000	39.000
3.4		8099	121	Project Arbeidsmigranten		26.000	17.000
3.4		8099	113	Project onverwachte hoek			0
3.4		8099	122	Project Snelle Fietsverbinding	28.000		45.000
3.4		8099	123	Project Mobiliteitsfonds		5.000	5.000
3.4		8099	128	project regioplan Achterhoek (2023)		12.000	14.000
3.4		8099	129	project regioplan Achterhoek (2024)	50.000		50.000
3.4		8099	127	Project Verkenning Circulaire GWW aanpak			15.000
3.4		8099	130	Project gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	20.000		20.000
6.2.3		6104		functie 100: investeringsfonds	120.000	32.000	553.000
				Totaal functie	218.000	537.000	
				Functie 20.4: Advisering bestuur, board, raad en thematafels			0
				Totaal functie	0	0	
6.2.3		6104		Functie 20.5: Uitgaven / Inkomsten investeringsfonds			
				Verrekening met functie 100: investeringsfonds	280.000	90.000	540.000
				Totaal functie	280.000	90.000	
6.2.3		8100		Functie 80.1: Ondersteuning			65.000
				interne verrekening			
6.2.3		6103		Bijdrage 100			0
				Totaal functie	0	0	
2.1		9351		Functie 80.3: Kapitaallasten			
				rentebaten SKB	260.000		619.000
				Totaal functie	260.000	0	
6.0		6604		Functie 100: Mutatie reserves			
				Beschikking over investeringsfonds	400.000	122.000	1.093.000
				Totaal functie	400.000	122.000	

Doelenmatrix

Doelenmatrix projecten vanaf 2023

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek																							
SW+I 1a - Productie van de toekomst						M+B 3a - CO2 uitstoot is verminderd										CE+E 5a - Energiebesparing en duurzame opwekking							
SW+I 1b - Inventief vakmanschap/Werknemer						M+B 3b - Infrastructuur robuust en toegankelijk										CE+E 5b - Koploper kringlooplandbouw							
SW+I 1c - Open innovatiesysteem/Crossovers						M+B 3c - Slimme vervoersvoorzieningen										CE+E 5c - Efficiënter omgaan met grondstoffen							
SW+I 1d - Innovatie oplossing maatsch.						W+V 4a - Bestaande woningvoorraad toekomstbestendi										CE+E 5d - Grondstof vastgoed/infra efficiënt benut							
SW+I 1e - Stage- en afstudeerregio						W+V 4b - Voldoende nieuwe woningen + circulair										CE+E 5e - CO2+stikstof gereduceerd/toename biodiv.							
O+A 2a - Tekorten op arbeidsmarkt						W+V 4c - Versnelling woningbouwproductie 2023-2026										GR+ 6a - Betaalbaar, toegankelijk zorgnetwerk							
O+A 2b - Talenten zijn benut						W+V 4d - Transformatie vastgoed naar wonen										GR+ 6b - Gezondste regio door preventie + zorginn.							
O+A 2c - Inclusieve arbeidsmarkt						W+V 4e - Innovatief/duurzaam wonen en bouwen										GR+ 6c - Ahoekers verantwoordelijk voor gezondheid							
O+A 2d - Grensoverschrijdende samenwerking																							
						Smart Economy						Smart Living											
Project	Smart werken en Innovatie					Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid				Wonen en Vastgoed				Circulaire Economie en Energietransitie			De gezondste regio			
	1A	1B	1C	1D	1E	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Vergaderpaviljoen De Marke				*														*					
Slimme energiesystemen Achterhoek	*																	*					
Achterhoek Groen, Natuurlijk!		*	*			*													*				
Onverwachte hoek 2.0						*																*	*
Praat vandaag over morgen						*		*															
Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) - Schole						*	*	*															
Kleurrijke zorgverleners						*	*	*															
Achterhoeks Talentenfonds Opijver 2024-2026						*	*	*															
Femme Tech Achterhoek						*	*	*															
Inclusieve Technologie Achterhoek	*	*	*	*		*	*	*															
Slim en schoon voor scholieren en studenten									*														
Digitalisering mobiliteitsdata 2023										*													
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestend	*	*	*				*															*	
Skills Academy Achterhoek-Liemers	*	*	*	*			*																
iShare	*	*	*	*			*																
3D metaalpoeder zeven	*			*																			

Doelenmatrix projecten tot en met 2022

Doelenmatrix thematafels Regio Achterhoek		3a - In de Achterhoek is vervoer energieneutraal in 2030	3b - De hoofd-, regionale en lokale infrastructuur is op orde	3c - Er zijn slimme vervoersvoorzieningen (telefoon + internet)	3d - De woningvoorraad beweest mee	3e - Duurzame en levensloopbestendige woningvoorraad	3f - Leegstaand vastgoed is getransformeerd of gesloopt	3g - Er zijn nieuwe en bijzondere manieren van wonen	3h - De leefbaarheid blijft op peil	5a - De Achterhoek is energieneutraal	5b - De Achterhoek is koploper gebieden in kringlooplandbouw	5c - Bedrijventerreinen zijn efficiënt werkende ecosystemen en zijn zelfvoorzienend	5d - In de Achterhoek wordt circulair omgegaan met vastgoed en infrastructuur	5e - De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie	5f - Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid	5g - Er is een netwerk van gezondheids- en ondersteunende diensten beschikbaar							
		Smart werken en Innovatie			Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed			Circulaire Economie en Energietransitie			De gezondste regio						
Project	Status	1A	1B	1C	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C	
Achterhoek Rookvrij	Gereed																						
Grensland College	In uitvoering						*																
Incubator Die Steek	Gereed																						
Achterhoek Onderneemt Duurzaam (MKB-aanpak)	Gereed	*																					
Ontwikkelen portefeuillestrategie 1e tranche	Gereed										*	*	*	*	*			*	*				
Circulair en toekomstbestendig ondernemerschap	Gereed																	*	*				
Kunstmestvrije Achterhoek	Gereed																	*	*				
Vruchtbare Kringloop (VKA)	In uitvoering																	*	*				
Innovatiecentrum de Marke	In uitvoering	*																*	*				
Groene leerwerkplaats (GLKWP)	In uitvoering	*																*	*				
Cirke Regio Achterhoek	Gereed	*		*														*	*				
Zuiverende kas	Gereed	*																*	*				
Ruraal MAAS Concept (procesbegeleider)	Gereed	*								*								*	*				
Uitbouwen open innovatiesysteem - crossovers	Gereed	*								*								*	*				
SmartHub Development	In uitvoering	*	*	*		*	*											*	*				
Sleutel tot een energieneutrale woning	Gereed											*						*	*				
Leefsamen Achterhoek	Gereed											*			*			*	*				
Zonvarken	Gereed																	*	*				
Biogas en waterstof in Bronckhorst	Gereed											*						*	*				
Duurzame Eiwitproductie Achterhoek	Gereed	*													*			*	*				
Biobased Kennisontwikkelcentrum Innovatie	Gereed	*													*			*	*				
Duurzame Onkruidbestrijding Ruwvoer (DOR)	Gereed	*	*	*														*	*				
Onderzoek naar Eco Accus Storage Packs als con	Gereed										*							*	*				
Energie Expertise Centrum Achterhoek (haalbaar	Gereed									*								*	*				
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie	In uitvoering	*																*	*				
Samen biobased bouwen	In uitvoering											*		*				*	*				
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterho	In uitvoering											*		*				*	*				
Sturen in het landelijk gebied	Gereed																	*	*				
Achterhoek Monitor	Gereed																	*	*				
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 201	In uitvoering																	*	*				
Governance 2021 t/m 2023	Gereed																	*	*				
Onverwachte Hoek	Gereed						*				*		*	*	*			*	*				
De zachte landing	Gereed										*		*	*	*			*	*				
Achterhoek Monitor 2023 t/m 2025	In uitvoering																	*	*				
Achterhoek Gezond Gemeenten	Gereed																	*	*			*	*
Ondersteuning van ontwikkelplekken van Achte	Gereed																	*	*			*	*
Onderzoek tweede fase N18 - 2019	Gereed										*	*	*	*	*			*	*			*	*
Doorontwikkeling ZOOV op maat	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Opschaling Netmobiel 2020	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Businessplan Achterhoek Deelvervoer Coöperat	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Digitaliseringsopgave mobiliteitsdata Achterho	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Werkgeversaanpak Achterhoek mobiliteitsmak	In uitvoering									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Projectbegeleiding Duurzame Mobiliteit	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Rurale HUB busstation Lichtenvoorde	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Opschaling Netmobiel 2021	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Onderzoek Mobiliteits hubs Achterhoek	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Technische Partner ADC en de Doorontwikkelin	Gereed									*	*	*	*	*	*			*	*			*	*
Onderzoek ZOOV & ADC	Gereed	*								*	*	*	*	*	*			*	*			*	*

Doelenmatrix thematafels. Regio Achterhoek		Smart Economy									Smart Living												
		Smart werken en Innovatie			Onderwijs en Arbeidsmarkt			Mobiliteit en Bereikbaarheid			Wonen en Vastgoed			Circulaire Economie en Energietransitie			De gezondste regio						
Project	Status	1A	1B	1C	1D	2A	2B	2C	3A	3B	3C	4A	4B	4C	4D	4E	5A	5B	5C	5D	6A	6B	6C
Werkgeversaanpak : Mobiliteitsmakelaar 2022 - In uitvoering					*						*												
Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek	Gereed								*	*	*												
Procesbegeleiding Achterhoekse MaaS-aanpak	In uitvoering					*			*	*	*												
Leven Lang Ontwikkelen	Gereed																						
Klasse! in de Achterhoek	Gereed																						
Toolbox Statushouders	Ingetrokken																						
Pilot zelfredzaamheids route (Z-route)	Gereed																						
Move2Social Achterhoek	Gereed																						
SmartHub Young Talent	In uitvoering																						
Fit veur al tied	In uitvoering																					*	*
Routekaart onderwijs- arbeidsmarkt Achterhoek	In uitvoering																						
Service Punt Techniek Achterhoek/Liemers (SP1)	In uitvoering					*	*																
Uitvoeringsplan Inclusieve arbeidsmarkt 2022 - 2	In uitvoering						*																
Projecten Steengoed Benutten	In uitvoering													*									
Smart Business Center +	Gereed																						
Naoberskrediet 2.0	Gereed	*																					
Fieldlab Digital Twin	In uitvoering	*	*	*																			
Uitbouwen ecosysteem Achterhoek 2022-2024	In uitvoering	*																					
leergang Toekomstgericht Retailmanagement e	In uitvoering																						
Additive Manufacturing Regio Achterhoek	In uitvoering		*	*		*	*	*															
StartUp in Residence Achterhoek	In uitvoering	*																					
Zon op erf - demonstratiefase	Gereed													*			*						
Leergang toekomstgericht retailmanagement	Gereed													*									
Transformatie kantoorruimte Keppelseweg Doe	Gereed													*									
Woon- en Vastgoedmonitor Achterhoek	In uitvoering												*										
Pilot betaalbaar tijdelijk wonen in kleine kern	Gereed													*			*						
Zorgeloos Samenwonen in de Kattenberg	In uitvoering													*									
Leefsamen Achterhoekse woningcorporaties	Gereed												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Leefsamen - Wonion	Gereed												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Leefsamen - de Woonplaats	Ingetrokken			*	*								*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Leefsamen - ProWonen	Ingetrokken												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Leefsamen - Sité	Ingetrokken												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
PilotTransformatievisie Oudestraat Neede 2030	In uitvoering												*										
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Wonion	In uitvoering												*				*						
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Oude IJssel	In uitvoering												*				*						
Uuthuuskes	Gereed													*									
Centrumvisie Dinxperlo	In uitvoering													*									
Dorpshart Wehl	In uitvoering													*									
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoner	In uitvoering													*									
Heerlijk thuis in huis (Aalten)	In uitvoering	*											*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Heerlijk thuis in huis (Berkelland)	In uitvoering	*											*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Heerlijk thuis in huis (Oude IJsselstreek)	In uitvoering	*											*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
One Stop Shop Achterhoek	In uitvoering	*											*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Flexwonen in de Achterhoek	In uitvoering												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Gebied zoekt ondernemende bewoners	In uitvoering		*										*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Hart van Wenters	In uitvoering												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Gebiedsontwikkeling Gendringen	In uitvoering												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
SmartHub Industry Incubator (SHII)	Gereed	*											*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Makelaar als woningmarktregisseur	Ingetrokken												*										
Compactisering centrumgebied Hengelo	In uitvoering												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Digitaliseringsopgave Mobiliteitsdata Achterhoek	Gereed												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ondermijning in zicht	Gereed												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Werken aan toekomstgerichte erven in de Achterhoek	In uitvoering												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Verkenning landelijk gebied	Gereed												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
GROS: Grensoverschrijdend ondernemen, werk in Achterhoek	In uitvoering			*			*						*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Groenlo	In uitvoering								*	*	*												
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Zonnig Zin	In uitvoering								*	*	*												
Achterhoeks Fonds voor Talentontwikkeling	In uitvoering								*	*	*												
Digivardige Achterhoek	Gereed																				*	*	*
Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) - Scholieren	In uitvoering						*	*															
MKB-deal	Gereed	*	*	*	*				*	*	*												
Invulling taken ADC door ZDOV 2022-2024	In uitvoering								*	*	*												
Regierol Duurzame Mobiliteit 2022-2024	Gereed								*	*	*												

Programma bijeenkomst algemeen bestuur en Achterhoek Board

Datum: 11 november 18.00 -20.30 uur

Locatie: Hotel Restaurant De Koppelpaarden Rapenburgsestraat 20, 7131 CX Lichtenvoorde

---

Aanleiding

Primaire aanleiding voor de bijeenkomst is het bespreken van de uitkomsten van de lichte evaluatie. Dit ook ter voorbereiding op de Achterhoek Raad van 9 december.

Programma

18:00 uur: Inloop met buffet

18.30 uur: Rode draden evaluatie

- Mark Boumans schetst de rode draden uit de gesprekken die hij samen met Saar Veneman heeft gehouden
- Leonie Dennenberg schets de rode draden uit een sessie met de medewerkers
- Eerst reactie van de aanwezigen

18:50 uur: Aan de slag met 3 stellingen

Vanuit de rode draden is een drietal stellingen geformuleerd. We kijken hoe deze ontvangen worden en gaan hierover in gesprek.

19:50 uur: Afronding

- Samenvatting en conclusies
- Vraagstelling aan de Achterhoek Raad 9 december

20.15 uur: proces invullen vacature/profiel schets voor de nieuwe secretaris directeur

- Korte toelichting van Harry de Vries

EINDE 20.30 uur.

Concept Programma College Tweedaagse Münster

Datum: 27 en 28 november 2024

Deelnemers: Burgermeesters, wethouders en gemeentesecretarissen van de acht Achterhoekse gemeenten. Circa 50 personen

---

Woensdag 27 november

- 08:00 uur: **Vertrek per bus vanaf busstation Doetinchem (achterzijde station)**
- 08.45 uur: **Opstappunt bij gemeentehuis Winterwijk (achterzijde, Burgemeester Vlam straat)**
- 10:00 uur: **Aankomst Bezirksregierung Münster** (Domplatz 1)
Ontvangst door Regierungspräsident Andreas Bothe
- 11:00 uur: **Wandelen naar Historische Rathaus**
- 11:15 uur **Aankomst Friedensaal Historische Rathaus** (Prinzipalmarkt 10)
Ontvangst door Frau Bürgermeisterin Angela Stähler (Foyer des Stadtweinhauses. links neben dem Rathaus)
- Aansluitend toelichting op „Jahrhunderthochwasser von Münster“ in 2014. Door Frau Sonja Kramer
- 12:30 uur: **Vertrek per bus naar IHK, Sentmaringer Weg 61**
- 13:00 uur: **Aankomst Industrie- und Handelskammer (IHK)**
Lunch en ontvangst door Sebastiaan van Deel, toelichting Techland
- 14.00 uur **Vertrek richting een Bedrijfbezoek**
Dit wordt nog ingevuld i.s.m. Sebastiaan van Deel
- 16.00 uur **Vertrek per bus naar Hotel**
- 16.30 uur **Inchecken H4 Hotel Münster** Stubengasse 33

Vrije tijd met mogelijkheid om de kerstmarkt te bezoeken.

Om 19.30 wordt iedereen in het restaurant verwacht

Hotel, kerstmarkt en restaurant zijn op loop afstand (max 10 minuten).

19:30 uur: **Diner Deckenbrocks Mimigernaford, Bült 33**
We hebben de volgende gasten uitgenodigd voor het diner

Andreas Bothe (Bez. Reg.)

Sebastiaan van Deel en Dr. Jaeckel (IHK)

Prof. Dr. Jacco Pekelder (ZNS)

Univ.-Prof. Dr. med Alex W. Friedrich (UKM)

Andreas Grotendorst (Münsterland ev.)

Donderdag 28 november

9:00 uur: **Vertrek per bus naar Universitair ziekenhuis Münster (UKM), Albert Schweitzer Campus 1**

9.30 uur: **Ontvangst en rondleiding**

Presentatie door Dr. Jörg Oberfeld, onder meer over hoe geanticipeerd wordt op de demografische ontwikkelingen.

Aansluitend vertelt Monique Bruns iets over het 360 graden innovatieve gezondheidsconcept. Aansluitend rondleiding en lunch.

12.00 uur: **Afsluitende Lunch**

13.00 uur: **Vertrek naar de Achterhoek**

15.00 uur: **Aankomst Doetinchem**

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De Minister van Economische Zaken, D.S. Beljaarts, hierna te noemen: EZ;
4. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, E.E.W. Bruins, hierna te noemen: OCW;
5. De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, F.M. Wiersma, hierna te noemen: LNV;
6. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat – Openbaar Vervoer en Milieu, Ch.A. Jansen, hierna te noemen: IenW;
7. De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Y.J. Hijum, hierna te noemen: SZW.
8. De Staatssecretaris voor Jeugd, Preventie en Sport, V.P.G. Karremans, hierna te noemen: VWS.

Partijen genoemd onder 1 tot en met 8 ieder handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna samen te noemen: het Rijk;

9. Algemeen bestuur van Regio Achterhoek, namens deze: de heer M. Boumans (voorzitter) hierna te noemen: Regio Achterhoek;
10. Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland, namens deze: mevrouw H. Witjes (gedeputeerde), hierna te noemen: Provincie Gelderland;

Partijen genoemd onder 9 en 10 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan hierna samen te noemen: Regio;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

De volgende partners zijn betrokken bij de Regio Deal:

- Achterhoek Board (zie steunverklaring in de bijlage van het convenant);
- Achterhoek Thematafels (zie steunverklaring in de bijlage van het convenant).

Begripsbepaling:

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal*: convenant dat door de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, eventueel een andere minister/staatssecretaris en één of meer regionale Partijen is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een Regio te verbeteren;
- *Regio Envelop*: het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022 - 2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier*: publieke regionale Partij, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*: betreft de specifieke uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een Regiokassier door het Rijk staan.
- *Partner*: organisatie die betrokken bij de Regio Deal betrokken wordt door Partijen, maar de Deal niet aangaat en waarvoor geen specifieke actie in de Regio Deal kan staan;
- *Steunverklaring*: een schriftelijke verklaring van een Partner van steun aan de Regio Deal die als bijlage bij het convenant wordt gevoegd.

- *Achterhoek Thematafels*: Bestuurlijke overlegtafels van ondernemers, organisaties en overheden die onder meer uitvoering geven aan de Regio Deal.
- *Springplank*: Een subprogramma onder een programmalijn.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, Regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de Regio ('brede welvaart').
2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan Regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor Regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering op grond van het Besluit specifieke uitkering Regio Deals vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerk Regio

1. De Achterhoek omvat 8 gemeenten met ruim 300.000 inwoners. De Achterhoek wordt alom geprezen om haar innovatiekracht, deelcultuur en samenwerking. Dit uit zich in de vele coöperaties die de Regio rijk is. Een Regio die economisch groeit, de grens als kans ziet, die groeit qua inwoneraantal en die volop experimenteert. De Achterhoek kenmerkt zich door een veelheid aan kleine, groene en saamhorige kernen, waar grote betrokkenheid is van zowel inwoners als ondernemers. Dankzij de unieke Regionale samenwerkingsstructuur weten overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties elkaar door alle lagen heen te vinden. Ondernemers, organisaties en overheden hebben samen de Achterhoek Visie 2030 'Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit'¹ opgesteld. Deze laat zien voor welke grote opgaven de Regio staat en waar vanuit eigen kracht samen aan wordt gewerkt.
2. Die samenwerking is ook hard nodig: de Achterhoek staat er nu weliswaar goed voor, maar de Staatscommissie Demografische Ontwikkeling 2050 stelde in het rapport 'Gematigde Groei' (januari 2024)² onder meer dat de Achterhoek voorloopt op andere Regio's met betrekking tot (dubbele) vergrijzing en ontgroening. Veel eerder dan in de rest van Nederland komt daarom in de Achterhoek door deze ontwikkelingen de zorg onder druk te staan, neemt de krapte op de arbeidsmarkt sneller toe en komen brede welvaart en het voorzieningenniveau verder onder druk te staan. Deze situatie is zowel pijnlijk en urgent voor de Regio als ook een kans voor Nederland om hier programma's en interventies te ontwikkelen die later ook op andere plekken toegepast zouden kunnen worden.

Opgave

3. De dubbele vergrijzing en ontgroening hebben grote invloed op de leefbaarheid en wendbaarheid van de samenleving. De toegang tot en kwaliteit van zorg, een passend

¹ <https://8rhk.nl/wp-content/uploads/2024/07/240628-8RHK-visie-nieuwe-paginnummering.pdf>

² <https://open.overheid.nl/documenten/c06c6800-351f-401f-9d7f-942c756a264a/file>

woonaanbod en het ov-netwerk zijn hierdoor steeds minder vanzelfsprekend. Het raakt direct aan de kwaliteit van wonen, werken en leven, de brede welvaart in de Regio.

4. De Achterhoek komt jaarlijks 1900 arbeidskrachten tekort, een veel groter tekort dan in de omliggende Regio's. Vooral in de sectoren ICT, techniek, zorg en onderwijs. Het tekort is zo groot dat maatschappelijke transities nodig zijn en geaccepteerd moet worden dat met minder mensen het werk moet worden gedaan.
5. De midden- en kleine bedrijven (mkb) in de Regio, vaak gevestigd in kleine kernen, groeien hard, duurzaam en innovatief. De keerzijde is een steeds groter tekort aan woningen voor werknemers en een gebrek aan goede bereikbaarheid voor deze bedrijven. Ook kent de Achterhoek een negatieve pendelbalans: er werken meer inwoners buiten de Achterhoek dan dat er inwoners uit andere Regio's in de Achterhoek komen werken. Dit zet een rem op de groei en vraagt om meer integrale oplossingen voor wonen, werken én bereikbaarheid. Daarnaast vormen Private Equity-overnames een risico voor de binding tussen bedrijfsleven en lokale gemeenschappen.
6. Het landelijk gebied in de Regio staat onder druk door maatschappelijke opgaven als de energietransitie, de woningbouwopgave, de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige landbouw, droogte, en herstel van de biodiversiteit. Deze opgaven hebben veel ruimtelijke consequenties. Tegelijkertijd wil de Regio het waardevolle coulisselandschap en Achterhoekse DNA behouden. Dat vraagt om groene keuzes en circulair werken.

Nationale doelstellingen

7. Het programma 'Regio's aan de grens',³ waar grensoverschrijdende samenwerking onderdeel van is, is belangrijk voor onder meer de arbeidsmarktkrapte en de mobiliteitsaanpak.
8. De Achterhoek is één van de tien Regio's waar een Regiodialogo plaatsvindt voor de uitwerking van Elke Regio Telt⁴. Op basis van de opbrengsten van de Regiodialogen wordt gekeken welke oplossingsrichtingen en aanpakken het meest passend zijn om vanuit Regionaal perspectief te verkennen wat de bouwstenen zijn voor langjarige Regionale toekomstagenda's.
9. De nationale opgave in het landelijk gebied voor natuur, water, klimaat, de agrarische sector en leefbaarheid is continue in ontwikkeling. Gedurende de Regio Deal Achterhoek II is LVVN bereikbaar voor inhoudelijke ondersteuning bij de regionale opgaven die aansluiten bij de nationale beleidsinzet.
10. SZW signaleert relevante ontwikkelingen in Rijksbeleid en nationale programma's die kansrijk zijn voor de uitvoering van deze regiodeal en die betrekking hebben op het beleidsterrein waar SZW opereert. Daarnaast verkent SZW samen met de regio hoe met eventuele knelpunten in wet- en regelgeving op SZW-terrein kan worden omgegaan.
11. VWS ziet erop toe dat de inhoud van dit convenant aansluit bij het taak- en doelterrein van VWS. Daarnaast legt VWS waar nodig verbinding met relevante landelijke zorgakkoorden en programma's.

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal Achterhoek II

Artikel 1 – Doelen

De Regio Deal Achterhoek streeft de volgende doelen na:

1. Leefbare gemeenschappen

Zorgen voor leefbare gemeenschappen voor iedereen, met passende en nabije voorzieningen met een goede woon-werkpendel. Partijen willen een grotere (ervaren) gezondheid, een dekkend vervoersaanbod en passend woningaanbod voor iedereen.

---

³ <https://www.Regiosaandegrens.nl/programma-Regios-aan-de-grens>

⁴ <https://www.elkeRegiotelt.nl/>

2. Toekomstbestendige arbeidsmarkt

Iedereen die wil werken, kan werken in de Achterhoek. Daartoe willen Partijen onbenut arbeidspotentieel ten volle benutten, participatie op de werkvloer verbeteren, regedruk verminderen bij werkgevers, ruimte bieden aan asielzoekers en statushouders en de leercultuur bevorderen.

3. Duurzame economie

Een duurzaam verdienvermogen voor ondernemers in de Achterhoek. Om de concurrentiekracht te vergroten, klimaatverandering tegen te gaan en het landelijk gebied toekomstperspectief te bieden, willen Partijen de bedrijvigheid in de Regio (bouw, landbouw en andere industrie) de komende jaren verder innoveren.

Artikel 2 - Aanpak

Vanuit de 3 programmalijnen werken Partijen integraal aan de doelen. Er zijn 11 springplanken geformuleerd met concrete resultaten die de basis zijn voor projecten die worden gestart.

1. Programmalijn 1: Leefbare gemeenschap

Met programmalijn 1 wordt ingezet op het vergroten van de toegankelijkheid en beschikbaarheid van voorzieningen die onder druk staan door de dubbele vergrijzing en ontgroening. Specifiek wordt ingezet op de toegankelijkheid van zorg (springplank A), de bereikbaarheid van voorzieningen (springplank B) en een passend woningaanbod (springplank C). Datagedreven werken (springplank D) helpt om de goede keuzes te maken en de benodigde ketensamenwerking vorm te geven. Door te zorgen voor goede voorzieningen en leefbare gemeenschappen wordt er bijgedragen aan het bestrijden van de toenemende krapte op de arbeidsmarkt.

A. Springplank Gezondheid voorop

- In buurten en kernen wordt samen met de inwoner gekeken naar wat nodig is aan brede maatschappelijke (zorg)voorzieningen, gezonde leefomgeving en nieuwe vormen van samenwerking. Daarmee wordt ingezet op het versterken van impactvolle transformaties in de zorgsector en domein overstijgende samenwerking binnen zorg en welzijn. Eventueel kan de inzet van de inwoners aansluiten bij een dorpendeal van de provincie Gelderland, waar de gemeenschap zelf het initiatief kan nemen om de leefomgeving te verbeteren.
- Initiatieven om zo lang mogelijk de eigen regie te houden over ondersteuning en zorg en om inwonersbetrokkenheid te creëren, worden vanuit de betrokkenen en met de hele keten ondersteund. Hierbij wordt ingezet op technologie en zorg op afstand, preventie en een stimuleringsfonds voor projecten die een bijdrage leveren aan gezonde Achterhoekers.

B. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- De fijnmazige bereikbaarheid wordt coöperatief opgepakt. Dat betekent dat niet zoals in grote steden de publieke mobiliteit bij één partij wordt neergelegd, maar dat bottom-up en vraag- en aanbod gestuurd diverse modaliteiten in één Regionaal platform worden aangeboden en ontsloten. Voor de borging zal uiteindelijk een mobiliteitscentrale moeten worden op- en ingericht.
- De basis hiervoor is met Gaon (het fijnmazige mobiliteitsnetwerk in de Achterhoek) al gelegd, maar vraagt om opschaling waardoor het aantal gebruikers zal toenemen: meer vormen van vervoer en modaliteiten met elkaar laten samenwerken, experimenteren met vraag gestuurd flexibel publiek vervoer, het netwerk uitbreiden en de infrastructuur versterken. Uiteindelijk doel is een integraal Regionaal dataplatform.
- Ov, ov-vangnet en doelgroepenvervoer worden in een hecht samenspel met andere vormen van vervoer ontsloten. Voor een goede ketenreis wordt ingezet op onder meer mobiliteitshubs, (snel)fietsinfrastructuur, gedragscampagnes en grensoverschrijdende verbindingen.
- Voor de publieke mobiliteitsaanpak is het wendbaar maken van ov-concessies belangrijk.

- IenW wil samen met de regionale betrokken partijen werken aan de uitvoering van programmalijn 1 springplank B: Publieke mobiliteit. Voor zover mogelijk wordt met publiek vervoer aangesloten bij het IenW programma publiek vervoer en het programma zoals dat daar wordt ontwikkeld.

C. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Om de Achterhoekse identiteit te behouden en de woningmarktdruk te lijf te gaan, zal overall, ook in de kleine kernen, moeten worden gebouwd, zonder de leefbaarheid aan te tasten. Dat vraagt vooral om de bouw van veel kleine projecten, waaronder collectieve woonvormen, die zeer impactvol zijn maar ook meer capaciteit en investering vragen dan grote bouwprojecten. Omdat de huidige instrumenten ontoereikend zijn voor deze kleinere woonprojecten neemt de Regio een voortrekkersrol voor het verbeteren van het instrumentarium hiervoor.
- Om de druk op de capaciteit en de hoogte van investeringen te verkleinen wordt een Regionale visie ontwikkeld op het proces en de uitvoering van deze kleinere projecten. Processen in de Regio worden op elkaar aangesloten en er wordt een Regionaal loket opgestart om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen.
- Middels een pilot mkb-wooncorporatie wordt onderzocht welke rol het bedrijfsleven kan spelen in woningbouw. Dit vanwege de sterke lokale verbondenheid van het bedrijfsleven in specifieke kernen en de grote behoefte bij hun (toekomstige) werknemers aan woningen in de directe omgeving.

D. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Data en digitale technieken worden op Regionale schaal verzameld, ontsloten, verbonden, geanalyseerd en toegepast. Hiermee kunnen de data beter benut worden voor maatschappelijke vraagstukken en daarmee voor het bereiken van de welvaartsdoelen.
- De aanpak is integraal en gericht op ketensamenwerking zoals bijvoorbeeld in de zorg en voor slimme mobiliteit.
- Er wordt een basis gelegd voor een 30-data ecosysteem⁵. Maatschappelijk relevante beslisdata die de projecten van deze Regio Deal genereren en die binnen afzonderlijke 30 spelers beschikbaar zijn, worden gezamenlijk ontsloten en zijn beschikbaar voor alle partners. De voorwaarden waaronder dat veilig, rechtmatig, ethisch en met vertrouwen van gebruikers kan, zijn nadrukkelijk onderdeel van deze aanpak, waarbij indien zinvol inwoners meer 'eigen regie' krijgen over data.
- Er wordt een verbinding gelegd met de Achterhoek Monitor⁶ en het Datalab Go⁷ (een samenwerking tussen gemeenten om datagedreven werken te onderdeel te laten zijn van de beleidsvorming).
- Ook wil IenW de regio ondersteunen bij programmalijn 1 springplank D: Datagedreven Achterhoek. Zodat IenW samen met de regio kan werken aan het opzetten van een slim mobiliteitssysteem.

2. Programmalijn 2: Toekomstbestendige arbeidsmarkt

Met programmalijn 2 wordt ingezet op de tekorten op de arbeidsmarkt en daaraan gekoppeld de effecten hiervan voor het midden- en kleinbedrijf (mkb). Hiervoor worden twee sporen bewandeld. Een inclusieve arbeidsmarkt (springplank E); iedereen die wil werken, kan werken in de Achterhoek. En als tweede spoor het bestrijden van de arbeidsmarktkrapte (springplank F); zoals het inzetten van onbenut arbeidspotentieel, het verminderen van de regeldruk en het bevorderen van de leercultuur.

Voor de uitwerking van het tweede spoor zet OCW zich in om de betrokken onderwijsinstellingen te ondersteunen voor zover dit nodig is. Denk daarbij aan het beantwoorden van vragen gericht op

⁵ In dit (software)systeem worden maatschappelijk relevante data ontsloten en voor beschikbaar voor partners.

⁶ <https://www.achterhoekmonitor.nl/>

⁷ <https://www.datalabgo.nl/>

het opzetten van een stimuleringsprogramma ten behoeve van het kiezen van een studie in kraptesectoren. Daarnaast zal OCW het belang van monitoring gericht op doorontwikkeling van Associate Degree opleidingstrajecten onder de aandacht brengen. Verder zal OCW voor de onderwijsinstellingen als klankbord fungeren, kennis en ervaringen (uit andere regio's) delen ook waar het betreft het inrichten van een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens.

E. Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Inwoners die behoren tot het onbenut arbeidspotentieel (geregistreerd werklozen, onderbenutte deeltijders en semi-werklozen), als ook mensen die nergens geregistreerd staan, worden waar mogelijk begeleid naar (meer) betaald werk, met als doel het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt en het vergroten van de instroom. Hierbij wordt gebruik gemaakt van al opgedane doelgroepgerichte ervaringen in eerdere projecten. De aanpak naar betaald werk richt zich op praktijkleren en taalonderwijs, waarbij ook asielzoekers en statushouders (meer) mogelijkheden krijgen om aan het werk te gaan.
- Het verkennen en waar mogelijk wegnemen van ervaren belemmeringen bij werkgever en werknemer, om tot een goede en duurzame match te komen. Hiervoor worden pilots ingericht. De ervaren belemmeringen worden in de eerste fase van de Regio Deal in beeld gebracht. Deze klantreizen dienen als basis om de pilots vorm te geven. De opgedane inzichten worden gebruikt als voorbeeld voor vervolgslagen, de kennis wordt gedeeld met partners in het netwerk binnen en buiten de Regio.
- Het middels een pilot verkennen en wegnemen van ervaren belemmeringen rondom scholing naar werk.
- Met een te ontwikkelen kenniscentrum voor inclusieve technologie wordt ingezet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam aan het werk te helpen en te houden. Dit door de inzet van technische hulpmiddelen.

F. Springplank Bestrijding arbeidsmarktcrachte

- Met een meerjarige aanpak werkt de Regio integraal samen aan het oppakken van alle loopbaanvraagstukken. Hierbij staat de vraagstelling – en niet het systeem – centraal en wordt de kansengelijkheid vergroot.
- Er wordt aangesloten op de landelijke ontwikkeling naar één Regionaal Werkcentrum (RWC).
- De aanpak richt zich op de instroom en het behoud van (potentiële) werknemers van jong tot oud. De focus ligt op de kraptesectoren techniek, zorg en onderwijs.
- Er wordt geleerd van en/of aangesloten bij al lopende aanpakken. Voorbeeld hiervan is het leggen van de verbinding met programma's als de Onderwijsregio Achterhoek-Veluwezoom waarbij ingezet wordt op de aanpak van tekorten in het onderwijs.
- Door ervaring is bekend welke vervolgslagen nodig zijn om tot een toekomstbestendige leercultuur in de Achterhoek te komen. Met pilots wordt ingezet op het beter bekend maken van bestaande en op het ontwikkelen van aanvullende dienstverlening bij werkgevers, werknemers en werkzoekenden.
- Ingezet wordt op het corresponderen van wederzijdse kansen en verwachtingen rondom werken en leren met de Duitse arbeidsmarkt.

3. Programmalijn 3 – Duurzame economie

Met programmalijn 3 wordt ingezet op duurzame innovatie in meerdere sectoren en een goed vestigingsklimaat voor ons mkb. Binnen deze programmalijn zijn er veel crossovers die samen bijdragen aan het behoud van het waardevolle coulisselandschap en Achterhoekse DNA. De springplanken Biobased Achterhoek, innovatieve woningbouw en toekomstige landbouw versterken

elkaar. De springplank slimme energiegemeenschappen (springplank J) is belangrijk voor zowel het mkb, de landbouw als de inwoners.

G. Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem dat vooral de koploperbedrijven weet te vinden. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.
- De Achterhoek is als een van de koploperregio aangesloten bij de Actieagenda mkb-dienstverlening⁸. Daar wordt kennis gedeeld tussen de Regio's. In dit programma worden de bestaande ondernemerscommunities in kaart gebracht en verstrekt.
- Aanvullend wordt onderzocht welke doelgroepen het meest interessant zijn voor de verbreding. De verbinders in het Achterhoekse ecosysteem spelen hierbij een belangrijke rol. Zij kunnen vanuit kenniskringen en netwerken (communities) de nieuwe doelgroepen bereiken en vraag gestuurd verder helpen en het aanbod van onze innovatiecentra hierop aansluiten.
- Met behulp van de top 25 van Achterhoekse bedrijven wordt ingezet op het verbeteren van het vestigingsklimaat, zodat grote bedrijven in de Regio gevestigd kunnen blijven en waar mogelijk ook groeien. Voor de Achterhoek zijn deze bedrijven van groot belang omdat er vaak een Regionale toeleverketen achter zit en deze bedrijven veel maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.
- Bedrijven worden ondersteund om door (sociale) innovatie te komen tot nieuwe businessmodellen en nieuw werkgeverschap.
- EZ zet zich in om de beoogde resultaten van de Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven te bereiken door de uitvoering van deze lijn door de Regio goed te laten aansluiten op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van EZ gericht op het bevorderen van innovatie, ondernemerschap en vestigingsklimaat.

H. Springplank Biobased Achterhoek

- Er wordt een zelfstandige circulaire en natuur inclusieve biobased (land)bouweconomie voor de Achterhoek ontwikkeld.
- In de vezelketen is al een start gemaakt met mogelijke teelten en de verwerking en toepassing daarvan in de bouw. Deze ketenaanpak wordt opgeschaald door meer volume in vezelaanbod en vraag naar bouwmaterialen te ontwikkelen. Een belangrijke stap voor die opschaling is om ook de boeren en bouwers in het peloton aan te haken. Daarvoor wordt ingezet op Regio-brede kennis- en leerprogramma's met het onderwijs, ondernemers en overheden.
- Innovaties worden ondersteund, en voorbeeldprojecten en kenniskringen gebruikt. Er komen publiekscampagnes voor particulieren.
- Tegelijk wordt gewerkt aan een duurzame inpassing die economisch, ecologisch en ruimtelijk waarde toevoegt aan de Regio. Voor een aantal locaties wordt in beeld gebracht hoe teeltsystemen kunnen bijdragen aan gebiedskenmerken en specifieke opgaven zoals natuurherstel, aanpak droogte en verbetering bodemkwaliteit, groenblauwe-dooradering, biodiversiteit en waterkwaliteit.
- Voor de Regionale economie wordt in kaart gebracht welke kansen de grondstoffentransitie naar een biobased (land)bouwecosysteem biedt om nieuwe bedrijvigheid te creëren.

I. Springplank Innovatieve woningbouw

- Nieuwbouwproducten, -processen en -projecten vragen om een meer innovatieve en duurzame aanpak, zoals het gebruik van biobased bouwmaterialen. Er wordt een innovatiecentrum opgezet waarin onderwijs, bouw, gemeenten en corporaties deel uitmaken van het open innovatiesysteem. Zo kunnen alle partijen die betrokken zijn bij de

---

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/11/16/actieagenda-mkb-dienstverlening-2024-2026>

woningbouw met elkaar spreken over innovatieve (proces)vraagstukken en de Achterhoek laten profiteren van goede voorbeelden.

- Vanuit dit innovatiecentrum wordt gekeken hoe projecten met andere materialen kunnen worden gerealiseerd en hoe innovatieve concepten kunnen bijdragen aan het terugdringen van de installatie(capaciteit). Productmarktcombinaties worden in kaart gebracht, waarmee duidelijk wordt welke vormen van bouwen toepasbaar zijn bij welke doelgroepen en type woningen. Er worden doelen afgesproken om zo toe te werken naar een resultaat (hoeveel woningen worden biobased/conceptueel/flex/klimaatadaptief gebouwd).
- Er komt een Regionale aanpak van hernieuwd opdrachtgeverschap, om de samenwerking te versterken en een maximaal gezamenlijk resultaat te bereiken.

J. Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Inzet op een Regionale omslag in de energietransitie. Het lokale organiserend vermogen wordt versterkt om met bedrijven, agrariërs en inwoners te voorkomen dat netcongestie de verduurzaming gaat blokkeren.
- Er worden lokale, collectieve en vernieuwende oplossingen ontwikkeld om de energietransitie te versnellen. Door netcongestie (is de noodzaak om oplossingen binnen de bestaande infrastructuur te vinden groter geworden (vooral achter de meter). Hierbij wordt gebruik gemaakt van buurtinitiatieven (bijvoorbeeld als onderdeel van een dorpendeal) zodat inwoners betrokken worden om te komen tot coöperatieve oplossingen. Hierdoor wordt gebruik, verdeling en benutting van energie niet als een individueel probleem gezien, maar als een gemeenschappelijke opgave.
- Er worden meerdere energiegemeenschappen gestart die scenario's ontwikkelen voor oplossingen op verschillende functiegebieden en met een integrale benadering: wonen, landbouw, bedrijventerreinen, mobiliteit en duurzame opwekking. Met deze aanpak bieden we inzichten en handelingsperspectieven aan de verschillende stakeholders.

K. Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Op basis van goede ervaringen die zijn opgedaan als experimenteerregio voor de landbouw (zoals de eerste experimenten met het Markemodel⁹) gaan we door ontwikkelen.
- Experimenten, waaronder praktijkproeven samen met de kennispartners en andere stakeholders. Deze manier van werken heeft vertrouwen en draagvlak opgeleverd. De ondernemers weten wat werkt en met de (boeren)netwerken ontwikkelen en delen we innovaties en oplossingen van 'onderop'.
- Er worden concrete handelingsperspectieven voor agrarische ondernemers geboden om de omslag te maken naar een toekomstbestendige bedrijfsvoering met een goed verdienmodel
- We zetten in op concrete oplossingen voor overheden in het kader van de integrale gebiedsgerichte aanpak stikstof, klimaat, water, bodem, natuur en biodiversiteit, en op het ontwikkelen van kennis en ervaring toegespitst op de specifieke Achterhoekse situatie.
- Er wordt ingezet op mineralenkringloop voor een gezonde bodem, klimaat neutrale bedrijfsvoering binnen de melkveehouderij en doelsturing. Nieuwe onderdelen zoals aanpak droogte en groenblauwe-dooradering worden ingebracht, om uitwerking van die maatregelen te vertalen naar realistische bedrijfsplannen.

L. Monitoring en sociale innovatie

- Overkoepelend aan de 11 springplanken wordt ingezet op het monitoren en verankeren van sociale innovatie. Jaarlijks geeft de Achterhoek Monitor¹⁰ met concrete data en duiding inzicht in hoe de Achterhoek ervoor staat op het gebied van de brede welvaart. Data uit de monitor worden gebruikt om tussentijds te evalueren, te toetsen en programma's waar nodig bij te stellen.

⁹ <https://www.overheidvannu.nl/actueel/artikelen/2023/05/23/het-markemodel-als-boeren-bestuurders-en-bedrijven-elkaar-hun-vertrouwen-geven>

¹⁰ <https://www.achterhoekmonitor.nl/>

- Sociale innovaties met maatschappelijke meerwaarde zijn onderdeel van meerdere projecten. Gelijkwaardige samenwerking tussen zowel de verschillende overheden als ook andere partners in die samenwerkingsvormen zijn daar een wezenlijk onderdeel van.
- Hoe sociale innovatie nog beter kan worden verankerd en geborgd wordt samen met het Rijk en deskundigen verder onderzocht.
- De ervaringen wil de Regio inzetten om, ook met het oog op het verbeteren van de relatie tussen Rijk en Regio, stappen te zetten naar een meer integrale en ontschotter samenwerking.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

1. Programmaliijn 1 – Leefbare gemeenschappen

A. Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

B. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

C. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

D. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 30-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de

ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;

- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 30 partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs).

2. Programmalijn 2 – Toekomstbestendige arbeidsmarkt

E. Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

F. Springplank Bestrijding arbeidsmarktcrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

3. Programmalijn 3 – Duurzame economie

G. Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;

- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
  - Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
  - Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.
- H. Springplank Biobased Achterhoek
- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
  - Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
  - Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;
  - Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
  - Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
  - Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.
- I. Springplank Innovatieve woningbouw
- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
  - 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
  - Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
  - Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
  - Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.
- J. Springplank Slimme energiegemeenschappen
- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
  - Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
  - De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
  - Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
  - Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijventerrenen;
  - Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.
- K. Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoeks bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

L. Monitoring en verankeren sociale innovatie

- Het jaarlijks updaten en duiden van de Achterhoek Monitor, inclusief congres om hierover met elkaar het gesprek aan te gaan;
- Het onderzoeken hoe sociale innovatie nog beter verankerd kan worden en hoe initiatiefnemers daarin kunnen worden ondersteund.

2. Inzet middelen Regio Envelop voor uitvoering Regio Deal Achterhoek II

Artikel 4 – Uitgangspunten

1. Partijen beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal Achterhoek II zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal Achterhoek II zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen zich in om de Regionale opgave van de Regio Achterhoek te realiseren.
2. VRO reserveert maximaal € 25 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage.

De Regio reserveert minimaal een bedrag van in totaal € 25 mln. aan Regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrage¹⁾	Regionale financiering	Totaal bedrag
1. Leefbare gemeenschappen	€ 8.891.000	€ 13.867.000	€ 22.758.000
2. Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 7.698.000	€ 7.374.000	€ 15.072.000
3. Duurzame economie	€ 7.400.000	€ 7.076.000	€ 14.476.000
4. Monitoring en verankeren sociale innovatie	€ 261.000	€ 259.000	€ 520.000
Uitvoeringskosten (VAT)	€ 750.000	€ 0	€ 750.000
Bijdragen totaal maximaal	€ 25.000.000	€ 28.576.000	€ 53.576.000

1) Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.

3. De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, een gewijzigde

verdeling over de programmalijnen afspreken. Op deze wijziging van Regio Deal Achterhoek II is artikel 11 van toepassing.

Artikel 5 - Regiokassier

Partijen spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal Achterhoek II de Regio Achterhoek de rol zal vervullen van Regiokassier. De Regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals.

4. Governance uitvoering Regio Deal Achterhoek II

Artikel 6 - Rijk-Regio-overleg

1. Periodiek treden Partijen in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal Achterhoek II en met andere publieke en/of private samenwerkingspartners. Dit Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van de Regio Deal zoals beschreven in dit convenant.
2. Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de Regio.
3. Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
  - a. vanuit de ministeries van het Rijk:
    - i. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
    - ii. Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
    - iii. Economische Zaken;
    - iv. Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
    - v. Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur;
    - vi. Infrastructuur en Waterstaat;
    - vii. Sociale Zaken en Werkgelegenheid;
    - viii. Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
  - b. vanuit de Regio:
    - i. Provincie (gedeputeerde);
    - ii. Regio/Achterhoek Board (voorzitter);
    - iii. Ondernemers (Boardlid namens de ondernemers);
    - iv. Maatschappelijke organisaties (Boardlid namens de maatschappelijke organisaties);
    - v. Gemeenten (Boardlid namens de gemeenten).

Op verzoek van Partijen kunnen partners voor het overleg worden uitgenodigd.
4. Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft.
5. Het Rijk-Regio-overleg spreekt een escalatieregeling af.
6. Betrokken Partijen zien zelf toe op een adequate verantwoording aan achterbannen en/of volksvertegenwoordigers.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal Achterhoek II

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

1. De Regio brengt de beginsituatie van de Regionale opgave in kaart. Daarnaast bepaalt de Regio een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. De beginsituatie en evaluatie-aanpak zijn beschreven in het voorjaar van 2025.
2. De Regio stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:
  - a. de voortgang van de initiatieven en projecten;
  - b. in hoeverre partijen op schema liggen om de beoogde resultaten (artikel 3) te behalen.

3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan Partijen, gelet op indiening voor 15 juli bij de minister van VRO in het kader van de specifieke of bijzondere uitkering.
4. De Regio kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokkenen informeren, zoals de Thematafels en de Achterhoek Raad. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio verleent haar medewerking hieraan.
6. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling van Regionale samenwerking binnen het stelsel van openbaar bestuur, waarmee mede uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.¹¹

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de Regio in de lead is.
2. De Regio zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal Achterhoek II vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en Regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 - Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

---

¹¹ Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en niet-overheidspartners.

Artikel 12 - Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal Achterhoek II met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal Achterhoek II krachtens opzegging is geen van de Partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 - Toetreding nieuwe partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal Achterhoek II als nieuwe partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal Achterhoek II wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal Achterhoek II en gelden voor die partij de voor haar uit de deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal Achterhoek II gehecht.

Artikel 14 - Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 - Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 – Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 - Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal Achterhoek II kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal Achterhoek II.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2028.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen. Hierna moet door Regiokassier een verzoek tot wijziging van de beschikking Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals worden gedaan bij VRO.

Artikel 20 - Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

> Retouradres

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**DG Openbaar Bestuur &
Democr Rechtsstaat**
DGOBDR-BFR-Programma
Regiodeals

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Onze referentie
2024-0000765114

Datum

Betreft Aanbieding eerste deals vijfde tranche Regio Deals

Geachte Voorzitter,

Inleiding

Nederland is een prachtig land, een land om trots op te zijn. Mensen willen hier fijn wonen, fijn werken en dus fijn leven. Het is belangrijk dat dat in een stad kan, maar ook in een dorp(skern) en in het landelijk gebied of in Caribisch Nederland. De inzet van het kabinet is dat alle mensen in Nederland, ongeacht de regio waar ze wonen, fijn kunnen leven.

Elke regio is uniek en kent haar eigen kansen en uitdagingen. De aanpak van de Regio Deals sluit daar op aan. Om regionale opgaven daadkrachtig aan te pakken, is een aanpak vanuit, en dus passend bij, de regio leidend. Belangrijk is dat partijen in de regio vanuit de volle breedte, dus zowel ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, de verschillende overheidslagen, waterschappen, zorginstellingen met elkaar en met het rijk samenwerken aan deze opgaven.

Regiodeals 5^e tranche, eerste deel

Hierbij ontvangt u de eerste acht convenanten van de vijfde tranche. Tot 31 oktober 2023 konden regio's voorstellen indienen voor de vijfde tranche. Dit heeft geleid tot 29 voorstellen. In februari jl. zijn er 22 voorstellen geselecteerd. De afgelopen maanden zijn deze 22 voorstellen door alle betrokken partijen uitgewerkt tot nieuwe Regio Deal-convenanten. Vanuit rijkszijde is breed door de departementen meegewerkt aan het opstellen van de convenanten. Afhankelijk van de opgaven die aangepakt worden in een Regio Deal hebben steeds twee of meerdere collega-bewindspersonen meegetekend en zullen de departementen ook actief betrokken zijn bij de uitvoering. Met deze brief bied ik u alvast de eerste acht nieuwe Regio Deals van de vijfde tranche aan. Hierdoor kan men snel aan de slag met alle afgesproken werkzaamheden. Dit najaar zijn de overige veertien Regio Deals gereed. Ook die zal ik dan aan uw Kamer toesturen.

Elke regio en dus ook elk convenant van elke Regio Deal bevat zijn eigen kenmerken aansluitend bij de opgaven van het gebied. In de bijlage van deze brief treft u naast de convenanten ook een korte toelichting per Regio Deal aan. In de uitgebreide convenanten staat per deal vermeld, welke partijen betrokken zijn, welke bedragen ermee gemoeid zijn en aan welke programmalijnen er wordt gewerkt.

Vervolg

Voor het einde van het jaar ontvangen de betreffende regio's waarmee een Regio Deals is gesloten, een beschikking van de Specifieke Uitkering (SPUK) of in Caribisch Nederland van de Bijzondere Uitkering. Tijdens een jaarlijks rijk-regio overleg bespreken de partijen de voortgang en uitvoering van elke Regio Deal. Daarnaast worden momenten voor uitwisseling tussen regio's en onderling leren gefaciliteerd. Ik informeer uw Kamer periodiek over de voortgang van deze nieuwe en de al lopende Regio Deals.

**DG Openbaar Bestuur &
Democr Rechtsstaat**
DGOBDR-BFR-Programma
Regiodeals

Datum

Onze referentie
2024-0000765114

Tot slot

Net als met de lopende Regio Deals willen we ook met deze nieuwe Regio Deals invulling geven aan het beter leven wonen en werken van inwoners en ondernemers. Samen met de regio's bouwen we aan een samenleving waar mensen zich thuis voelen en klaar zijn voor de toekomst. Samen bouwen we aan gemeenschapszin, bestaanszekerheid en leefbaarheid. Ik kijk ernaar uit om de samenwerking met deze regio's verder te ontwikkelen tijdens de uitvoering van de Regio Deals. Daarnaast zie ik uit naar de goede ervaringen en lessen die we gezamenlijk leren om de kwaliteit van leven, wonen en werken (brede welvaart) in deze regio's te vergroten. Het is belangrijk dat we werk maken van sterke regio's en dit vraagt om structurele aandacht en investeringen. Het Kabinet heeft daarom in het regeerprogramma opgenomen om met provincies en regio's toe te werken naar regionale investeringsagenda's in vervolg op en in samenhang met de NOVEX-aanpak en de Regio Deals.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Mona Keijzer

Bijlage: Korte beschrijving eerste 8 afgesloten Regio Deals vijfde tranche

Groningen-Noord II

Groningen-Noord is een van de twintig stedelijke focusgebieden in het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid¹. Het gebied kent een hoge structurele werkloosheid, intergenerationele armoede en een stapeling van sociale problematiek. De wijken en buurten kennen een hogere onveiligheid, ondermijning, en lagere kwaliteit van de fysieke leefomgeving dan elders in de stad. Niet alle inwoners van Groningen-Noord doen mee aan de samenleving. Zo is het vertrouwen in de lokale overheid laag, ervaart men minder eigen regie en sociale steun en wordt de omgeving minder gewaardeerd. De Regio Deal Groningen Noord II ondersteunt inwoners door te zorgen voor meer betaalde banen, bijvoorbeeld door het opzetten en uitbouwen van de wijkbedrijven. Per buurt of wijk wordt een sterk netwerk van buddy's opgezet, waarmee deelnemers samen met een buddy, maatschappelijke organisaties en gemeente werken aan (armoede)problemen die de meeste stress veroorzaken. Daarnaast wordt (digitale) onveiligheid aangepakt, bijvoorbeeld door een regionale aanpak te combineren met een gebiedsgerichte stratenaanpak op plekken waar dit hard nodig is. De ontwikkeling van kinderen en jongeren heeft specifieke aandacht door met het basisonderwijs en de kinderopvang te werken aan preventie en vroegsignalering.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Groningen-Noord II is € 10 miljoen.

Stedendriehoek

De Regio Stedendriehoek (Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen) is bekend om haar centrale ligging, uitstekende bereikbaarheid en kortste afstand tot hoge kwaliteit van ruimte én openbaar groen. De regio is aangeduid als regio voor een schaa sprong waarvoor afspraken zijn gemaakt voor 24.000 nieuwe woningen tot 2030. Daarbij is er een flinke verduurzamingsopgave in de bestaande woningvoorraad. Oftewel, de regio staat voor de uitdaging om haar huidige balans en brede welvaart te behouden.

De Regio Deal richt zich op oplossingen voor de druk op ruimte en klimaat, de potentiële kwetsbaarheid van de economie en het behouden van leefbaarheid in de hele regio. Zo wordt er gewerkt aan een kennisinstituut voor circulair en bio-based bouwen en aan energiehubs voor een duurzaam energiesysteem. Er wordt ingezet op initiatieven voor groenblauwe dooradering en toekomstgerichte landbouw. De deal biedt ook ondersteuning aan mkb-bedrijven bij hun transitie naar een duurzame en digitale toekomst. De sociale cohesie wordt versterkt door initiatieven te stimuleren die cultureel aanbod uitbreiden en de ontwikkeling van multifunctionele hubs die voorzieningen beter toegankelijk maken. Deze aanpak zorgt voor een merkbare verbetering van de leefomgeving, biedt economische kansen en versterkt de gemeenschap voor de inwoners van de Regio Stedendriehoek.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Stedendriehoek is € 20 miljoen.

Zwolle II

Binnen Regio Zwolle werken 22 gemeenten binnen vier provincies samen met onderwijs, ondernemers(vertegenwoordigers) en maatschappelijke partners. Dit is een regio met forse groeiopgaven in woningen en werkgelegenheid. De uitdaging schuilt in het regisseren van de groei: passend bij de regio en zo dat de hele regio

DG Openbaar Bestuur & Democr Rechtsstaat
DGOBDR-BFR-Programma
Regiodeals

Datum

Onze referentie
2024-0000765114

¹ [Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

telt. Waarde wordt gehecht aan de mogelijkheid om een leven lang te ontwikkelen, waarbij het naast theoretische scholing ook gaat om het opdoen van vaardigheden. Regio Zwolle is een regio met veel mkb-bedrijven en familiebedrijven, die geconfronteerd worden met een stapeling van transities, waarop zij veelal niet alleen kunnen acteren. Dit vraagt om toekomstgerichte innovatiestimulering. In deze regio kunnen ondernemers met hulp van de Regio Deal regie nemen bij het oppakken van vraagstukken rondom innovaties, transities en leven lang ontwikkelen. Verder wordt gebouwd aan een klimaat adaptieve en natuur inclusieve omgeving waarin optimaal wordt omgegaan met water en hitte. Daartoe streeft de regio o.a. naar natuur inclusieve inrichting van bedrijventerreinen, tenminste jaarlijks één extra buitenruimte in elke gemeente groen ingericht en samenwerking tussen zorginstanties om méér zorg te verlenen met dezelfde arbeidsintensiviteit.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Zwolle II is € 30 miljoen.

Achterhoek II

De regio Achterhoek is een innovatieve regio, met veel familiebedrijven en sterke sociale cohesie. Toch staat de brede welvaart in de regio onder druk door versnelde vergrijzing en ontgroening, grote opgaven in het landelijk gebied, krapte op de arbeidsmarkt en een rem op de groei van het MKB, mede veroorzaakt door slechte bereikbaarheid en woningtekort. Deze Regio Deal zet in op leefbare gemeenschappen, een toekomstbestendige arbeidsmarkt en een duurzame economie. Met deze Regio Deal blijft de gezondheidszorg voor inwoners op peil en wordt de nabijheid van zorg via zorgcorporaties behouden. Deze Regio Deal pakt vervoersarmoede aan zodat meer inwoners gebruik kunnen maken van een fijnmazig vervoerssysteem, waaronder deelvervoer. Op deze manier blijven voorzieningen, sociale omgeving en werkplek bereikbaar. Vacatures worden beter vervuld doordat inwoners zich via omscholing breder ontwikkelen en hun talenten inzetten in tekortsectoren. De regio Achterhoek maakt een innovatieslag met vezelteelt, biobased bouwen en energyhubs op bedrijventerreinen. Vernieuwende woningbouwconcepten en kleinschalige bouwprojecten zorgen ervoor dat inwoners kunnen blijven wonen op de plek waar ze van houden.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Achterhoek II is € 25 miljoen.

Drechtsteden-Gorinchem II

De regio Drechtsteden-Gorinchem staat bekend om haar innovatie, technologie en toepassingen in de (maritieme) maakindustrie. Een kwart van de beroepsbevolking werkt in deze sector. De brede welvaart van de regio staat onder druk. Internationale concurrentie maakt de economie kwetsbaar. De regio vormt een kruispunt van wegen, water en spoor, wat druk oplevert op een gezonde leefomgeving. De gezondheid van inwoners is kwetsbaar. De Regio Deal richt zich op het vergroten van de bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid van inwoners, het fysiek verbinden van de oevers en het stimuleren van verduurzaming van de scheepvaart. Met de Regio Deal wordt onder andere een regionaal scholingsfonds opgericht voor werkenden en werkzoekenden naar banen in de belangrijkste kraptesectoren. Ook worden oevers groen ingericht en toegankelijk gemaakt met wandel- en fietsroutes en wordt een volgende stap gezet naar een duurzamere scheepvaart met de ontwikkeling van een laadpunt voor de binnenvaart en een zero emissie containerschip.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem II is € 25 miljoen.

DG Openbaar Bestuur & Democr Rechtsstaat
DGOBDR-BFR-Programma
Regiodeals

Datum

Onze referentie
2024-0000765114

West-Brabant

Het landschap, de vruchtbare bodem, de watersystemen en de biodiversiteit van West-Brabant hebben een rijke historie waarin de gemeenschap zich gezamenlijk sterk heeft gemaakt voor het bewerken van hun grond voor voedsel en plantaardige grondstoffen. Evenwel staan deze kernkwaliteiten onder druk, waarvoor een transitie nodig is. Bovendien staan mensen er tegenwoordig vaker zelf voor en zijn er minder ondersteunende gemeenschappen. Ook de dubbele vergrijzing in de regio zorgt voor uitdagingen.

De Regio Deal richt zich op het versterken van veerkracht en zelfredzaamheid van mensen, het verbeteren van de sociale en fysieke leefomgevingskwaliteit en het vergroten van het innovatievermogen in de plantaardige economie. Rode draad vormt de aanpak 'energie van onderop', waarin het initiatief van inwoners en bedrijven kracht bij wordt gezet. Met de Regio Deal wordt technologie gebruikt om werk aan te passen aan de mens, worden ketens verkort zodat de inwoners en bedrijven zelf kiezen voor producten van eigen (gezonde) bodem. Ook worden broedplaatsen gecreëerd om te werken aan duurzame plantaardige innovaties.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal West-Brabant is € 15 miljoen.

Noord-Limburg II

De Regio Noord-Limburg is een grensregio die naast de stad Venlo een groot buitengebied en veel kernen rijk is. Het is een gebied met een sterke agrarische sector, maakindustrie, zorg, recreatie en internationale logistiek. De regio scoort hoog op de lijst van regio's met een snel afnemende beroepsbevolking. De Regio Deal zet in op de transitie richting een duurzame voedselproductie en -economie en wil daarvoor talent van jongeren en nieuwkomers voor de regio optimaal benutten. Daarnaast zet de regio in op vitale gemeenschappen waarin mensen gezond kunnen leven, voor elkaar zorgen en waarin ondermijning geen kans krijgt. Met de Regio Deal wordt talent gebonden aan de regio door de ontwikkeling van een goede kennisinfrastructuur met regionale diploma- en baangarantie. Naast opleidingen worden ook testfaciliteiten voor innovatieve teeltprocessen gefaciliteerd. Daarnaast wordt ingezet op gezondheid en op lokale initiatieven die faciliteiten en zorg toegankelijk houden. De aanpak op het tegengaan van ondermijnende criminaliteit kent naast een repressieve ook een preventieve benadering over de (lands)grens heen.

De Rijksbijdrage voor Regio Deal Noord-Limburg II is € 10 miljoen.

Saba

Voor de inwoners op Saba zijn de ontwikkel- en scholingsmogelijkheden op het eiland zeer beperkt. Met de Regio Deal wil Saba zich richten op duurzame economische groei, door het vergroten van het onderwijs- en ontwikkelmogelijkheden voor bewoners van Saba, met een focus op de kwetsbare wijk St. Johns. De inzet is om een laagdrempelige en multifunctionele wijklocatie, het Saba Enrichment Center, te realiseren. Deze wordt gerealiseerd in de wijk St. Johns die daarmee ook een impuls krijgt na jaren lange onderontwikkeling als gevolg van overlast van de vuilverbranding. Behalve scholings- en ontwikkeltrajecten, worden vanuit dit centrum initiatieven opgezet om een gezonde levensstijl te bevorderen, onder andere door sport. Ook realiseert het centrum werkplekken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, zodat meer mensen uit deze doelgroep deelnemen aan het arbeidsproces of zicht krijgen

daarop. Daarnaast wordt vanuit het centrum de sociale cohesie versterkt door bijvoorbeeld culturele evenementen te organiseren.
De Rijksbijdrage voor Regio Deal Saba is € 5 miljoen.

**DG Openbaar Bestuur &
Democr Rechtsstaat**
DGOBDR-BFR-Programma
Regiodeals

Datum

Onze referentie
2024-0000765114

ALGEMEEN BESTUUR

Vergadering d.d.	: 11 november2024
Agendapunt	: 7
Onderwerp	: Project peloton naar de kop; ontwikkelplan actieagenda MKB-dienstverlening
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel:

1. Kennisnemen van het project peloton naar de kop. Voor dit project wordt een bijdrage van € 55 000,-- uit de provinciale gebiedsopgave middelen gevraagd.

Toelichting

Het project heeft als hogere ambitie om met een vraag gestuurd stelsel van dienstverlening de Achterhoekse MKB-ondernemers te bereiken, te activeren en te ondersteunen om de juiste keuzes te maken om hun bedrijf toekomstbestendig te maken en te houden, wat bijdraagt aan een toekomstbestendige Achterhoekse economie.

Het project ligt in lijn met de ambitie van de thematafel SW&I om het breed mkb te ondersteunen, deze ambitie is eerder opgepakt in de vorm van de MKB-deal. De landelijke actie-agenda (min. EZ) is ook opgesteld naar aanleiding van het traject de MKB-deal.

Aandachtspunt is om ondernemers verspreid door de hele regio te bereiken en te ondersteunen. Van belang is dat partijen (zoals gemeenten) die binding hebben met communities, worden aangehaakt en ingezet om ondernemers uit de communities te bereiken.

Advies Achterhoek Board

De Board is op 17 oktober akkoord gegaan met het project.

Procedure: Thematafel; september 2024 Board: 17 oktober 2024	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	Bijlagen: Meegezonden: Projectaanvraag en rapport van bevindingen Ter inzage: Plaats van inzage:	Consequenties: Financieel: Personeel:
---	--	--	--

Nadere informatie bij:
Wilma Stortelder

Tel.nr.: (0314) 32 12 42

Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel I

Projecten dienen te voldoen aan de Nadere regels Projecten Achterhoek Visie 2030 (te vinden op www.8rhk.nl/beschikking)

1	Naam project	Het peloton naar de kop Ontwikkelplan regio Achterhoek als onderdeel van de nationale actieagenda MKB-dienstverlening
2	Primaire Thematafel	Thematafel Smart Werken en Innovatie
3	Aanvrager (dit moet een rechtspersoon zijn)	Regio Achterhoek, Thematafel Smart Werken en Innovatie
4	Looptijd (startdatum en einddatum vermelden)	1 november 2024 tot en met 31 december 2025
5	Doel van het project	

Het project heeft als hogere ambitie om met een vraag gestuurd stelsel van dienstverlening de Achterhoekse MKB-ondernemers te bereiken, te activeren en te ondersteunen om de juiste keuzes te maken om hun bedrijf toekomstbestendig te maken en te houden, wat bijdraagt aan een toekomstbestendige Achterhoekse economie.

Met dit project willen we een bijdrage leveren aan de hierboven beschreven ambitie door meer zicht te krijgen op de ondernemerscommunities en willen we ondernemers bereiken uit het breed mkb via ons open innovatiesysteem. Door het bereik van deze ondernemers willen we hun vragen en behoeften ophalen. Op basis hiervan kunnen we een passend aanbod organiseren en bieden. Dit laatste valt niet binnen de scope van dit project, maar zal in 2026 worden opgepakt.

6 Projectbeschrijving

Het projectplan is als bijlage toegevoegd bij het aanvraagformulier.

Activiteiten:

- We willen **zicht krijgen op de ondernemerscommunities** die actief zijn in onze regio en hoe ze georganiseerd zijn (thematisch, geografisch, sociaal-cultureel, etnisch). We willen leren wat deze communities doen, welke vragen communities hebben aan de regio en hoe we ze opschalen/optimaliseren en kunnen verbinden aan het open innovatiesysteem.
- We organiseren **interventies** op de verbetering van de dienstverlening (informatie en advies) voor deze doelgroep.

7 Beoogde resultaten

In het plan van aanpak is opgenomen:

Actielijn	Resultaat	Toelichting
1.1	Sociale kaart van de communities	Er is een kaart met daarop alle communities in de Achterhoek waar ondernemers elkaar treffen
	Overzicht functies van communities	We hebben een opsomming van functies die ondernemerscommunities kunnen hebben

1.2	Overzicht van type ondernemers	We hebben een overzicht van welke type ondernemers er in de Achterhoek zijn (leeftijd/fase/sector/grootte etc.)
	Framework voor ordening ondernemersvragen	Er is een framework ontwikkeld waarin de vragen van ondernemers geordend kunnen worden
1.3	Kwalitatieve analyse	We hebben een goed overzicht van hoe de Achterhoekse economie is opgebouwd. We weten hoe de doelgroep eruit ziet. Kwantitatief en kwalitatief.
1.5	Programma van eisen voor digitale ontsluiting	We hebben inzichtelijk wat digitale ontsluiting kan betekenen voor de doelgroep en het ecosysteem en of het wenselijk. We weten in grove lijn hoe w dit vorm zouden kunnen geven.

Daarnaast is onze ambitie om:

- 3 tot 5 interventies ten behoeve van de verbetering van de dienstverlening te organiseren;
- in 2026 **2.500 ondernemers bereikt** te hebben. 2.500 ondernemers staan in direct contact met het open innovatiesysteem waardoor we onder meer weten aan welke community ze verbonden zijn en wat hun actuele vraagstukken en behoeften zijn.

8 Bijdrage aan Achterhoek Visie 2030

a. Aan welke doelen van de Visie 2030 levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 1**)?

- Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
- De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

b. Aan welke springplanken en resultaten van de Regio Deal Achterhoek II 'Hoger Springen, Krachtiger Landen' levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 2**)

Niet van toepassing, er wordt geen bijdrage uit de Regio Deal gevraagd.

c. Aan welke SDG's (Sustainable Development Goals) levert dit project een bijdrage (**zie bijlage 3**)?

SDG 8 – Eerlijk werk en economische kansen

SDG 9 – Industrie, innovatie en infrastructuur

d. Waaruit blijkt dat er draagvlak is bij de drie O's? Welke organisaties zijn betrokken bij het project?

Diverse O's werken gezamenlijk aan de ambitie in het plan, namelijk het RCT, ACT, CIVON, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Graafschap College, de acht Achterhoekse gemeenten zijn aangehaakt, VNO-NCW Achterhoek, Kamer van Koophandel en het RvO.

e. Wat is de regionale impact van dit project?

Het project heeft een positief effect op de Achterhoekse economie, omdat Achterhoekse ondernemers worden ondersteund en gefaciliteerd in hun behoeften en (innovatie)vragen.

9 Totale kosten en financiering

Totale kosten	€ 171 568,-	
Cofinanciering vanuit aanvrager en andere O's Cofinanciering door:		
1. Gebiedsopgavemiddelen (Provincie Gelderland)	€ 55 000,-	
2. 8RHK ambassadeurs, cofinancieringsuren	€ 30 784,-	
Gevraagde subsidie		
1. Bijdrage Rijk (Ministerie van EZ)	€ 85 784,-	+
Totale financiering	€ 171 568,- (incl. btw)	

10 Communicatie

Op welke wijze en welke momenten wordt over het project gecommuniceerd?

Wanneer het project van start gaat, hoort op alle communicatie-uitingen die vanuit u uitgaan (website, drukwerk, bouwboarden, etc.) het logo van de provincie Gelderland en het logo van 8RHK ambassadeurs te staan. Zie daarvoor deze [toolkit](#). Voor verdere afstemming over communicatie (inhoud en momenten) neemt u contact op via communicatie@8rhk.nl.

Sociale mediakanalen van 8RHK ambassadeurs: LinkedIn, online nieuwsbrieven.

Het ministerie van EZ ontwikkelt een communicatie-aanpak, waaruit wij als regio ook kunnen putten.

Ten slotte wordt via accounthoudersoverleggen en de reguliere thematafels gecommuniceerd.

11 Mogelijke risico's en aandachtspunten

Een mogelijk risico is de inzet van uren, het risico kan zijn dat mensen uitvallen.

Aandachtspunten zijn om ondernemers door de gehele regio verspreid, te bereiken. Van belang is dat partijen die binding hebben met communities, worden aangehaakt en ingezet om ondernemers uit de communities te bereiken. Ten slotte moet de vraag van de ondernemer altijd leidend zijn en is het van belang dat partners niet te veel vanuit hun eigen agenda werken.

12 Is een Europese aanbesteding noodzakelijk?

(zie bijlage 5)

Nee

13 Is er sprake van staatssteun?

(zie bijlage 6)

Nee

14. Gegevens aanvrager

S.v.p. gegevens invullen in 'Aanvraagformulier project Achterhoek Visie 2030 – deel II' (graag als apart document meesturen i.v.m. AVG regels).

Ondertekening

Aldus naar waarheid ingevuld en ondertekend.

Met de ondertekening van dit aanvraagformulier stemt u ermee in dat de informatie in dit aanvraagformulier openbaar is en dat het voor de uitvoering van onze werkzaamheden (beoordeling en besluitvorming) noodzakelijk is dat de bijlagen gedeeld worden met personen die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag. Zie ook onze [privacyverklaring](#).

Plaats: Doetinchem

Datum: 26 september 2024

Naam: Ati Beunk

Functie: Programmaregisseur Thematafel
Smart Werken en Innovatie

Paraaf:

BIJLAGEN

1. Doelen Achterhoek Visie 2030
2. Springplanken Regio Deal 'Hoger Springen, Krachtiger Landen
3. Sustainable Development Goals (SDG's)
4. 8RHK begrotingsformat (apart Excelbestand)
5. Aanbestedingsschema
6. Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Bijlage 1

Doelen Achterhoek Visie 2030

Onderwijs & Arbeidsmarkt

1. De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen.
2. Talenten van de beroepsbevolking zijn benut door betere aansluiting vervolgopleidingen op de vraag vanuit de arbeidsmarkt en door het verhogen van de flexibiliteit door een Leven Lang Ontwikkelen.
3. Een inclusieve arbeidsmarkt waarbij oog is voor de gehele beroepsbevolking en kansgelijkheid is toegenomen.
4. Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking is toegenomen gericht op het oplossen van het tekort aan juist gekwalificeerde arbeidskrachten.

Smart werken & Innovatie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert de productie van de toekomst door technologische innovatie.
2. De Achterhoek beschikt over inventief vakmanschap en de werknemers van de toekomst door sociale innovatie.
3. Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze regio wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland.
4. De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.
5. De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland.

Mobiliteit & Bereikbaarheid

1. De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd.
2. De infrastructuur is robuust en toegankelijk waardoor de bereikbaarheid van en in de Achterhoek is toegenomen.
3. Door de inzet van digitalisering en deelcultuur zijn er slimme vervoersvoorzieningen.

Circulaire economie & Energietransitie

1. De Achterhoek ontwikkelt en implementeert oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en om zelfvoorzienend te worden.
2. De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw door hoogwaardig benutten en gebruik van (bio)grondstoffen en biomassa en recycling van reststromen.
3. Bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties transformeren hun (bedrijfs)processen en gaan efficiënter om met (primaire) grondstoffen.
4. In de gebouwde omgeving en infrastructuur zijn (hernieuwbare) grondstoffen efficiënter benut, worden hergebruikt en de levensduur verlengd.
5. Broeikasgasemissies CO2 en stikstof zijn gereduceerd en dragen door innovaties bij aan toename van de biodiversiteit.

Wonen & Vastgoed

1. De bestaande woningvoorraad is in 2030 meer toekomstbestendig (op duurzame wijze energiezuiniger gemaakt, deels afgekoppeld van gas en meer levensloopbestendig).
2. Er zijn voldoende nieuwe (betaalbare) woningen verantwoord en adaptief met zo veel mogelijk circulaire bouwmethoden toegevoegd.
3. In de periode 2023 – 2026 is een versnelling in de woningbouwproductie ingezet.
4. (Leegstaand) vastgoed is daar waar mogelijk getransformeerd naar wonen.
5. Er zijn innovatieve en duurzame manieren van wonen en bouwen ontwikkeld en gerealiseerd.

Gezondste regio

1. Er is een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorg-, gezondheids- en ondersteuningsdiensten van hoge kwaliteit waar professionals met plezier werken.
2. De Achterhoek is de gezondste regio van Nederland door preventie en zorginnovatie, dit in samenhang met wonen, werken, leren en meedoen.
3. Achterhoekers zijn zelf (langer) verantwoordelijk voor hun gezondheid.

Bijlage 2

Springplanken Regio Deal Achterhoek II, 'Hoger Springen, Krachtiger Landen'

1. Springplank Gezondheid voorop

- Het ondersteunen van 2 tot 4 lokale initiatieven gericht op het van onderop anders organiseren, monitoren of financieren van ondersteuning en zorg;
- Het uitvoeren van innovatiepilots zoals 'zorg op afstand', met bijbehorende effectmeting op leefbaarheid en eigen regie;
- Het opzetten van een stimuleringsfonds voor projecten gericht op positieve gezondheid, preventie, leefstijl en sociale cohesie;
- Het inrichten van een Regionale digitale plek voor inwoners op het gebied van eigen regie en ouder worden;
- Het verder ontwikkelen van de integratie van Regionale data met een koppeling naar zorg, maatschappij en welzijn (Datagedreven Achterhoek).

2. Springplank Publieke mobiliteitsaanpak

- Het vormgeven en realiseren van een samenwerkingsstructuur waarin gemeenten, Regio, provincie en Rijk vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan het borgen van publieke mobiliteit;
- Integratie van vervoersvormen door bijvoorbeeld een gezamenlijke Governance, een mobiliteitscentrale en een integraal platform;
- Het verzamelen van data en deze gebruiken om te komen tot een soort dashboard/platform voor het inzichtelijk maken van verkeers- en mobiliteitsstromen (Datagedreven Achterhoek);
- Het uitbreiden van het Gaon-aanbod met 50 tot 100 deelfietsen en 10 tot 15 deelauto's;
- Het vergroten van het Gaon-netwerk met meer gebruikers en deelnemers (bedrijven en organisaties) onder meer door gedragsaanpak en marketingcampagnes;
- Het onderzoeken van een (grensoverschrijdend) MaaS-netwerk (Mobility As A Service);
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 6 mobiliteitshubs;
- Het onderzoeken en realiseren van 2 tot 4 (grensoverschrijdende) fietsverbindingen.

3. Springplank Bouwen naar Achterhoekse identiteit

- Het starten van een Regionaal loket om bouwprojecten een eenduidige ingang te bieden en tot een snellere beoordeling van de kans te komen;
- Het verkennen van collectieve woonvormen, hiervoor start de Regio 2 tot 4 projecten op;
- Het vergunnen van 500 tot 750 woningen in kleine projecten en het versnellen van het proces hiervoor;
- Het uitbreiden van 30 tot 40 kernen met een 'kleiner' project waarin ook de leefbaarheid en sociale verbondenheid worden meegenomen.

4. Springplank Datagedreven Achterhoek

- Het ontwikkelen en coördineren van een 3O-data ecosysteem. Hierin is data toegankelijk voor de partners in de samenwerking, met lerende doe-netwerken. Bijvoorbeeld voor de ketensamenwerking in de zorg, het verder door ontwikkelen van slimme mobiliteit en het gebruik van reststromen;
- Het experimenteren met 2 tot 4 goed evalueerbare pilots 'Self-Sovereign Identity' (SSI) waarin enkele Achterhoekse 3O partners samen hun inwoners/leden/cliënten/klanten eigen regie over hun data hebben gegeven;
- Het starten van een Europese samenwerking in EDIH-verband (European Digital Innovation Hubs)..

5. Springplank Inclusieve arbeidsmarkt

- Het onbenut arbeidspotentieel is in beeld en er is een programma over hoe een groot deel van deze groep te bereiken en te activeren is;
- Het begeleiden van 300 tot 400 mensen van het onbenut arbeidspotentieel naar duurzaam werk;
- Het opzetten van een kenniscentrum inclusieve technologie. Binnen dit centrum ontsluiten we kennis, advisering en dienstverlening voor en door partners binnen de Achterhoek;
- Het uitvoeren van een programma (inclusief taaltraining) om asielzoekers en statushouders sneller inzetbaar te krijgen voor de arbeidsmarkt;
- De belemmeringen en blokkades die door werkgevers en werknemers worden ervaren rondom scholing en het aangaan van een duurzame match zijn in beeld gebracht;
- Er worden ten minste twee oplossingsstrategieën uitgewerkt, de strategieën dragen bij aan het vergroten van de arbeidsproductiviteit. De strategieën worden getoetst binnen ten minste 3 bedrijven. De ervaringen worden gedeeld met partners binnen en buiten de Regio.

6. Springplank Bestrijding arbeidsmarktkrapte

- De aanpak om inwoners te helpen bij hun loopbaanontwikkelingsvraagstuk is verder ontwikkeld, zowel vanuit human capital als vanuit inclusiviteit binnen het toekomstig RWC;
- Er is ingezet om de leercultuur bij MKB bedrijven te bevorderen;
- Ten opzichte van de afgelopen periode worden er 20% meer opleidingsvouchers van Opijver toegekend aan deelnemers richting of voor MBO 1, MBO 2 en HBO 5 niveau, waarbij de focus ligt op de tekortsectoren;
- Het verstrekken van 1.000 opleidingsvouchers;
- Het uitvoeren van pilots gericht op het behouden van medewerkers en pilots gericht op de wendbaarheid van werknemers en werkzoekenden voor de 3 kraptesectoren;
- Het opzetten van een stimuleringsprogramma voor leerlingen, studenten en zij-instromers gericht op het kiezen voor de krapte sectoren;
- Het Grensland College is bestendig qua instroom en doorontwikkeld door het aanbieden van meer AD (Associate Degree) opleidingstrajecten;
- Er zijn verschillende sessies met Duitse partners gehouden om tot een gezamenlijke aanpak voor werken en leren aan beide zijden van de grens te verkennen.

7. Springplank Verdienvermogen breed bedrijfsleven

- Er is in kaart gebracht welke ondernemers behoefte hebben aan ondersteuning bij innovatie-, arbeidsmarkt- en verduurzamingsvraagstukken en hoe zij bij kunnen dragen aan maatschappelijke transitie;
- Het open innovatiesysteem is verder versterkt voor de juiste doelgroepen in het brede MKB;
- 100 tot 120 bedrijven worden gestimuleerd om sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence verder te implementeren, rekening houdend met bestaand aanbod;
- Het organiseren van voldoende capaciteit van verbinders om samenwerking, ontwikkeling en innovatie op de transitie aan te jagen;
- Het op eigen benen laten staan van de innovatiecentra die strak aansluiten op de behoeften van de ondernemers;
- Het vestigingsklimaat in de Achterhoek is verbeterd;
- Het investeren in capaciteit (netwerkmakelaar) over de grens. Deze makelaar verbindt Nederlandse en Duitse ondernemers, organisaties en initiatieven met elkaar. Naast Kreis Bocholt is dit ook met andere Duitse grensgemeenten gedaan.

8. Springplank Biobased Achterhoek

- Ingezet wordt op het realiseren van een vezelketen met 500 hectare vezelteelt;
- Het ontwikkelen van kennis- en leerprogramma's met onderwijs, ondernemers en overheden die actoren stimuleren hun bestaande werkwijze, opdrachtgeverschap en bedrijfsvoering aan te passen;
- Het uitvoeren van 3 tot 6 innovatieprojecten;

- Het vergroten van bewustwording, kennis en inzicht bij particulieren, gemeenten, woningcorporaties en bedrijven door innovaties, voorbeeldprojecten, kenniskringen en publiekscampagnes;
- Het uitvoeren van een sociaaleconomische verkenning om inzicht te krijgen welke activiteiten kansrijk zijn en wat daarvoor nodig is;
- Het ontwikkelen van nieuwe bestaansmodellen, verdienmodellen en biobased (woning)bouwconcepten die middels het toepassen van kennis van nieuwe teelten die bijdragen aan biodiversiteit, groenblauwe-dooradering, natuur, klimaat en landschappelijke kwaliteit.

9. Springplank Innovatieve woningbouw

- Het starten van een innovatiecentrum voor innovatieve en duurzame woningbouw, waar onderwijs, de markt, corporaties en gemeenten samen de volgende stap kunnen zetten;
- 60 tot 70 Achterhoekse partijen hebben elkaar gevonden in trajecten rond het stimuleren van innovatie in de bouw;
- Het vergunnen van nieuwbouwplannen, doel is 30% innovatieve woningbouw in 2026;
- Het bouwen van 75 tot 150 woningen (in verschillende betaalbaarheidscategorieën) in voorbeeldprojecten die dienen als best practices in de woningbouw en helpen innovatie in bouw en proces te versnellen;
- Het opstarten van 6 tot 8 innovatieprojecten met kruisbestuivingen tussen verschillende sectoren.

10. Springplank Slimme energiegemeenschappen

- Het maken en doorvoeren van een aanpak met verduurzamingsmaatregelen voor 5 tot 10 bedrijventerreinen en 150 tot 200 bedrijven;
- Het uitvoeren van 2 tot 4 (deel)experimenten met lokale, collectieve oplossingen;
- De samenhang en regie in de energieketen versterken bij het aanpakken van de actuele vraagstukken en daarbij actief delen van kennis;
- Het ontwikkelen van scenario's voor een integrale benadering van energiegemeenschappen, waarvan 1 tot 2 (onderdelen hiervan) daadwerkelijk worden gerealiseerd. Gedacht wordt onder meer aan een energiegemeenschap met oplossingen voor delen van (virtuele) capaciteit om de onbalans in duurzame energieproductie en consumptie aan te pakken, waarvoor ruimte in regelgeving nodig is. Dit gaat om oplossingen voor 'wetcongestie';
- Het maken van concrete handelingsperspectieven voor energiebesparing en (gezamenlijk) gebruik van lokaal opgewekte duurzame energie voor inwoners, bedrijven en bedrijvenparken;
- Het verkennen van grensoverschrijdende energiegemeenschappen om opwek, opslag en gebruik over en weer te optimaliseren.

11. Springplank Toekomstige landbouw en duurzame voedselsystemen

- Het ondersteunen van 3-6 boerenexperimenten met kennis, waarvan resultaten benut zijn voor handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor overheden, kenniskringen en onderwijs;
- Het ontwikkelen van een vernieuwend instrumentarium voor de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemers en gebiedsgerichte aanpak;
- Het inzetten op meerdere lerende netwerken met kennissessies en praktijkbijeenkomsten (zo mogelijk in samenwerking met andere (experimenteer-)Regio's);
- Het ontwikkelen van werkbare (onderdelen van) oplossingen voor de transitie naar klimaatneutrale bedrijfsvoering melkveehouderij, door natuurinclusieve landbouw, technische oplossingen of aanpassing van dier en voeding;
- Het geven van oplossingsrichtingen voor het verduurzamen van de mineralenkringloop voor een gezonde bodem met een Achterhoekse bouwplan (zoals onderzoek nitraat, waterkwaliteit, droogte, bodemverbetering en biodiversiteit).

Bijlage 3

Sustainable Development Goals (SDG's)

Meld je initiatief ook aan bij *Social Handprint Achterhoek!* Via <https://socialhandprint.com/achterhoek/>

De *Social Handprint Achterhoek* is hét platform voor alle initiatieven in de Achterhoek op het gebied van brede welvaart en de Sustainable Development Goals (ook wel SDG's of Duurzame Ontwikkelingsdoelen genoemd). Met de *Social Handprint* kan je de positieve impact van jouw project op de samenleving zichtbaar maken en de maatschappelijke waarde die dat oplevert met betrekking tot de 17 Sustainable Development Goals.

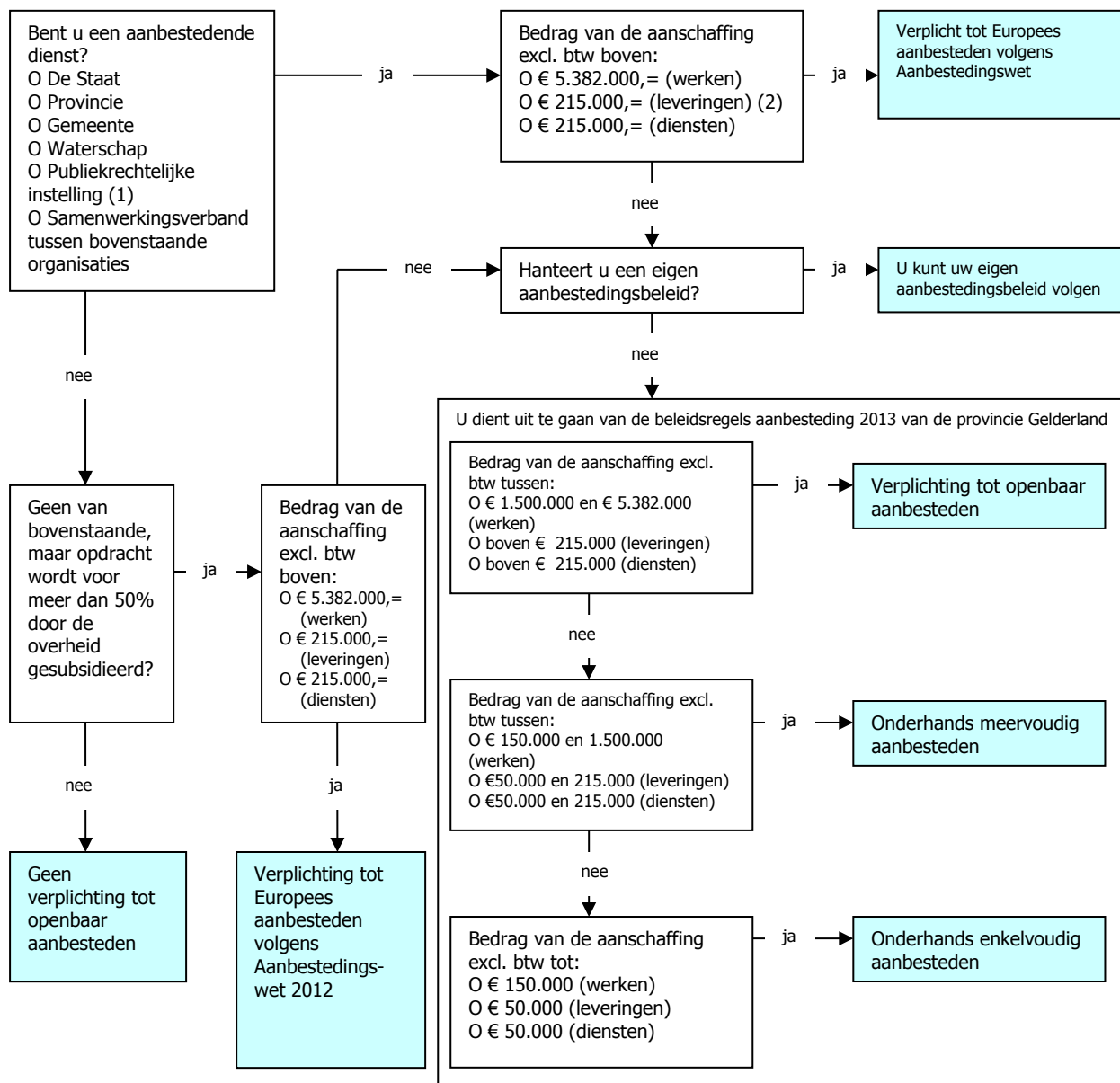
Regio Achterhoek is in 2021 aangewezen als eerste SDG-regio in Nederland. Met de *Social Handprint* stimuleert en faciliteert de Achterhoek alle initiatieven in de regio die met SDG's (willen) werken, om gebruik te maken van de *Social Handprint*. Via de door *Social Handprint* ontwikkelde tools krijgen niet alleen de initiatieven zelf, maar ook de regio als geheel een beter beeld van de maatschappelijke meerwaarde die we met elkaar in de regio bewerkstelligen. Bovendien kunnen initiatieven via de *Social Handprint* met elkaar in contact komen, van elkaar leren en ook aanspraak maken op andere impulsen die via de website in de toekomst ter beschikking worden gesteld.

In de Achterhoek Visie 2030 zijn vijf overkoepelende SDG's opgenomen en per thematafel nog specifieke SDG's. Hieronder staan de SDG's die in de Achterhoek Visie 2030 zijn opgenomen.

	Gezondheidszorg voor iedereen (Gezondste Regio)		Verminderen ongelijkheid binnen en tussen landen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)
	Inclusief, gelijkwaardig en kwalitatief onderwijs voor iedereen (Onderwijs & Arbeidsmarkt)		Maak steden veilig, veerkrachtig en duurzaam (overkoepelend, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Wonen & Vastgoed, Gezondste Regio)
	Toegang tot betaalbare en duurzame energie voor iedereen (Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)		Duurzame consumptie en productie (overkoepelend, Smart Werken & Innovatie, Circulaire economie & Energietransitie, Wonen & Vastgoed)
	Inclusieve, economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen (overkoepelend, Onderwijs & Arbeidsmarkt, Smart werken & Innovatie, Gezondste Regio)		Beschermen van ecosystemen, bossen en biodiversiteit (Ruimtelijke opgave)
	Infrastructuur voor duurzame industrialisatie (overkoepelend, Smart werken & Innovatie, Mobiliteit & Bereikbaarheid, Circulaire economie & Energietransitie)		Versterken van het mondiaal partnerschap om doelen te bereiken (overkoepelend en voor alle thema's)

Bijlage 5 Aanbestedingsschema

Het onderstaande schema is bedoeld als ondersteuning en er kunnen geen rechten aan worden ontleend. De drempelbedragen kunnen jaarlijks wijzigen en er kunnen zich altijd uitzonderlijke situaties voordoen waarin dit schema niet voorziet. Voor specifieke informatie en actuele bedragen kunt u terecht op www.europadecentraal.nl.

Bijlage 6

Staatssteun, vrijstellingsgronden en de-minimis

Staatssteun en vrijstellingsgronden

Meer informatie over staatssteun is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - staatssteun](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/>

De-minimis

Meer informatie over de-minimis is te vinden op de website van Europa Decentraal:

[Europa Decentraal - de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/vrijstellingsmogelijkheden/de-minimis/>

De algemene **de-minimisverklaring** treft u hier aan:

[Europa Decentraal - Verklaring de-minimis](#)

Indien de link niet werkt, gaat u naar:

https://europadecentraal.nl/wp-content/uploads/2024/06/78744_EZK_de-minimisverklaring_Algemeen_TG.pdf

Rapport van bevindingen Projecten Achterhoek Visie 2030

1.	Naam project:	Het peloton naar de kop Ontwikkelplan regio Achterhoek als onderdeel van de nationale actieagenda mkb-dienstverlening	
2.	Betrokken Thematafel(s):	Smart Werken & Innovatie	
3.	Doel/effect van het project:	<p>Het project heeft als hogere ambitie om met een vraaggestuurd stelsel van dienstverlening de Achterhoekse MKB-ondernemers te bereiken, te activeren en te ondersteunen om de juiste keuzes te maken om hun bedrijf toekomstbestendig te maken en te houden, wat bijdraagt aan een toekomstbestendige Achterhoekse economie.</p> <p>Met dit project willen we een bijdrage leveren aan de hierboven beschreven ambitie door meer zicht te krijgen in de ondernemerscommunities en willen we ondernemers bereiken uit het breed mkb via ons open innovatiesysteem. Door het bereik van deze ondernemers willen we hun vragen en behoeften ophalen.</p> <p>Op basis hiervan kunnen we een passend aanbod organiseren en bieden. Dit laatste valt niet binnen de scope van dit project, maar zal in 2026 worden opgepakt.</p>	
4.	Looptijd van het project: (start- en einddatum)	1 november 2024 tot en met 31 december 2025	
5.	Toetsingscriteria waaraan de aanvraag moet voldoen:		
	Criterium	Voldoet	Toelichting
	Het project levert een substantiële bijdrage aan de doelstellingen van de Achterhoek Visie 2030:	Ja	Het draagt bij aan het stimuleren van de Achterhoekse economie.
	Aan welke streefwaarden van de Achterhoek Visie 2030 wordt een bijdrage geleverd?	Smart Economy: Slimme productieve regio <ul style="list-style-type: none"> - Gezamenlijke innovatie en crossovers tussen sectoren worden bevorderd. Het netwerk buiten onze Organisatie wordt verder ontwikkeld. De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland. - De Achterhoek draagt met haar innovatief vermogen bij aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. 	
	Er is voldoende draagvlak bij de drie O's voor het project:	Ja	De Thematafel heeft de ambitie om het breed mkb te ondersteunen en te faciliteren in hun behoeften en (innovatie)vragen, ten gunste van de Achterhoekse economie. Aan de thematafel zitten wethouders EZ van de acht Achterhoekse gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen (Graafschap College en de HAN).

	Het project heeft voldoende regionale impact:	Ja	De ambitie is om het breed mkb in de gehele regio te betrekken en te ondersteunen.
	De begroting is sluitend:	Ja	Zie begroting.
6.	Wordt er een bijdrage vanuit de Regio Deal Achterhoek gevraagd?		
	Zo ja, voor welke springplank?	Nee, maar het heeft wel verbinding met springplank 3.1 'verdienvermogen breed bedrijfsleven'.	
	Aan welke resultaten uit het convenant Regio Deal Achterhoek II draagt het project bij?		
7.	Opmerkingen vanuit subsidieadviseur		
8.	Afstemming met andere Thematafel(s):	Niet van toepassing	
9.	Bevindingen Thematafel		
	<p>Het plan dat voorligt ligt in lijn met de ambitie van de thematafel om het brede mkb te ondersteunen bij maatschappelijke innovaties en ontwikkelingen. De thematafel gebruikt hierbij het open innovatiesysteem als gedachtegoed, het open innovatiesysteem heeft als doel om organisaties en ondernemers in de regio te ondersteunen. Verbinders hebben hier een belangrijke rol in, omdat zij kennis de regio in brengen en helpen ondersteunen bij de innovatievragen. Het project 'peloton naar de kop' heeft als doel om het breed mkb aan te laten sluiten op het bestaande open innovatiesysteem, zodat ook deze groep wordt ondersteund. Daarnaast is de landelijke actie-agenda MKB-dienstverlening een vervolg op de MKB-deal. De MKB-deal is een traject dat een aantal jaren geleden in de Achterhoek heeft plaatsgevonden. Het doel van dit traject was om Achterhoekse ondernemers uit het breed mkb te ondersteunen in het toekomstbestendig maken van hun onderneming. De geleerde lessen uit dit traject zijn meegenomen door één van de projectleiders en verwerkt in het advies aan het Ministerie van EZ, waaruit de landelijke actie-agenda MKB-dienstverlening is voortgekomen. De Thematafel gaat akkoord met het plan.</p>		

Besproken in Thematafel:	26 september 2024 + mailronde thematafel
Datum:	26 september 2024

Verslag Algemeen Bestuur

Datum	11-09-2024
Tijd	9:30 - 10:30
Locatie	De StecK (Raadhuisstraat 25, 7001 EX Doetinchem)
Voorzitter	Mark Boumans
Toelichting	Aansluitend is er van 10:30 tot 11:30 een ontmoeting met de Achterhoek Board.

Presentatie van Policy Impact Scan door Publyon en bespreking lobbyinzet van de Achterhoek in Brussel.

1 Opening en mededelingen

- L. Dennenberg wordt van harte welkom geheten.
- A. Bronsvort is afwezig en wordt vervangen door J. Hoenderboom.
- M. van der Tas is afwezig en wordt vervangen door A. Peppelman
- M. Maasdam sluit digitaal aan.

Op 15 augustus 2024 is de beschikking van de provincie ontvangen voor de beheerskosten Leader. Dit betekent dat we nu alles geregeld is voor de uitvoering van de nieuwe Leaderperiode.

M. Boumans meldt dat er ontwikkelingen zijn binnen Onverwachte Hoek en SmartHub Achterhoek. Deze ontwikkelingen bieden een kans om te kijken of beide initiatieven beter verbonden kunnen worden. De Board heeft dit opgepakt en komt dit najaar met een voorstel.

Verder meldt hij dat E. Ruesen, programmaregisseur Smart Werken & Innovatie tijdelijk voor 50% gedetacheerd wordt vanuit de Achterhoek Ambassadeurs naar de gemeente Doetinchem voor de programmering van Koningsdag. De overige 50% zal zij inzetten voor de integratie van Smart Hub en de verbinding met Onverwachte Hoek. Voor de invulling van de rol van programmaregisseur Thematafel SW&I wordt een tijdelijke oplossing gezocht, in overleg met de voorzitter van de Thematafel.

A. Peppelman geeft mee om vanuit Onverwachte Hoek (OH) meer de verbinding met de thematafel O&A te leggen. M. Boumans onderkent dat de verbinding van OH met onder meer de tafels onvoldoende is geweest. Het is nu een moment om te kijken hoe we verder willen met de profilering.

Naar aanleiding van wordt geconstateerd dat medewerkers van gemeenten actief benaderd worden door recruiters van organisaties grenzend aan de Achterhoek. De vraag komt naar voren in hoeverre de hoofden P&O van de gemeenten in de Achterhoek op deze ontwikkeling aangesloten zijn en in hoeverre er meer gezamenlijk kan worden opgetrokken in arbeidsmarktvragestukken. Afsproken wordt om het DNA te vragen samen met de portefeuillehouders P&O deze actie op te pakken. **Actie: A. Stapelkamp en J. Hoenderboom nemen hierover contact op met J. Heerkens, als voorzitter van het DNA**

J. Bengevoord geeft mee om bij de profilering goed te kijken naar wat een effectief label is. M. Boumans antwoordt dat gezocht wordt naar één overkoepelend beeldmerk.

2 **Begroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028**

H. de Vries geeft aan dat het dagelijks bestuur de zienswijzen beantwoord heeft, waarbij het voorstel is om in het najaar te starten met het uitwerken van scenario's. J. Bengevoord onderstreept dat goed gekeken moet worden naar de financiën voor de komende jaren. M. Boumans meldt dat hij nogmaals met de provincie in gesprek wil over het stopzetten van de financiële bijdrage aan de Governance per 2025.

Het algemeen bestuur stelt de begroting vast en stemt in met de overige voorstellen.

3 **Nota reserves en voorzieningen inclusief 2e wijziging begroting 2024**

A. Peppelman vindt het niet verstandig om nu al een dotatie te doen, terwijl het jaarresultaat nog niet bekend is. Ook mist hij een maximum voor de bestemmingsreserve.

Het algemeen bestuur besluit als volgt:

1. De nota reserves en voorzieningen vast te stellen
2. In te stemmen met de nieuw te vormen bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie zoals geïntroduceerd in de begroting 2025 en toegelicht onder 3.2
3. Akkoord te gaan met de voorgestelde dotatie van 836.000 euro, onder de voorwaarde dat het verwachte jaarresultaat wordt behaald in 2024
4. Met in achtneming van het voorgaande punt akkoord te gaan met de 2^e begrotingswijziging
5. In de Kadernota 2025 een maximum voor de bestemmingsreserve op te nemen

4 **Actualisatie subsidiedocumenten n.a.v. nieuwe Regio Deal Achterhoek II**

J. van Oostrum constateert dat een aantal onjuiste verwijzingen inmiddels zijn aangepast. De geactualiseerde subsidiedocumenten worden vastgesteld.

5 **Lobby en stand van zaken Regio Deal**

M. Boumans blikt terug op de bijeenkomst van Elke Regio Telt van afgelopen maandag. De ontmoeting was goed, met interessante deelnemers vanuit het Rijk. Inhoudelijk was het mager. Het leek een startbijeenkomst terwijl we al maanden op weg zijn en een tweedaagse dialoogsessie hebben gehad. Er dient nu een concrete stap gezet te worden. Vanuit de Achterhoek Ambassadeurs zal hierover contact opgenomen worden met de organisator van de bijeenkomst.

A. Stapelkamp vraagt zich af of de stukken en deelname niet breder verspreid had moeten worden zodat ook de Achterhoekraad ook geïnformeerd wordt over het proces. M. Boumans zal melding maken van het proces tijdens de eerstvolgende Achterhoekraad. *(noot secr. Staat ook als informatieve memo op de agenda van de Achterhoek Raad).*

M. Boumans meldt dat er nog één handtekening op het convenant voor de Regio Deal moet komen. Het is niet duidelijk waar dit in zit. Afsproken wordt dat vanuit het bestuur navraag gedaan wordt. W. Stortelder meldt dat 8 van 22 Regio in de vijfde tranche in deze eerste ronde zitten (en dus wachten op de handtekening). Er wordt wel voorgesorteerd om de communicatie direct daarna te kunnen starten.

J. Bengevoord vraagt hoe het bidbook voor de Rijksdiensten is gelopen. Ook Winterswijk is benaderd. M. Boumans antwoordt dat dit via de CdK is gelopen. In Gelderland zijn wel Rijksdiensten (Arnhem, Apeldoorn) maar de Achterhoek is nog een witte vlek. Er is een gesprek geweest met de DG en er wordt nu serieus gekeken naar een agentschap.

6 **Bijdrage Regio Achterhoek GrensInfoPunt EUREGIO**

Naar aanleiding van het voorstel vraagt Dhr. J. van Oostrum om goed in beeld te brengen waar het grensbudget voor bedoeld is en wat we er in 2025 mee gaan doen. Het algemeen bestuur constateert dat het in de breedte zinvol is om te kijken wat we nu in en met Duitsland doen. Is dit voldoende, ook gelet op de inzet vanuit de verschillende gemeenten. Afsproken wordt om dat de betrokken burgemeesters dit oppakken. **Actie J. Bengevoord.**

Het Algemeen Bestuur stemt in met het voorstel

7 **Concept programma college tweedaagse 27 en 28 november 2024**

Het programma wordt voor kennisgeving aangenomen.

8 **Project Aanvullende Gebiedsgerichte corridoruitwerking N18: Een Gebiedsinvesteringsagenda**

J. Bengevoord vraagt om ook grensoverschrijdende ontwikkelingen goed mee te nemen. In Vreden wordt het industrieterrein Gaxel fors uitgebreid, dat heeft ook effect op de N18. Zeker omdat de huidige aansluiting niet voldoende is. Het algemeen bestuur stemt in met het project en de gevraagde financiering.

L. Dennenberg meldt n.a.v. dat het project kenniscentrum Inclusieve Technologie op 29 augustus inhoudelijk door de Board is goedgekeurd. Vanwege de vertraging in het vrijgeven van de Regio Deal middelen kon dit project echter niet door naar het algemeen bestuur.

Omdat er urgentie op het project zit is er nu een oplossing gevonden door de cofinanciering voor 100% uit de provinciale gebiedsopgave middelen te halen.

Vanwege de voortgang heeft ze het volgende procesvoorstel:

- Schriftelijk akkoord vragen Board
- Algemeen bestuur schriftelijk informeren
- Besluit vragen van het dagelijks bestuur.

Het algemeen bestuur kan zich hierin vinden.

9 **Verslag van de vergadering van 3 juli 2024**

A. Peppelman geeft aan dat de opmerking van M. van der Tas over de energie, niet sloeg op de samenwerking maar op het algemeen bestuur. Met deze aanpassing wordt het verslag vastgesteld.

10 Rondvraag en belangrijke data

M. Boumans meldt dat voor de zomer S. Veneman en hij een licht evaluatie heeft uitgevoerd door met verschillende partners in de samenwerking te spreken. Hiervan is door S. Veneman een concept verslag/discussienotitie gemaakt. Graag wil hij dit samen met de Board en het algemeen bestuur bespreken. Om vervolgens met een voorstel naar de Achterhoek Raad in december te komen. L. Dennenberg geeft aan dat zij ook met de medewerkers nog eenzelfde sessie wil doen.

18 september kennismakingsbezoek Gelderse Statenfractie van de BBB

23 september Achterhoek Raad (de DRU)

11 oktober Dag van Gelderland

8 november: Werkbezoek vaste Kamercommissie I&W m.b.t. de N18 en Publieke Mobiliteit

18 november Achterhoek Open Innovatieprijs (avond Amphion)

27 en 28 november college tweedaagse (Münster)

Vastgesteld d.d. 6 november 2024

drs. L. Dennenberg,
Interim secretaris/directeur

mr. M. Boumans MBA MPM,
voorzitter